

A KEZDETEKTŐL FOGVA

novellák

írta: Bernáth Zsolt

1994-2003

BEVEZETŐ

Tizenhárom éves lehettem, amikor először tollat ragadtam a kezembe azzal a céllal, hogy – egyfajta törlesztésként az általam kedvelt szerzőknek – papírra vessem első történetemet *Sherlock Holmes nevében* címmel. Volt ebben minden, amit korábban magamba szívtam: kaland, humor, misztikum, és egy mókás krimi kerekedett belőle. Jóval hosszabb volt ez, mint egy novella, talán még regénynek is nevezhetnék (én akkor annak hívtam), mindenesetre betelt az első spirálfüzet. Rákaptam a dologra: az elkövetkezendő években további hasonló irományokkal leptem meg magam.

A középiskola évei alatt követtem el első novellámat *Rettegés* címmel. Akkoriban már kezdtem megfertőződni az amerikai misztikus irodalommal, főleg Stephen King regényei voltak rám maradandó hatással. Természetes hát, hogy ez a történet (sőt a következő rövid szösszenet is) horrornovella volt. Ezután felfüggesztettem az írást egy időre.

1994-ben, egy szép tavaszi napon besétált munkahelyemre egy Juhász Pál nevű úriember. Akkoriban egy videotékában dolgoztam Dunaújvárosban, egy nem túl népszerű környéken. Virágkorát érte a videózás, a végre hivatalosan hozzáférhető amerikai filmek, de a videokalózkodás is. Új hobby jelent meg: a filmek gyűjtése.

Én már jócskán hódoltam ennek a szenvedélynek, és a mániának lassan iránya is lett: a horrorfilmek és a sci-fik. Ez a harmincas fiatalember pedig, aki ezen a napon került be az életembe, kiváló partnernak bizonyult. Osztotta érdeklődésemet a filmek, az irodalom és a zene területén is. Amikor pedig kiderült, hogy írói vénája is van, immáron semmi nem akadályozta meg, hogy gyümölcsöző kapcsolat vegye kezdetét.

Kezdetben csak tudomásul vettük, hogy a valahol a ködös múltban már mindketten írogattunk pár oldalt. Aztán hozott egy novellát, amelyet - mint mondotta - éjszakás műszakban alkotott. Én sem maradhattam adósa, elkövettem egy hasonló irományt. Ő visszakontrázott, így hamarosan egy vaskos kötetnyi novellagyűjteményt lobogtathattunk, amely természetesen kedvenc műfajunkat próbálta körüljárni.

Legépeltettük őket, és megkezdtük a könyvkiadók bombázását. Elképedésünkre már az első kiadó ráharapott a kötetre, és be is ígerte a könyv kiadását - amire aztán soha nem került sor.

Időközben elindultunk az amatőrfilmezés rögös útjain is, és pár írásunkat sikerült a magunk kezdetleges eszközeivel meg is filmesíteni. Ezen rövidebb-hosszabb alkotások aztán meghozták azt az ismertséget és elismertséget, amit az írásokkal hasztalan kerestünk. Merthogy az évek folyamán bár elköveltünk egy-egy regényt is, mindössze egy történet, az általam írt *Az idő megy tovább* c. novella jelent meg nyomtatásban egy mára már jobblétre szenderült sci-fi magazinban.

Később barátom nélkül írogattam tovább, akkor már más műfajokkal is megpróbálkoztam. Így született pár kisregény, versek és forgatókönyvek is. A horror és úgy általában a világ sötét oldala pedig hol eltűnt írásaimból, hol ismét előmerészkedett, még ha álruhában is. Lassan eljött az idő, hogy határozottan két kategóriába lehetett már sorolni munkáimat: voltak a rémítő és a szép írások. És egy idő után kezdtem tudatosan elhagyni a borzongató témákat: egyszerűen túl sokat tartózkodtam már a sötétségben, és - bár korábban az ellenkezőjével hitegettem magam -, életem egyes mozzanataira is rányomta bélyegét a sok démon, akikkel nap mint nap tegezőviszonyban voltam. Eljött a nap, amikor egy határozott mozdulattal becsuktam a nehéz, rozsdás kaput, és azóta sem nyitottam ki újra. E korszak lezárásaként 2007-ben magánkiadásban megjelentettem egy novelláskötetet *A szomorkás szombat könyve* címmel.

Mindösszesen közel félszáz novellát követtem el így, a kezdetektől fogva. Többször próbálkoztam a regényírással is, ám beigazolódott, hogy nem születtem epikusnak: egyszerűen nincs türelmem kivárni, míg hónapok, évek alatt megszületik a hosszú mese. A novella időben és terjedelemben bizonyult a megfelelő formának, amiben a leginkább ki tudom fejezni mondanivalómat.

Ez a kötet csupán töredékét tartalmazza ezen rövid történeteknek. A válogatás tudatos: egyszerűen csak kedvenceim szerepelnek benne időrendben. Jó volt végigolvasni őket újra: olykor mosolyogtam rajtuk, főleg a régebbieken: nem feltétlenül humoros voltuk miatt, sokkal inkább éretlenségük, naivságuk okán.

Most átnyújtom őket, fogadják szeretettel.

2009. február 5.

AZ IDŐ MEGY TOVÁBB

Látod, minden oly tiszta

Hiszen te állsz ott

A kezdetektől fogva

(Greg Lake)

Hol lakozhat a gonosz? Van-e székhelye egyáltalán ugyanúgy, ahogy a templomokban a jónak? Miért kerülnek el az emberek bizonyos helyeket; házakat, régi temetőket? Vajon az ott történt események láthatatlan lenyomatai, a térbe fagyott rezgések riasztják el őket, vagy a mindig is jelenlévő örök gonosz idézi elő a történéseket, odavonzva a szereplőket egy ördögi színpadhoz?

Megannyi megválaszolatlan kérdés gyötört, ahogy talán nem éppen ésszerű sebességgel száguldottam célom felé a kihalt országúton. Már alkonyodott, a közelgő éj rémei előmerészkedtek az útszéli erdőből.

Már gyerekként megtanultam, hogy minden racionalizmusát el kell vetnie egy olyan helyen felcseperedő srácnak, mint amilyen Silver Moon városka. Hiába sulykolják bele az iskolában mindenki fejébe az anyag elsődlegességét, a tradicionális fizika elméletei megállhatják helyüket a steril laboratóriumban, azonban itt az isten háta mögött csak a mítoszokra, legendákra lehet támaszkodni, és békében együtt élni a démonokkal, lidércekkel, akik ugyanúgy hozzátartoznak a hétköznapi léthez, mint a technikai társadalomhoz a számítógép, vagy a video.

Mondják, hogy a gyerekkori élmények hatásai az egész életet befolyásolják akár tudat alatt, akár tudatosan, meghatározzák az illető felnőtt gondolkodásmódját, éppúgy, mint az érzelmvilágát. Hiába kerültem el Londonba, és váltam menő ügyvéddé, akinek a tényekkel való manipuláció a kenere, a Silver Moonban eltöltött évek élményei kitörölhetetlenül bevésődtek az agyamba. A kisváros a maga jellegzetesen jellegtelen házaival, a rejtélyek erdeje, a kristálytiszta vízű forrás pizstrángjai, Mrs. Denholm, a javasasszony gyógyfüveivel, Newton bíró csontkeretes szemüvegével és megannyi jó

ismerős. A borzongatóan izgalmas esték, amikor ezeréves legendák szótték körbe a tűz körül ülőket. Történetek égből jövő lényekről és föld alatt megbúvó koboldokról. Szárnyas angyalokról és kísértő lelkekről.

Mesék arról a házról.

Igen, talán életem kezdetét jelentette valamilyen módon az a mélyen a sziklák között megbúvó, a város távoli pontján lévő meghatározatlan korú épület. Semmilyen építészeti stílus jegyei nem illettek rá, a ház időtlennek tűnt, mintha mindig is ott állt volna. Düledező falai, korhadt gerendái a pókhálós ablakokkal vonzották a kíváncsiakat, de ugyanakkor a köré szövődött rémisztő legendák mégis távol tartották őket. A város öregjei óvatosságra intettek; kerüljük el ezt a nem evilági helyet, mondták, aki bemerészkedik, halál fia. Meséik szófogadó fülekre találtak, bár állandóan a környéken lebzeltünk, soha nem vettünk a bátorságot, hogy átlépjük a küszöböt. Felnőttünk anélkül, hogy bizonyosságot szereztünk volna a történetek valóságáról.

Engem abban a házban találtak két hónapos koromban a poros padlón feküdve annak az önkéntes kutatócsoportnak a tagjai, akik egy eltűnt öregembert kerestek, és meghallván a gyereksírást, legyőzve babonás félelmüket, végül is bementek értem. Ott kalimpáltam ártatlanul, meztelenül, csodálkozva, és picit ijedten pislogva a világba. Soha nem derült ki származásom titka, mint ahogy azt az öregembert sem találták meg soha.

A család viszont befogadott. Eltűnt rokonuk után némi vigasztalást nyújtottam talán, mindenesetre Mr. és Mrs. Squire gyermekeként nőttem fel, szüleimként szerettem, és tiszteltem őket, az elveszett nagyapát pedig néha még most is megsiratom. Senki sem tudja, mi lett vele. A sors különös iróniája, hogy a régi fényképek tanúsága szerint egy kicsit hasonlítok is hozzá. Nemigen kerestem erre magyarázatot, hiszem számtalanszor volt alkalmam megfigyelni idős házaspárokat, akik több évtizedes együttlét után testvéri hasonlóságot mutatnak fel, nem beszélve az olyan mulatságos esetekről, amikor egyes emberek feltűnően emlékeztetnek kedvenc kutyájukra például. A genetikusok csak a szájukat tátják ilyenkor, én pedig igazolását látom annál a régi felfogásnak, hogy a szellem teremti, és formálja az anyagot, nem fordítva.

De hát ez nem is fontos. Én testiekben, lelkiekben egyaránt törődést kaptam a Squire családban. Tizenhét éves koromban adoptáltak is, úgy emlékszem, ekkortájt költöztünk el Londonba. Véget ért a gyerekkor, a mesék világából bekerültem a

nagyvárosi forgalomba, a hideg racionalizmus álomlő társadalmába. A misztikum házának emléke elhalványodott, csak egy megfakult kép lett a múlt fotóalbumában. Azt hittem, örökre megszakad minden kapcsolat.

Én naiv! Hogyan is gondolhattam, hogy elkülönülő szakaszokra lehet bontani egy emberi életet? Elválasztani egymástól az egybemosódó percek? Régi énem utánam nyúlt, és egy éjjel álmomban rámkiáltott. Mintha szemrehányásképpen történt volna, felsejlett előttem a sziklák közötti ház körvonala, komoran, némán állta az időt azt sugallva, valamit elfelejtettem, valami fontos még hátra van!

Így harmincnyolc éves fejjel lelkiismeret furdalást éreztem. Agyam "modernizálódott" része már hurrogott is volna le, de csendre intettem. Az elhatározás villámgyorsan érlelődött meg bennem, másnap szabadságot vettem ki, és délután már autóm ülésébe süppedve száguldottam Silver Moon felé. Nem akartam gondolkozni, hiszen rögtön rájöttem volna, hogy gyakorlatilag semmi értelme látogatásomnak. Születésem körülményeinek kiderítésére annak idején kiterjedt nyomozás folyt, semmi eredménnyel nem járt. Annyi derült ki, hogy bizonyosan nem Silver Moon környékéről származom. Most közel négy évtized elteltével sem számíthattam többre. De én csak a házat akartam látni, semmi mást. Valami azt súgta, választ kaphatok ki nem mondott kérdéseimre is.

Lassan kibontakoztak az ismerős dombvonulatok, elmaradtak a távírópóznák. Visszafelé haladtam a történelemben egy emberibb, lélekközpontúbb világba. Szó, ami szó, kissé meghatódtam. Talán a büntetlen, minden előítéllettől és befolyásoltságtól mentes gyermek szólalt meg bensőmben, áthatolva mindazon a mocskon, amit a XX. századi metropolis rakott rá, megfosztva az ént saját értékeitől. Mindenestre mélyen megindulva, és folyamatosan egyfajta bocsánatért esedezve léptem be Silver Moon város területére.

Már besötétedett, ahogy behajtottam a főtérre. Az otthon melegének érzete csapott meg, amelyet hasztalan kerestem londoni lakásomban. Megpillantottam a kőből faragott szökőkutat, hűvös vize oly gyakran jelentett felüdülést a forró nyári napokon. Hol lehetnek vajon a többiek, akikkel annyit kergetőztünk a házak között?

Na, elég! Megráztam a fejem, és élesen elfordítottam a kormányt. Ez most nem nekem való, gondoltam. Pár métert kell csak felkapaszkodni a házhoz, érdekessége, hogy

csak akkor vehető észre, ha már közvetlenül előtte áll az ember. Égve hagytam autóm reflektorait, tekintve, hogy itt már nyoma sem volt semmiféle mesterséges fényforrásnak. A hold halványan világított, fénye vékony ezüst csillámfénnyel vonta be a tájat. Soha nem láttam még ilyen fenséges jelenséget, szégyen ide, szégyen oda, csak most értettem meg, miért Silver Moon, vagyis Ezüst Hold a város neve.

Energiadúsnak éreztem magam, vidám voltam, egy kamasz lelkesedésével vágtam neki a szikláknak. Nem először másztam meg ezt a kőzetegyüttest, nem is okozott különösebb nehézséget. Áldottam eszemet, amiért nem öltönyben jöttem el otthonról, a póló, és a farmer amit viseltem, itt célszerűbb volt. Sérülés nélkül jutottam fel a legelső kiszögellésre, majd a másodikra.

Aztán egyszer csak ott állottam, és szembenéztem vele.

A ház előttem magasodott minden monumentalitásával és minden fenségével együtt. Maga volt az idő, a tartósság kitűnő jelképe. Ugyanolyan, ha nem jobb állapotban volt, mint annakidején.

Hangtalanul üdvözöltük egymást. Éreztem, hogy kedves ismerősként vagyok jelen, semmilyen ellenséges áramlat nem zavarta meg a harmóniát. Sokkal inkább hívogató volt.

Intő hangok szólaltak meg a fejemben figyelmeztetve a szabályra; a küszöböt ember nem lépheti át. Elhessegettem. Számomra egyértelmű volt, én kivétel vagyok ez alól. Hiszen nem először járok itt, és már életem hajnalán is befogadott a misztikum épülete. Órám csippan egyet, megállapítottam, hogy pontosan 11 óra van. Még mindig lenyűgözve bámultam a csúcsos ablakokat, díszítéseket a párkányon.

- Mire vársz? - susogta a szél a fülemben, és én visszakérdeztem. - Tényleg, mire?

Tisztelettel, magamban engedélyt kérve lenyomtam a vastag rézkilincset, majd betoltam az ajtót. A vastag tölgyfatákolmány nehezen, nyikorogva nyílt. Beléptem a félhomályba, a szállongó por rögtön tüszentésre ingerelt. Az ódon bútorok semmihez sem hasonlító szaga csapta meg az orrom.

Elővettem a zseblámpámat, fénye megtörte a sötétet. A sárga fénycsík egy ködbe vesző lépcsősorra vetült, amely valahová felfelé vezetett. Ösztöneim automatikusan mozdították lábaimat abba az irányba. Szinte lábujjhegyen, akárha templomban járnék haladtam, végül is egyfajta kegyhely volt ez is. Óvatosan léptem a legfelső fokra, kissé

ráneheztem, próbálván, elbírja-e súlyom. Egy masszív reccsenésen kívül más nem hallatszott, úgy döntöttem, elindulok az ismeretlenbe. A falakat furcsa ábrák borították, jelentésüket nem értettem, de nem is szándékoztam akkor és ott megfejteni. Érdekesebb volt az, ami a lépcső alján várt rám.

Egy tükörrel telezsúfolt szobába érkeztem. Vastag por borított mindent, halványan sejlettek fel körvonalaim. Zseblámpámra vigyázva előhalásztam zsebkendőmet, megtörölgettem a hozzám legközelebb álló hatalmas tükör közepét arcom magasságában. Ahogy bepillantottam, reflexszerű mozdulattal végigsimítottam bőrömön. Meglepődve éreztem, hogy arcom bársonyos tapintású, annak ellenére, hogy reggel elmulasztottam a szokásos borotválkozást, amelyet erősen növekvő borostáim mindennap indokoltak.

Különös! - ütött szöveget a fejembe, de aztán vállat vonva nézelődtem tovább. Hirtelen eszembe jutott, hogy nem szóltam nevelőszüleimnek eljövetelemről, talán aggódnak miattam. Megtorpanva ennél a gondolatnál maradtam egy percre, mígnem előúszott a mélyből a felismerés. De hiszen jó pár éve meghaltak már! Hogy merülhet fel bennem ilyen gondolat?

Zavartan megfordultam, de figyelmemet megint lekötötte valami. Egy pokróccal letakart, kör alakú tükör függött a sarokban. Odaléptem, határozott mozdulattal lerántottam róla a súlyos, portól szürke vásznat. A legtisztább tükörbe nézhettem bele, amit csak valaha is láttam. Borzasztó finom csiszolású foncsor volt, azt a benyomást keltette, mintha nem is tükörlappal, hanem ténylegesen egy élő személlyel állnék szemben.

Egy barna hajú, magas, körülbelül harminc éves férfival, aki még éppen nem lépett bele az öregedés éveibe. Arca fiatalos, bőre ruganyos. Megdöbbenően vizsgálgattam magam. Hová lettek őszes hajszálaim? A szarkalábak a szemem körül, homlokom összefutó ráncai? Hol hagytam duzzadt szemhéjaimat, amelyek a rengeteg éjszakai írás miatt évekként öregítettek? Az öt éves főiskolai találkozón nézhettem így ki, akkor még volt bennem valami a lázongó diákból.

Kezemet arcom elé emeltem. Nyoma sem volt a nikotintól sárga újjaknak, a repedezett körmöknek. Kézfejemről csuklómra, onnan órámra esett pillantásom. Fél 11 volt.

Órák visszafelé járt.

Félni kezdtem, lélegzetvételem felgyorsult. Zajt hallottam a sarokban, gyorsan arra világítottam, de csupán egy egér volt az.

- Nyugi öregem! - igyekeztem összeszedni magam. - Próbáljunk racionálisan viszonyulni a helyzethez!

A gondolattól rögtön mehökkentem, de a tükör is elsötétült.

- Hát semmit sem tanultál? - szólalt meg valaki a foncsor mögött, még csak azt sem voltam képes meghatározni, férfi, vagy női hang volt-e. - Hát ide nézz! - közölte, és a tükör ismét kivilágosodott, de ezúttal saját világát mutatta.

Videofilm élességgel feltűnt a ház és egy férfi, aki feléje tartott. Szemlátomást időszódó ember volt, fehér haja világított az alkonyi fényben. Lassan kivehetővé vált ráncos arca, ahogy közeledett. Ismerős érzések rohantak meg, a férfit láttam már valahol. Teljesen megbűvöltem figyeltem, amint óvatosan körbepislantgatva belép az ajtón. Ettől kezdve az események felgyorsultak. Láttam, amint hozzám hasonlóan észreveszi a lépcsőt...

...lemegy ugyanabba a tükörszobába, ahol most én is tartózkodom. Láttam, amint deres haja egyre szálanként barnul, bőre kisimul, ő maga pedig döbbsenten áll, akárcsak...

...akárcsak én.

A történet felénél már tudtam, ki ez a férfi, és végre megértettem mi is történt itt 38 évvel ezelőtt. Azt az öregembert nyílt alkalmam megfigyelni, akit annak idején eredménytelenül kerestek a falubeliek, holott túvé tették érte az egész környéket. Nem találták meg soha, legalábbis úgy gondolták.

Tévedtek.

A nevelőszüleim apját, nagyapámat láttam az imént, bent a házban megfiatalodni. A kép elhomályosult, de én sejtettem a történet végét. A lépcsőn visszafelé már gyerekként szaladt, amíg tudott járni. Később elmászott az ajtóig, és ott találták meg csecsemőként.

Az öregember én voltam.

Belenéztem a tükörbe. Körülbelül húsz éves lehettem, szinte gyerekkarc nézett szembe velem. Órák kismutatója a 10-esen állt. Az idő visszafelé járt a házban. Kis híján felbuktam saját lábamban, úgy rohantam kifelé, át a szobán, fel a lépcsőn, ki a szabadba.

Ami azt illeti, mozgásom nagyon fiatalos volt.

Tíz perc múlva derűsen üldögéltem a sziklán, lábam lóbáztam a semmibe, gondolataimba merültem. Ez a halhatatlanság? Lehetőségem lett volna, hogy újratekadjek mindent? Nevelőszüleim sajnos soha nem tudták meg, mennyire a családhoz tartozom. Vagy talán mégis? Miért neveztek engem el ugyanazon a néven, ahogyan a nagyapámat hívták? Eleredtek könnyeim, arra gondoltam, milyen borzasztó mulasztás, hogy őket soha nem hozhattam el ide.

Egyedül vagyok. Húsz évesen, ügyvédi diplomával, amelyet senki sem fogadna el, esetleg még perbe is fognának miatta. Újratekadjek mindent előlről? Töltsek egy éjszakát a házban, és szülessek újjá? Gyávaság lenne ha megtenném, vagy most viselkedem gyáván?

Választ várva füleltem, de az éjszaka némán lüktetett. A ház vigyázón terpeszkedett mögöttem, őrizte titkát. Nem tudom, meddig maradtam ott, arra eszméltem fel, hogy hajnalodik.

Mindez régen történt. Senkinek sem beszéltem azóta sem ezekről az eseményekről. Életemet megoldottam, újra megöregedtem, de nem félek a haláltól. Ismét készülök egy utazásra. Most már elárulhatom, hogy a várost nem Silver Moonnak hívják, nem Londonban lakom, sőt nem is angol vagyok.

Csak annyit tanácsolhatok, hogy ha olyan vidéken jársz, ahol a Hold ezüstréteggel vonja be a dombokat, jusson eszedbe: *nem csak egy lehetőség van!* Tedd fel magadnak a kérdést:

Az idő tényleg megy tovább?

(1994)

HARRY BÁRJA

*Isten zokog, és sír az ég
De nincs fájdalom a bárban még
S bár bent téged senki nem kímél
Itt emlékeket kaphatsz full ingyér'*

(Ian Anderson)

Lucskossá ázott a cipőm. Nem is emlékeztem már, hogy miért indultam útnak azon a ködös estén, hiszen a megerősödő szél és a fenyegetően gomolygó felhők egyaránt zivatart jövendöltek. Sétára vágytam talán, kiszellőztetni fejemből a nyomasztó gondolatokat? Mindenesetre mire felocsúdtam, hangosat mordult felettem az ég, és Isten újra megtanult sírni.

Összébb húztam magamon a kabátot, és megszaporoztam lépteimet, ám csak annyit értem el vele, hogy bántóvá vált arcomon az esőcseppek verdesése. Egy pillanatra becsuktam a szemem, s mire kinyitottam, egy törött neontáblát láttam, amint hívogatón hunyorgott a zápor függönyén keresztül.

„Harry bárja, térj be!”, ennyi volt csak ráírva régies, kedves betűkkel. Elbámultam egy másodpercig, számba vettem, mennyi pénz van nálam, aztán benyitottam a vaskos faajtón.

Homály fogadott, masszív szivarfüst, és sápadt, nyugodt fény. A küszöb mellett egy megtermett, lucskos kutya feküdt, úgy tűnt, mintha már halálba aludta volna magát. Csupán fel-feldagadó horpasa jelezte, hogy alszik, mit sem törődve a kinti világgal.

Beljebb léptem, halk zene lágy futamai szűrődtek fülembe, mintha külön az én kedvemért indult volna el a rozsdás zenegép a sarokban. A pult tiszta volt, fényesre suvickolt, szemben a polcon csillogó poharak várakoztak. Mellettem teli hamutartó és vendégkönyv - alighanem az is tele. Valahonnan friss sör illatát hozta a légáram: önkéntelenül nyeltem egyet. Csaposnak nyoma sem volt, mindössze egy galambősz szakállú aggastyán ücsörgött a pult mellett. Kérdőn rám pillantott, megragadtam az alkalmat, hogy beszélgetést kezdeményezzek. Bemutatkoztam, majd megkérdeztem:

- Ki itt a tulaj?

Tűnődve vizsgálgatta arcomat, mintha azon töprengene, méltó vagyok-e a bizalmára. Majd így szólt:

- Ez Harry bárja. Nem is tudja, milyen jó helyre került.

Hangja mély volt, reszelős.

- Ismeri? - faggatóztam tovább.

- Harryt? - vakkantotta vidáman. - Harryt mindenki ismeri. Vagy megismeri előbb-utóbb - fűzte hozzá, és nagy levegőt vett, ami sejtetni engedte, hogy mesélő kedvében találtam.

- Tudja, sokféle ember megfordul errefelé. Idegenek, átutazók, megfáradtak és jó szóra vágyók. Harry a remény. Mindenkihez van egy-két kedves szava, mindenkinek tartogat egy mesét.

Nagyot kortyolt a söréből.

- Magának is - fűzte hozzá.

Felnevettem.

- De hisz nem is ismer - mondtam.

Az öreg elnyomott egy félmosolyt.

- Dehogynem - szólt vidáman. - Harry mindenkit ismer. De ne féljen, nem kerül semmibe. A fájdalom itt elillan, a kétség tovaszáll, a lélek megnyugszik. Nem kerül semmibe. Magának mi nyomja a szívét?

Nem válaszoltam. Arrébb húzódtam kicsit, bezártam a kapukat, és gondolataimba temetkeztem. Miért jöttem én ide? Miért álltam le beszélgetni ezzel a jó szándékúnak látszó, de talán kissé túl kíváncsi emberrel? És hol van ez a Harry?

- Ne legyen türelmetlen - szólt az öreg, mintha kitalálta volna, min töprengök. - Akar egy jó hírt hallani? Harry még itt van!

Szinte meg se hallottam, mit mondott, kezem ökölbe szorult, és kiáltani tudtam volna a fájdalomtól. Mennyi mindent hagytam otthon, vágott belém a felismerés. Mennyi minden van mögöttem, és mégis... Lelkem kiüresedett, múltam halott, szívem megkeményedett, szilárd burokból ágyazta a sok hazugság, a bizalmatlanság és a vágyak.

Istenem, a vágyak! Mi lett az álmaimmal, a tiszta gyermeki ábrándokkal? Tanító akartam lenni, aki jobb irányba igazítja a kisiklott világot. Szelíd mester, akinek szavait

gyógyulásra vágyó százak lesik, akinek beszédét áhítattal hallgatják a bölcsességre szomjazók. Ember, aki egyenes derékkal tud szembenézni vállalt sorsával.

És mi lett belőlem? Megfáradt, szomorú vándor, akinek háta meghajlott a felelősségvállalástól és a terhektől. Néma szónok, akinek arcára barázdákat vésett a szégyen, a hamis szerepek és a ráégett maszk. Gyűlölködő lélek, aki néha még felordít az égre, szeretne messiás lenni, és megőrjíti a remény, ami elől nem menekülhet.

Mi maradt a hátam mögött? A szabadság nevében félelemből elhagyott gyerekek, megvető pillantások és kínmosolyok. Idegen arcok, akiket valamikor barátaimnak tekintettem.

Könny csordult a szememből, lopva letöröltem. Az öreg szótlánul ült mellettem, de oly megértően bólogatott, mintha fennhangon kimondtam volna gondolataimat, érzéseimet.

- Már vége, fiam - szólt. - Hosszú volt, kegyetlen, de elmúlt. Már maga mögött hagyta az utat.

- Miket beszél maga nekem? - fakadtam ki, kétségbeesetten az értetlenségtől. - Mit mondott?

- Elmúlt - ismételte halkán.

Zavartan megráztam a fejem, és mintha ekkor eszmélnék, összehúzott szemekkel körbenéztem. Ketten voltunk a bárban, a zenegép még mindig zümmögött, a szivarfüst orrom csiklandozta. Furcsa érzés kerített hatalmába.

- Hol van Harry? - kérdeztem.

- Harry? - kérdezett vissza az öreg, és megsimogatta szakállát. Körbemutatott.

- Mindenhol - mondta aztán.

- Ne bolondozzon - szóltam megenyhülten. - Hogy érti ezt?

- Harry még rég elment közülünk - suttogta a bácsi. - A vendégek szintén. Én maradtam egyedül. Meg most itt van maga. Persze hamarosan majd szedelődzködik, és folytatja útját. De nem baj, ez a dolgok rendje. Az élet rendje. És a halálé...

Elhomályosodott előttem a csillogó bárpult. Megdörzsöltem a halántékom.

- Hol vagyok? - nyögtem. - Mi ez a hely?

- Ez Harry bárja - felelt a férfi. - Már mondtam. Ide mindenki betéved, hogy erőt gyűjtsön az eljövendőkhez. Még hosszú út áll maga előtt. Remélem, megtalálja az ösvényt.

Döbbenetem egyetlen kérdést engedélyezett.

- Meghaltam?

Az öreg szemében huncut szikrák villantak.

- Úgy érzi magát?

Nem tudtam mit felelni. Segélykérően néztem hátra a békésen szunyókáló kutyára. Majd vissza a bácsira.

- Maga mit keres itt? - szoltam rekedten.

- Itt van dolgom - mondta. - Én, a kutya, és Harry szelleme majd megfordítjuk ezt a világot. És az megváltozik, meglássa.

Elmerengett szavain.

- Jó irányba fordul, meglássa...

Percekig csak ültünk egymás mellett, az öreg többet nem nézett rám. Kisvártatva némán leszálltam a székről, halkán megköszöntem a társaságát, és elindultam. Az ajtóból még visszanéztem búcsúzóul, a zenegép ekkor elhallgatott, és csend borult a csapszékre. Az aggastyán nem fordult meg, csak alig észrevehetőn felemelte kezét intés gyanánt.

Odakint elállt az eső, és a szél is mérséklődött. Tanácstalanul megtorpantam, majd ösztöneimre hallgatva jobbra indultam el. Nem tudtam, hová vezet az utam, és azt sem, mi vár ott rám, de egy biztos volt: közeledem valami felé. Egyre csak az öreg szavai jártak a fejemben: „Én, a kutya, és Harry szelleme majd megfordítjuk ezt a világot. És az megváltozik, meglássa...”

(2000)

A JÁTSZMA

Zitának

*Az ablaknál állt
Szemei a Holdon
És csak a remény:
Hogy emlékei hamar
Elhagyják szellemét*

(Kevin Moore)

Csak a regényemet szerettem volna befejezni, semmi mást. Az utolsót. Nem írok többet, határoztam el utazásom előtt. Az okokat felesleges lenne most felsorolni, nem is akarom untatni önöket. Elég legyen annyi, hogy vannak az ember életében olyan epizódok, amikor úgy érzi, befejezett valamit, és nem tud, nem is akar már semmit hozzátenni. Lehet ez a hiteltelenség érzete, lehet a bizonytalanság vagy akár az önértékelés zavara is, egy a lényeg: a poéta leteszi a tollat, és talán soha többé nem is veszi elő. Írásai egy doboz mélyén, vagy ha szerencsésebb volt, könyvtárak, könyvesboltok polcain porosodnak, amíg rájuk nem talál valaki.

Szóval így voltam én is valahogy. Felszálltam egy buszra, és leutaztam az isten háta mögé egy kicsiny faluba, ahol ihletet reméltem találni. Táskámban mindössze egy fogkefe, pár váltás fehérnemű, és természetesen félig kész kéziratom lapult egy tollkészlettel.

Hangulatos házacskát szemeltem ki magamnak egy katalógusból, lerobbant kúriát, ahová épeszű ember bizonyára csak végszükség esetén teszi be a lábát. Mindenesetre illett szomorkás, búcsúzó hangulatomhoz, amely - mint sejtettem - el fog kísérni könyvem befejezéséig.

A busz vidáman zötyögött a poros földúton, el-elszundítottam a párás melegben. Nyár eleje volt, az ég színtiszta, érintetlen, végtelenséget idéző. Álomszemcsék kergetőztek körülöttem, arcok, képek, események merültek fel tudatomból, hogy aztán újra elenyészzenek. Mindössze egyszer történt meg, hogy valami éktelen csattanás felriasztott szendergésemből, és megszakította az édeskés harmóniát...

A megérkezés egyszerű volt, a házat könnyen megtaláltam, és újfent elcsodálkozhattam a falubeliek nyugodt életritmusán, ami nekem, a rohanáshoz szokott városinak idegesítően lassúnak tűnt.

Az épület láttán meghökkentem kissé, de lesz, ami lesz alapon úgy gondoltam, ez a kaland még egy próbálkozást. Odabent por, homály, és egy valószínűtlenül alacsony, lakájszerű úriember fogadott, aki unott morgással vette tudomásul érkezésemet. Udvariasan köszöntem, majd megérdeklődtem, milyen úton-módon vehetem ki a házat pár hétre. A válasz egyszerű és tömör volt.

- Azonnal.

Elővettem pénztárcámat, közben próbáltam alacsonyabbra ereszkedni, hogy legalább megkíséreljem csökkenteni a köztünk lévő, szerfelett kényelmetlen magasságkülönbséget.

- Nem tudom, meddig maradok, de szeretném, ha nyugodtan tölthetném a napjaimat - szóltam. - Tudja, egy regény befejezésén dolgozom, és nem szeretném, ha bárki megzavarna.

- Nem fogják... - mondta a szerzet, és valamiért kajánul elmosolyodott. - Magát nem fogják - tette hozzá most már vigyorogva.

Nem fűztem kommentárt a megjegyzéshez, villámgyorsan lebonyolítottuk a formaságokat, és már el is foglalhattam szobámat fent az emeleten.

A szoba puritán volt, talán túlságosan is. Elégedetten nézegettem az ablak előtt lévő hatalmas íróasztalt, és azt is megállapíthattam, hogy a szoba keleti fekvésű. Komótosan lepakoltam holmimat, megettem utolsó szendvicsemet, és elnyújtóztam az ágyon. Mire felébredtem, már hosszúra nyúltak az árnyékok, a régimódi falióra kismutatója a hetes felé közeledett.

Ásítottam egyet, és hunyorogva szemügyre vettem az ágyam mellett lévő éjjeliszekrényen heverő dobozkát, amelyet korábban nem vettem észre. Kinyitottam, miniatűr, valószínűleg kézzel faragott sakk-készletet rejtett a szelence, gyermeki örömmel raktam ki a bábukat a kockás alapra.

Percekig gyönyörködtem a figurák kecsességében, majd szigorúan emlékeztettem magam jövetelem céljára, és előhalásztam irattartómból készülő regényemet.

Belelapoztam, olykor hümmögve megcsóváltam a fejem, és igyekeztem beleélni magam a mese hangulatába, felvenni a cselekmény félbehagyott fonalát.

Ekkor láttam meg a kísértetet.

Ott ült az ágyon a sakktábla mellett, és elmélyülten nézte a bábukat. Inkább csak a körvonalait érzékelttem, így először azt sem tudtam határozottan megállapítani, hogy férfi vagy nő az illető, csupán magas színű hangja árulta el valamikori nemét. Felnézett, mintha megrémült volna, aztán vidáman köszönt.

- Helló.

Zavarba jöttem, mintha egy idegen szobába alkalmatlankodtam volna be. Megköszörültem a torkom.

- Helló - szóltam. - Mit keres maga itt?

- Itt lakom - felelte magától értetődő természetességgel az alak. Olyan volt, mint egy, a formáját folyton elveszítő, majd újra visszanyerő füstfelleg.

- Én is - mondtam ostobán, majd hallgattunk egy sort. Különösebben nem ütköztem meg a jelenség otlétén, sokkal inkább azon, hogy megzavarta ihletemet.

- Éppen a könyvembe olvastam bele - közöltem.

- Csakugyan? - szólt. - Nem is gondoltam volna. És miről szól?

- Emberekről. Elfelejtett, elhagyott emberekről.

- Ó... - sóhajtott egyet, és látszólag minden figyelmét lekötötték a sakkfigurák.

Kíváncsian odébb mozdított egyet, majd újra felnézett.

- Tudja, évek óta nem sakkoztam - mondta. - Talán már azt is elfelejtettem, hogyan kell.

- A sakkot nem lehet elfelejteni - mosolyodtam el. - De nem mindenki alkalmas a játékra. A bábuk: látszat. A mozgásuk csak a felszín. Az igazi mester látja a mozgások erővonalait, és előre tudja, mit fog lépni a másik.

- Olyan ez, mint az élet - bólintott, s ekkor vettem észre, hogy beszélgetünk. - A lépések kiszámíthatók, de csak annak, aki ismeri a sorsát.

Kacéran rám nézett.

- Nem így van?

Elég közel húzódtam hozzá, hogy lássam az arcát, és furcsa izgalommal ismertem fel, hogy a nő arca szép, mi több, gyönyörű. Egy angyali kísértet tartózkodott a szobámban!

- Rég nem láttam magához hasonló szépséget - csúszott ki a számon.

- Milyen kedves - válaszolta. - Tudja, a könyvekben mindig azt olvastam, hogy a szellemek ijesztőek, modortalanok, gonoszak. Pedig ez hazugság. Én mindig tudtam, hogy az.

Vállat vontam.

- Van kedve játszani? - kérdeztem, és a táblára mutattam. A nő meglepődött kissé, de lelkesen bólintott.

- Bár álmos vagyok - kacérkodott -, de miért ne?

Helyükre toltam az időközben elmozdult bábukat, miközben az utolsó mondaton járt a fejem. „Álmos vagyok!” Milyen érdekes ez a másik világ! Álmos!

- Kezdhetjük? - kérdeztem. Nem vártam válaszra, léptem egyet. A nő mókásan ügyetlenül fogta meg a bábuját, majdnem kicsúszott a kezéből, de azért határozottan támadott. Közben megjegyeztem.

- Maguk mindent tudnak a világról?

- Miért tudnánk mindent? - lepődött meg a kérdezett. - A fontosabb hírek persze eljutnak hozzánk. A mai nap is...

Itt elhallgatott. Eltűnődtem a következő lépésemen, így eltelt egy kis idő, mire felfogtam: nehézkes csend állt be. A nő mereven ült, száját összeszorította.

- Mi a baj? - kérdeztem.

- Semmi, csak tudja, nagyon rosszul viselem a rossz híreket. És ma... az a buszbaleset. Rengetegen meghaltak, és nagyon sok a sérült. Inkább ne is hallottam volna, de hát itt történt nem messze.

- Sajnálom - mondtam ki az egyetlen értelmes szót, ami eszembe jutott. Kicsit utáltam is magam érzéketlenségem miatt, de a naponta olvasott, hallott katasztrófák hírei magasra emelték már ingerküszöbömet. Emberi sorsok, ismeretlen életek közömbösen hatottak rám. Mégis meghatottak a nő érzései, amelyek még az életen túl is ily erősek voltak.

- Egyedül lakik a házban? - kérdezte aztán percek múltával.

- Most már nem - feleltem szemtelenül. Játzópartnerem felnevetett nyíltságomon.

- És mióta?

- Csak most jöttem - mondtam. Ezen őszintén meglepődött.

- Csakugyan? Azt hittem, örök idők óta itt lakik.

- Annyira azért nem vagyok öreg - mosolyogtam. - Vigyázzon azzal a futóval!

A nő helyesbítette lépését.

- Én egy hónapja költöztem ide - szólt. - Tudja, csak ideiglenesen, amíg jobbat nem találok.

- Kellemetlen lehet ez az egyszer itt, egyszer ott, nem gondolja? - firtattam.

- Mit tehetnék? Ezt vállaltam. Majd ha a sors úgy akarja, talán megállapodok valahol. Addig meg tanulok, tapasztalok. Úgy látszik, most ez a dolgom. De ne beszéljen annyit, elveszti a játszmat.

A villódzó jelenésnek igaza volt: bár ujjacskái bizonytalanul mozogtak, és néha el is ejtette a bábukat, azért serege szépen kezdte bekeríteni királyomat. De nem kívánhatta komolyan, hogy ebben a különös szituációban csak a sakkra figyeljek.

- Mit szól a házigazdánkhoz? - szóltam később.

- Kire gondol? - kérdezte, lépését fontolgatva.

- Hát az apró emberkére - mondtam. A lány felnevetett.

- Érdekes a bácsi - mondta. - Mikor először észrevettem, a frász tört ki, de aztán megbékéltem vele. Nem sűrűn látom, hál' istennek, bizonyára elszokott már a társaságtól. De majd most maga feldobja egy kicsit az öreget.

- Hát... - húztam el a szám. - Talán. Bár elsősorban magányra vágyom. Azért is jöttem ide. Ne értsen félre.

- Megértem - bólintott. - Én se szeretném, ha pihenés közben zaklatnának. De mondja csak, meddig tart ez az állapot?

- Micsoda? - kérdeztem. Ekkorra már feladtam a játszmat. Egyértelmű volt, hogy ez a nem e világi lény kifog rajtam.

- Hát ez a szellem-dolog - mondta.

Bambán bámultam.

- Nem tudom - mondtam aztán. - Őszintén megmondom, nincs benne gyakorlatom. Bár annak idején olvastam pár kísértettörténetet, de nem hinném, hogy ezek tudományos értékűek voltak. Úgyhogy nem tudok segíteni.

- Csak kíváncsi voltam - közölte a lány. - Persze maradjon csak, ameddig jólesik, engem nem zavar. Remélem, nem jönnek hívatlan látogatók, tudja, az effajta házakat gyakran megszállják holmi csavargók, csövesek.

Csodálkozva meredtem rá.

- Miket nem mond... Hogyhogy megszállják? De hát ki engedi ezt meg? És a tulajdonos?

A nő megcsóválta a fejét.

- Jó, jó, ő bizonyára elijeszti őket, de tudja, nem mindenki veszi észre. Ehhez is kell olyan... hogy is mondják... érzékenység. Mint ami nekem van, legalábbis a jelek szerint. Matt.

Félretoltam a sakktáblát. Valami zavar erősödött a fejemben, de még nem tudtam, mi lehet az oka.

- Miről beszél? - hajoltam közelebb, és lehalkítottam hangomat. - Ugye nem azt akarja mondani, hogy a tulajdonos is kísértet?

- Maga nem tudta? Hiszen a ház lakatlan! A pici emberke, akiről beszélünk, százötven éve halott, legalábbis a falubeliek szerint.

Puff neki, gondoltam. Ez az én formám, egyenesen belesétálok egy kísértettörténet kellős közepébe. Mindenesetre isteni sztori. Lehet, hogy mégis lesz folytatása könyvemnek?

- Mit tud még erről a házról? - kíváncsiskodtam.

- Semmit - vont vállat a lány. - Én csak azért választottam ezt a helyet, mert nyugodt és csendes. Az öreg tényleg nem sok vizet zavar. Fizetni nem kell - nincs is kinek, más meg úgysem mer ideköltözni, elég rossz híre van a háznak. Igazi kísértettanya.

- Csak helyeselni tudok - jegyeztem meg.

- Én nem igazán hittem a szóbeszédnek, amikor beköltöztem, de aztán a saját szememmel bizonyosodtam meg róla, hogy igaz. Először az öregember, aztán meg ugye maga...

- Mi van velem? - hökkentem meg.

- Hát itt lakik! - erősködött a lány. - Erről beszélek! Kísértet kísértet hátán. Még szórakoztató is!

Felálltam az asztaltól, és az ablakhoz sétáltam. Nagyon furcsán éreztem magam, és a társalgás is kezdett kellemetlen és baljóslatú lenni, közel sem örültem már, hogy ez a kezdetben elbűvölőnek tűnő lény épp velem osztotta meg a társaságát. Enyhe émelygés fogott el, igyekeztem mélyeket sóhajtani. Érthetetlen okból a lány által említett buszbaleset jutott eszembe.

- Rosszul van? - kérdezte aggódón a lány. - Mi történt?

- Semmi - suttogtam. - A játszma elején valami balesetről beszélgettünk.

- Igen - mondta. - A busz. A rádióban hallottam.

- Maga rádiót hallgat? - kérdeztem erőtlenül, és közben azt kívántam, bárcsak ne válaszolna.

- Néhanapján - szólt. - De miért érdekli ez a baleset? Csak nem maga is...

Elharapta mondatát. Lassan megfordultam.

- Mit mondott? - kérdeztem. - Mit mondott?

A lány arcán zavar és ijedtség tükröződött.

- Maga ott volt? - suttogta. - És nem tudja?

Elfordította a fejét, és láttam: szeméből egy könnycsepp indult útjára.

- Mit gondol, ki vagyok én? - kérdezte.

Rekedten válaszoltam.

- Egy kedves szellem, aki betévedt a szobámba.

- Nem - mondta a lány. - Ember vagyok. Csak egy ember. Itt lakom, ahogyan már elmondtam. És valamiért képes vagyok meglátni a már eltávozottakat.

A busz jutott eszembe. Az alkalmazott a pályaudvaron, amint tájékoztat, hogy egy nap csak egyetlen járat indul a faluba, és igyekezzek nem lekézni. Szendergésem az ülésen. A csattanás, ami fölébresztett.

A csattanás!

A baleset!

- Nem működött a vasúti sorompó, és a sofőr nem nézett körül - mondta a lány. - A vonat teljesen széttroncsolta a buszt, sok áldozatot nem is tudtak még azonosítani. És maga ott volt, úristen, ott volt!

Tiltakozni akartam, de nem jött ki hang a torkomon. Beszélgetésünkre próbáltam visszaemlékezni, de csak foszlányok maradtak a kedves szavakból. Felemeltem kezemet és megszemléltem. De hiszen itt vagyok, létezem, nem lehetek halott, én jöttem ide, én vettem ki ezt a szobát, én lakom itt! Nem lehetek...

... holmi kísértet!

- Valahol olvastam, hogy a halottak sokáig nem tudják, hogy halottak - hallottam a lány hangját. - Valahogy így kímélik meg őket a fájdalomtól. Aztán elalszanak.

Felállt az ágyról.

- Köszönöm a játszmát - szólt, és talán egy másodperccel tovább nézett a szemembe, mint az feltétlenül szükséges lett volna.

- Sajnálom - suttogta.

- Várjon még! - kiáltottam fel, látván, hogy távozni készül. - Milyennek lát engem?

Csak állt egy pillanatig.

- Gyönyörűnek - mondta halkán.

Magamra maradtam. Tanácstalanul vettem kezembe kéziratomat, és megrendülten tapasztaltam, hogy már alig-alig vagyok képes megfogni a lapokat, minduntalan átszaladnak rajta az ujjaim. Megremegtem, és elejtettem a füzetet.

Leültem az ágyra, kétségbeesetten pillantottam körbe, hátha szól valaki, hátha utat mutat egy jel, egy látomás. Végtelenül magányosnak éreztem magam, és a lassan rám boruló sötét is megrémisztett. Egyetlen dolgot cselekedtem még azon az estén, mielőtt elaludtam

Imádkoztam.

(2000)

A HALÁL

*Hello, sötét, régi cimborá
Most beszédem van veled újra*

(Paul Simon)

A Halál jó barátom volt. Még gyermekkorunkban kerültünk össze. Emlékszem, alig pár háznnyira laktunk egymástól, és nem volt nap, hogy ne találkoztunk volna. Felelőtlenek voltunk, gyerekek, igazi gyerekek. Volt, hogy ott aludt nálunk, vagy én őnáluk, a lényeg annyi, hogy rengeteget készültünk ezekre az éjszakákra. Természetesen nem aludtunk, dehogya: hol egész éjjel suttogva beszélgettünk, hol pedig felmentünk a háztetőre, és hanyatt fekvé néztük a csillagokat.

Ábrándoztunk.

Ábrándoztunk a jövőnkéről, mi lesz belőlünk, s hogy mi lesz kettőnkkel. Nem tudtuk elképzelni, hogy létezhet jövő nélkülünk, és létezhetünk egymás nélkül is. Szerelem volt ez? Ugyan, hiszen mindketten fiúk voltunk, bár a kamaszkor előtt talán... igen, talán megfogalmazhatjuk így azt az érzést, ami kapcsolatunkat élte, és ezzel még nem is tévedünk ingoványos talajra, hiszen tiszták voltunk, ártatlanok és gyengédek.

Odafigyeltünk egymásra. Az érzéseinkre, a másik érzéseire, a fejlődésre, és talán ez volt az egyetlen olyan kapcsolat az életemben, amikor önzés nélkül tudtam szeretni. Nem voltunk féltékenyek a másik barátaira, derűsen figyeltük életünk folyamatát, merre is tart, hisz oly mélyen ismertük egymást, hogy valahol mindketten tisztában voltunk azzal, kiben mi lakozik, s hogy mivé nővik ki magukat a láthatatlan csírák.

Olyan volt ez, mint egy mag, amely belsejében tartalmazza már az egész növényt, s bár ágait eltéríthetik különböző eszközökkel, botokkal, madzagokkal, egyvalamit azonban senki emberfia nem befolyásolhat: hogy mi legyen a hajtásból. Tudtuk, nem egyfelé tartunk, hogy ő erőszakosabb, vakmerőbb és agresszívabb, mint én, aki hajlamosabb voltam a befelé fordulásra, egyszóval mindent tudtunk a másiktól, csak azt nem sejtettük, hogy valóban létezhet úgy jövő, hogy évekig nem látjuk majd egymást.

Emlékszem kamaszkorunk közös lerészegedéseire. Amint az tapasztalatlan alkoholfogyasztókhoz illik, nem tudtuk, nem tudhattuk a mértéket, így végül egymás homlokát fogtuk a villanyoszlopok mellett, erkélyek korlátainál, ahogy könnyíteni igyekeztünk magunkon. Természetesen első hódításaink is párhuzamosan zajlottak, és bár ő hamarabb és rámenősebben vetette be magát a gyengébb nem becserkészésébe, azért én sem maradtam le mögötte, bár igaz, hogy sokkal beleválóbbnak gondoltak a környezetünkben lévő lányok, mint amilyen valójában voltam.

Ő csak nevetett mindezen, sokszor talán nem is tudta, mi zajlik bennem. Ekkor már kezdtünk távolodni egymástól, más társaságunk lett, más értékrendünk, és másképp láttuk az életet. Én nagy kérdéseket kezdtem el feszegetni, nagy válaszokat reméltem, míg ő napról napra élt, és élvezte azt, amiről én ábrándoztam, elméleteket gyártottam, amit próbáltam megérteni. Húszas éveinket már külön töltöttük, és pontosan a harmincadik születésnapomon egyszer csak beállított.

Akkoriban már elvált voltam, egy kisfiú apja, akit nem én neveltem. Egy apró lakásban laktam, fordítóként dolgoztam. Sokat voltam egyedül, és sűrűn gondoltam azokra a háztetőkön eltöltött órákra, amikor nem egészen így képzeltem el azt a felnőttet, aki most szembenézett velem a tükörben. Mit mondtam volna vajon annak az öszülő fickónak, aki meglátogat a tetőn, és közli, hogy én leszek ő? Egyrésztől bizonyára csodáltam volna életéért, másrészt viszont kikértem volna magamnak, hogy a bőrömben bújva emlékezzen rám.

De mint mondtam, ez nem történt meg, helyette egy tavaszi estén, szombaton, délután fél öt előtt pár perccel kopogtak, és ott állt az ajtóban, teljes életnagyságban rég nem látott barátom, lelkem másik fele, gyerekkorom főszereplője.

- Helló - köszönt.

Mosolyogva bólintottam, nem nyújtottam kezét. Soha nem fogtunk kezét. Úgy gondoltuk, kettőnk között nincs értelme az effajta üdvözlésnek, elég sűrűn látjuk egymást. És bár akkor már évek óta nem találkoztuk, most sem pazaroltuk az időt udvariassági körökre. De az is lehet, hogy a megtartóztatás ösztönös volt, mert az ember ugyebár nem fog kezét a Halállal.

Ő volt a Halál, rögtön meg is mondta, miután leültünk egymással szemben a szobában. Ezen eltűnődtem.

- Hogy lesz valakiből Halál? - kérdeztem.

Végigsimított a homlokán, és derűsen hátradőlt.

- Ez is csak egy foglalkozás - mondta. - Tulajdonképpen lehettem volna bérgyilkos is... voltam is - tette hozzá szemlesütve -, de aztán úgy gondoltam, ha már lúd, legyen kövér. Csináljuk százszázalékosan. Így én lettem a Halál. Megjegyzem, csak a te számodra. Mindenkinek van egy személyes Halála, aki majd eljön érte. Rendszerint ismeri is az illetőt. Így nem olyan fájdalmas.

- Ismerős? - mondtam. - És miért pont te?

- Mert én vagyok erre a legméltóbb - felelte. - Én ismerlek a legjobban. Mit gondolsz, eltűnt kedveseid talán ismertek téged? Ők cserbenhagytak, melyikük vállalna fel ekkora feladatot? Én szerettelek téged a legjobban, olyannak, amilyen vagy, szerettelek, amikor sírtál, amikor neveltél, amikor megbántottál engem - és szerettelek akkor is, amikor te nem szeretted.

- Így igaz - feleltem. - Szeretted.

Hallgattunk. Felállt, és az íróasztalomhoz lépett. Kezébe vett egy bekeretezett képet. A kisfiam volt rajta. Nézegette.

- Jó kép - mondta. - Milyen egy képet nevelni?

Elkomorodtam.

- Ne mondj ilyet. Megbántasz vele.

- Tudom - mondta, és visszaült. A képet nem tette le, csak úgy fordította, hogy ne lássam. - Ne haragudj. Csak szerettem volna látni az arcodat, hogy tudjam, itthagysz-e valamit, ami fáj. Nyugodj meg. Őt itthagyd.

- Nélküle már befejeztem volna - jegyeztem meg. De nem vett komolyan.

- Vele is befejezted. Szerinted miért vagyok itt?

A szél szelíden befújta a nyitva hagyott ablakon. Meglengette a függönyt, és a tavasz illatát varázsolta a szobába.

- Tavasz - jegyezte meg, aztán nem szólt. Én is hallgattam. Felötlött, hogy csomagolnom kéne, aztán kinevettem a gondolatot. Ahová megyek, ott nemigen lesz szükség váltás fehérneműre.

- Szereted még a delfineket? - kérdezte sokára.

- Nagyon - mondtam.

Bólintott.

- Érthető. Szabadon úszó, értelmes lény. Te csak az utóbbi vagy. Értelmes, de nem szabad. Soha nem is voltál az.

- Kevesen azok.

- Igen! Mert a halált választják párjuknak, aki aztán egy szép napon utat mutat nekik a megsemmisülés felé.

- Megsemmisülés?

- Az! Te bevetted a mesét az angyalokról meg újjászületésről? A természet újjászületik tavasszal, igen. De az ember nem. Az ember meghal. Te meghalsz.

Kegyetlennek tűnt. Erőszakosnak. Agresszívnek. Kérlelhetetlennek. Mint gyerekkorában. Akkor ezért szerettem. Most félttem tőle egy kicsit. Gyengének éreztem magam, de tudtam, biztonságban vagyok vele. Mint gyerekkoromban. Ő ezért szeretett akkor. Így, felnőttként azonban már nem feküdhettünk ki a tetőre, és nem ábrándozhattunk.

Most először őszintén elmosolyodott. Mintha meghallotta volna gondolataimat, mert kacsintott, és így szólt.

- Miért ne?

Kifeküdtünk a tetőre. A szurkos borítás meleg volt, a nap vidáman, tavaszi-lágyan sütött. Hanyatt voltunk, ahogy régen, és szemünk látómezejéből kizártunk mindent, ami elronthatta az illúziót, hogy repülünk a kék égben a felhők között. Bárányfelhők tülekedtek az égen, és egy régi indián mondás jutott eszembe: *Jó nap ez a halálra.*

- Mit viszel magaddal? - kérdezte.

Azonnal nem tudtam válaszolni. Mit is? Mit lehet? Mit érdemes?

- A kedvesem arcát, ahogy aludt, és én simogattam - feleltem aztán. Nem is tudom, hogyan is habozhattam. Hiszen annyira magától értetődő volt. - A kisfiam nevetését és göndör fűrtjeit. A Pink Floyd dallamait. A csokoládé ízét. A verseket. A tengert. Az öleléseket.

Éreztem, hogy oldalra fordul és rám néz.

- Mégsem volt ez olyan rossz, igaz? - kérdezte. Hangjában melegség bujkált, mintha beleköltözött volna a tavaszi szél. Valami sósat éreztem az ajkamon. Nem mondott mást, és én sem szólaltam meg többé. Csak megmutatta az utat.

Egy pillantás volt.

Egy rövid zuhanás.

Pillanatnyi fájdalom.

És mindaz, amit percekkel előbb felsoroltam, velem jött, és jelezte az irányt.

A Megnevezhetetlen mélységei felé.

(2002)

A TÁRGYALÁS

*Állj!
Hadd menjek haza!
Levetem ezt a göncöt,
Az egészet itthagynom.
Csak azért várok itt,
mert tudni akarom:
Vajon mindvégig bűnös voltam?*

(Roger Waters)¹

Az ügyész megvakarta orrát, amely igencsak hámlott a sűrű szoláriumozástól, és a napozókrémek túlzott használatától. Felnézett jegyzeteiből, kissé megbiccentette fejét a bíró felé, majd csigalassúsággal, szigorúságát kifejező kimértséggel a pulpitushoz járult. Halkan, saját szavai fontosságától büszke fintorral a szája szélén beszélni kezdett. A teremben néma csend honolt, és bár az ügyész szavait olykor el-elnyelték a nehéz bársonyfüggönyök, mégis minden szava úgy hullt a vádlott fejére, mint megannyi súlyos pörölycsapás. A férfi magába roskadtan ült a padon, a padon, amely hűvös volt, kemény és simára koptatott. Hallgatott.

- Jó reggelt, Őféregsége! - kúszott körbe-körbe az ügyész hangja a teremben, mint óriásira nőtt nyálkás kígyó. - Az elkövetkezendő percekben bizonyítékokat fogok önök elé tárni, amelyek mindenki számára kétségbevonhatatlanná teszik majd a vádlott bűnösségét. Tanúk vannak rá, hogy a vádlott felfedte: érzései vannak! Úgy is mondhatnám, emberi érzései!

Halk moraj futott át a jelen lévők sorain, a bíró nagy, húsos kezével már emelte a kalapácsot, hogy csendre intse a felháborodott közönséget, ám azok a fenyegető pillantásra lesütötték szemüket, és a terem elnémult. Az ügyész folytathatta.

- Kérem, szólítsák a Tanárt! - mondta emeltebb hangon, és pengevékony ajkai cinikus mosolyra húzódtak, ahogy a vádlott felé pillantott, aki megrezzent a név hallatára.

¹ Sarodi Tibor fordítása

Nyílt az ajtó, és a kíváncsi pillantások kereszttüzeiben egy szálkás, apró emberke tűnt fel. Régimódi frakkot viselt, és megmosolyognivalón ósdi sétapálcát, amelyen csak avatott szemek fedezhették fel, hogy nem tulajdonosa kényelmét, sokkal inkább tekintélye megtartását szolgálja. A férfi ideges léptekkel a tanúk padjához ment, helyet foglalt, és sürgetve pillantott az ügyészre, aki arcára dermedt behízelt mosolyával köszöntötte.

- Ismeri a vádlottat? - hangzott el az első kérdés. A tanár már alig várta, hogy válaszolhasson, szeme fehérje hűvösen villant fel, ahogy visszafojtani próbálta kitörni készülődésének indulatait. Hangja vékony volt és erőtlen.

- Hogyne ismerném. Ha akarnám sem tudnám elfelejteni ezt a pimasz kölyköt...

- Kérem, tartózkodjon a személyes megjegyzésektől - szólt közbe az ügyész, hangja azonban elismerő és cinkosan simogató volt. - Csak a kérdésre válaszoljon. Honnan ismeri a vádlottat?

- A gimnáziumból. Tanára voltam. Ha csak rajtam állt volna, mőresre tanítom, de a sok humanista meg széplélek miatt meg volt kötve a kezem. Futni kellett hagynom, pedig nyilvánosan megfenyegetett.

- Megfenyegette? - kérdezte hangosan az ügyész, és kissé hátrafordult, ellenőrizve, hogy mindenki hallotta-e a tanár állítását.

- Igen. Azt mondta, hogy falhoz állít, vagy befalaz... vagy ilyesmi.

- Tudná szó szerint idézni?

A tanár kissé elbizonytalanodott.

- Nem tudom pontosan... inkább a szavak töltése maradt meg, ahogyan ott állt az iskolaudvaron, részegen a társaival, és kiabált fel az irodámba. Azt ordította, hogy nem vagyok más, csak egy másik téglát a falban, meg hogy szálljak le a diákokról, és nem kell több agymosás. Agymosásnak titulálta nevelési szándékaimat.

- Lehetett bármi oka a vádlottnak, hogy nehezteljen önre?

- Hova gondol? A rossz jegyekért? Megérdemelte, mint a többiek. Tudja, hogy mit csinált ez a fiatalember? Verset írt! Az órán!

A tömeg felhördült. A bírónak háromszor is csendet kellett kiáltania, mire folytathatták a tárgyalást.

- Szóval verset - tűnődött az ügyész, és úgy pillantott a bíróra, mintha az elhangzottak fényében nem tartaná érdemesnek a további bizonyítási eljárást. A tanú még odasúgta az ügyésznek:

- De ma megkapja, ami jár!

A kicsiny közjátékra csak a vádlott figyelt fel, összébb húzta magát a sarokban, és kezébe temette arcát. Őrült, komplett eszement vagyok, örült, gondolta. Meg vagyok húzatva. Biztos nincs ki mind a négy kerekem. Mögötte a közönség soraiban páran összesúgtak, mintha gondolatait visszhangoznák: - Őrült, elment az esze, komplett örült.

Nem mert hátrafordulni, dehogyis mutatta volna, hogy hallja, amit mondanak, megérinti, és mélységesen bántja, hát legyenek szívesek visszafogni magukat. Inkább a még mindig a tanúk padján pózoló, fészkelődő egykori tanárára nézett, aki úgy bámult most rá, olyan kegyetlen és hideg tekintettel, mint annak idején az iskolapadban, mikor kigúnyolta versei vagy hosszú haja miatt, és amiatt, hogy feleléskor nem tudott megszólalni a stressztől, csak állt lehajtott fejjel, és ajkait harapdálta. A tanár nem szólt semmit, nem szólhatott, de tekintete beszélt, ékesszólóbban és mocskosabban, mint szája képes lett volna a belé nevelt tartás miatt:

- Na, te szemét, most megkaptad, remélem, eldobják majd a kulcsot, és te a börtönben rothadsz ítéletnapig. Nem ártott volna néha beszélgetnünk, de nem! A magad útját jártad.

A vádlott csak zavarodottan és riadtan bámulta, ahogy a tanár szemei vörösen izzani kezdenek, majd a bíró felé fordul, és visszafojtott indulattól remegő hangon kérdi:

- Öt percet adjon, Őféregisége, négyszemközt ezzel a gazfickóval!

A bíró meglepetéssel vegyes undorral nemet intett, és utasította a szolgálakat, hogy vezessék ki a tanút. A tanár felemelt fejjel távozott, búcsúzóul még visszanézett a tárgyalóteremre, a kövér bíróra és a kíváncsi söpredékre, akik összegyűltek, hogy végignézzék egy féreg eltaposását. A bíró már a következő tanút szólította. A vádlott nem is hallotta a szavait, csak akkor eszmélt fel, amikor velőtrázó sikollyal beviharzott egy asszony, hatvanéves forma, hosszú ruhában, haja, arca festve, illatfelhőbe burkolva. Az édesanyja volt az, aki először fiához akart rohanni, majd a szolgálak a tanúk padjához vezették.

- Kicsim! Gyere, kicsim, anyucikád hadd öleljen át!

Aztán hamar észrevette magát, és megpróbált könnyeivel hatást gyakorolni a bíróra.

- Uram, minden vágyam az volt, sose jusson bajba. Óvtam, tanítottam, mindent megengedtem neki. Kiválasztottam a barátnőit, a barátait. Nem engedtem, hogy veszélybe kerüljön. Csak tudnám, miért ment el tőlem! Bíró uram, hadd vigyem haza!

A férfi csak nézte ezt a szánalmas teremtést, aki az anyja volt valamikor, és akivel utoljára több mint tíz éve beszélt, akkor is csak holmi közhelyekre futotta. Ki ez, aki most megható teátrálissággal látszólag kiáll mellette, látszólag fontos neki a sorsa, mert mit szól a közvélemény, a nemlétező család, hogy ily szégyen, sérelem éri házuk táját! Az ő fiacskája, akit szoptatott, etetett, ruházott, itt végzi, egy mocskos tárgyalóteremben, ott ül, mint egy rakás szerencsétlenség, és ítéletre vár. A vádlott megrázta a fejét, elmosódó képként érzekelte csak anyjának meg-megújuló hisztériás rohamait.

- Őrült, teljesen lökött vagyok, örült - motyogta maga elé, majd segélykérően nézett körbe. Rácsos az ablak, gondolta. Biztos volt itt egy ajtó a falban, mikor bejöttem.

- Őrült, teljesen lökött, komplett örült - súgta az egyik szolga a társának, és a vádlott felé mutatott. A terem elcsendesedett, és a férfi csak ekkor vette észre, hogy anyja eltávozott már, az ügyész megdicsőült arccal nézi őt, és a bíró bőszen köszörüli a torkát, tokája nehezen hullámozik. Szólni készült.

Az idő összeroskadt az összeroskadt férfi agyában, nem tudta már, hány tanút hallgattak meg, hogy megjelent-e a felesége, aki évekkkel azelőtt elhagyta egy gazdagabb és ismertebb férfi miatt, itt voltak-e vajon gyerekkori barátai, hogy a védelmére keljenek, és mondott-e valamit az a pár rajongója, akik megszerették verseit, dalait, és most ott ülnek mögötte valahol a tömegben.

A bíró szuszogva felemelkedett, körbehordozta fitymáló tekintetét az egybegyűlteken, a hatás kedvéért kis szünetet tartott, majd mennydörgő hangon beszélni kezdett.

- A tényállás a bíróság előtt teljesen világos, az esküdtszéknek nem is kell összeülnie. Mióta bíró vagyok, soha senkit sem láttam, aki jobban megérdemelte, hogy a törvény lesújtson rá. A vádlott olyan álnok volt a nejéhez és anyjához, hogy legszívesebben tüstént leszarnám!

Moraj futott végig a tömegen, maga az ügyész is meghökkent egy pillanatra, aztán halk tapsra emelte tenyerét. A bíró most a vádlott szemébe nézett.

- De mivel elárultad, hogy félsz - mondta -, és azt is, hogy mitől, az ítélet a következő: Állj védtelen a többiek előtt!

A tömeg megélné. Kiáltásokkal, léptek hangjaival telt meg a terem, a szolgák megragadták a vádlottat, és középre rángatták. Most látta csak, hogy valóban ott van mindenki. Édesanyja, volt felesége, gyerekkori barátai, szerelmei, rajongói és ellenségei. Megannyi kíváncsi és gyűlöletes szempár, amint életében, lényében vájkálnak. Ott állt meztelenül, és szembenézett velük.

Most megnézhetek magatoknak, gondolta. Itt vagyok, ez is én vagyok. Sebezhető vagyok, megalázott, megkínzott lélek, bűneimtől, tévedéseimtől hajlott a hátam, vállamat teljesítetlen ígéretek nyomják, és a verseimben szót kapott remény és jószág elhagyott. Nézzetek hát, ti álszentek, képmutatók, lássátok meg arcomban önmagatokat. Bűnös vagyok, igen, mindig is az voltam. Elhagytam anyámat, mert szabad akartam lenni, elhagytam vérszívó barátaimat, és nem akartam megfelelni a fojtogató elvárásoknak, a tekintélynek, az alaptalan tiszteletadásnak. Örült vagyok, igen, hát zárjatok be, tegyetek tönkre, hogy ne érezzem magam soha többé embernek!

A jelen lévők, mintha hallották volna gondolatait, egyre dühösebbek lettek, egyre közelebb nyomultak, s valaki egyszer csak felkiáltott:

- Dőljön a fal!

A kiáltás tette vagy sem, az épület megrázkódott, és egy szempillantás alatt porral, törmelékkal telt meg a levegő. Irtózatosszerű recsegés-ropogás hallatszott, egy nő vérfagyasztó sikoltozásban tört ki, és a vádlott már nem látott senkit, csak egybeolvadó testeket, mintha véres húsmasszaként hömpölyögtek volna ki az ajtón, a hatalmas kristálycsillár irtózatosszerű robajjal zuhant alá, és ezernyi darabra tört. Szemébe por került, testét éles szilánkok sebeztek meg, de még mindig ott állt a terem közepén, és arra gondolt, hogy földrengés lehet.

Vagy talán ez is az ítélet része.

(2002)

AZ ÁRNYÉK

Mert ketten vagyunk, mi szellemek

Elveszett kísértetek

Akváriumban évről évre

Egyforma köröket kimérve

S amit a végén felfedek

Ugyanazok a régi félelmek

(Roger Waters)

Este volt.

Éjfél is elmúlhatott.

De ebben nem vagyok biztos.

Annyira emlékszem, hogy kopogtak, majd verni kezdték az ajtót, ami nem vallott úri modorra. Nem is vártam sokat az éjszakai látogatótól, azonban mondanivalója annyira megragadta a figyelmemet, hogy félóra után azon kaptam magam, hogy lélegzetemet visszafojtva hallgatom.

A látogató a segítségemet kérte, merthogy - ha még nem említettem volna - akkortájt magánzsaruként tengettem napjaimat, és névjegyemen dőlt betűvel emeltem ki a „*csak nagyon különleges esetekben*” sort, ami titokzatossá és egyben meggyőzővé emelte személyemet. Megbocsátottam hát késői vendégemnek, helytel kínáltam, és ő eleinte habozva, hebegve, majd egyre szenvedélyesebben tolmácsolta történetét, aminek lényege az volt, hogy napok óta követik, feltartóztathatatlanul és kitartóan.

- Nappal akkor is ott érzem a közelemben az illetőt, ha egyébként nem látom - mondta. - Ott van. A munkahelyemen, az utcán, a kocsimban...

- Ezt hogy érti? Hogyhogy a kocsjában? Úgy érti, hogy...?

- Nem a csomagtartóra céloztam. Persze tudom, hogy nem lehet ott fizikai valójában, de mégis... tud követni? Tudom, hogy figyel, hogy szemmel tart, és hogy nem

tudom lerázni. Nem is próbálok már elmenekülni előle, csak az érdekel, mit akar, és hogy miért pont engem szemelt ki. Ha ebben tud segíteni, nagyon lekötelezne.

- Miért nem fordul vele szembe maga, és kérdezi meg mindezeket? - faggattam. A fickó közelebb hajolt.

- Épp ez az - mondta. - Nincs arca.

- Pardon, azt hiszem, félreértettem valamit...

- Nincs arca - ismételte. - Összefolynak a vonásai, mintha nem lenne szeme, szája, és egyáltalán semmi... érti?

- Mint a bankrablóknak a gumimaszk vagy harisnya alatt - bólogattam. - Igen, itt is bizonyára erről van szó. Nem akarja, hogy felismerjék.

Látogatóm türelmetlenül legyintett, mintha roppant dilettáns lennék, és nem fognám fel a lényegét. De nem igyekezett meggyőzni.

- Mindegy - mondta. - Csak kapja el, fogja meg, és derítse ki, hogy kicsoda. Nem leszek hálátlan.

A megjegyzésre felöltöttem a kínos arckifejezést, mintha felettébb kellemetlenül érintene a pénz említése, holott belül kellemes bizsergés csiklandozott. A fickót nem érdekelték a bensőmben lezajló folyamatok. Elővette csekkfüzetét, és egy számjegyet karcolt rá, szemkápráztatóan sok nullával a végén.

- Előleg - mondta. - A költségei fedezésére. A végén megbeszéljük a többit. Remélem, lesz még mit megbeszélünk.

Ennyi volt az este. Asztalomon reggelre mindössze egy névjegykártya, és a kitöltött csekk hevert, a sok nulla pedig munkára biztatott. Agyam zsibbadtan fordult egyet, de profizmusom már aktivizálta magát, és kiadta az ukázt: az első lépés a követendő személy követése, hogy megtudjuk, ki követi. Nosza, kaptam kabátomat, és megbízóm házához hajtottam. Leparkoltam a sarkon, és ráérősen rágyújtottam. Az utca üres volt, úgy tűnt, senki sem várja a fickót. Akár elment már otthonról, akár nem, senki sincs a közelben, állapítottam meg.

Így vártam. Pontosan este kilencig.

Közben elmajszoltam egy jó pár zacskónyi csipszet, egy, a kesztyűtartóban talált fél pizzát, és megittam két liter ásványvizet. Mind e közben mertem bóbiskolni is, bíztam ösztöneimben. Nem csalódtam. Óráim épp hogy elütötte a kilencet, és a téli este

megkezdte előcsalogatni árnyait a sikátorokból, ahová az utcai lámpák már nem világítottak be, egy kocsi fordult be a szemközti sarkon. A volánnál megbízómat sikerült azonosítani, vele együtt pedig feltűnt egy jelenség, amely elsőre még az én sokat látott érzéseimet is jócskán elbizonytalanította.

Először olyan volt, mintha megbízóm egy hatalmas köpenyt viselt volna, és a szárnyak fekete kísértetként lebegtek volna mögötte. Aztán rájöttem, hogy valóban kísértet követi.

Furcsa lehet egy racionalitáshoz szokott embernek hallani ezt a mondatot: „*Aztán rájöttem, hogy valóban kísértet követi*”. Pedig vannak esetek, amikor nincs mese, ki kell jelentenünk: Te nyertél, öregem, itt a tudomány csődöt mond. Lehet okoskodni, igen, a végtelenségig. Lehet kísérletet tenni a szituáció megismétlésére laboratóriumban, műszerek, fehér köpenyes parapszichológusok vagy egyéb nagy koponyák társaságában. Igen, most nyíljon az autó, szálljon ki az úriember, és vizsgáljuk csak meg, hogy szárnyal-e valami mögötte, akár egy régimódi vámpír, életre kel-e az árnyéka, mintha egyenesen a pokolból támadna fel, és a háta mögül kísérelné meg elragadni a mélybe. Majdnem biztos, hogy semmi sem történne. A poklot, akárcsak Istent, nem lehet kísértetni. Kipróbálni lehet. Kísértetni nem. Túlélni is ritkán.

De akkor csak én voltam a szemtanú. Megbízóm sejthetett ugyan valamit, de nem fordult hátra, ha tett is ilyesmit, inkább engem kereshetett, mintsem árnyékát. Életre kelt árnyékát.

Megvallom, elment a kedvem az egésztől. Nem találtam jópofának, hogy Mr. Hyde után nyomozzak, még ha a megrendelő nem is tűnt kimondott dr. Jekyllnek. Nem fűlött a fogam szembetalálkozni másvalaki árnyékával, elég volt nekem a sajátomat elviselni. Elég volt a sajátomtól félni, igen, ez volt a fő indokom. Mit tettem hát, tiltakozással agyamban, és félelemmel a szívemben? Megtapogattam bankjegyektől duzzadó tárcámat, hiszen természetesen napközben még arra is szakítottam időt, hogy a szomszéd bankban beváltsam a csekket, szóval indokot, magyarázatot, és okot találva cselekedetemre, kiszálltam autóból, és megbízóm nyomába eredtem.

Elég nagy zajt csaptam ahhoz, hogy feltűnő legyek, és ahhoz is, hogy árnyéka is észrevegyen. Előbbi kíváncsian és megkönnyebbülten fordult felém, utóbbi hidegen végigmért, és gúnyos mosollyal megkérdezte:

- Már megint?
- Hát igen - feleltem.
- Tessék? - ütközött meg megbízóm.
- Csak az árnyéka. Vele próbáltam szóba elegyedni.
A fickó őszintén megijedt, szembogara megrebbent.
- Úgy érti, hogy látja?
- Úgy valahogy - mondtam.
- Úgy valahogy - ismételte az Árnyék. - Nem volt elég?
- Mármint hogy?
- A sötétből.
- De - feleltem. - Egy életre.

Megbízóm kérdő tekintetére csak legyintettem, és elfogadtam szíves invitálását a házba. Az Árnyék természetesen követett minket, de nem tűnt tolakodónak. Olyan volt, mint egy harmadik láb vagy kéz. Vagy második lélek.

A ház pazar berendezése láttán arra gondoltam, hogy valószínűleg megbízóm járt jobban kettőnk közül. Merthogy az a pár tízezer neki meg se kottyán, míg én történetesen az életemet kockáztatom, sőt valószínűleg *nem csak ezt* az életemet. De a kávé jólesett, és az a fél üveg édes bor sem jött rosszul. Az Árnyék eltűnt, az alkohol elvette látásomat, de tudtam, hogy létezik. A szaga, a tapintása, a hűvössége betöltötte a szobát, és én borzadva tekintettem házigazdámra.

- Mivel foglalkozik? - kérdeztem.

Ő szürcsölve itta a bort, majd úgy válaszolt, hogy közben kéjesen figyelte reakciómat.

- Orvos vagyok - mondta.
- Mifajta...? - próbáltam, de intett.
- Orvos. Jól menő orvos.

Másfelé tereltem a beszélgetést.

- Mióta látja?

- Látom? - kérdezte. - Nem látom, mondtam. Egyszer láttam. Nem volt szimpatikus.

- Nem csodálom - mondtam. - Sohasem az.

- Miért, mi a fene ez?

Érdektelen volt. Könnyelmű. Pimasz és nagyképű. Nem ugyanaz az ember volt, aki előző este kétségbeesetten kért tőlem segítséget. Akkor hullafehér volt. Most pedig arca kivörösödött a bortól. Én voltam hullafehér. És én tűnhettem segítségre szorulóknak. Az Árnyék benne volt. Éltette és biztatta. Biztatott engem. Biztatott a harcra.

- Én nem tudok ezzel szembeszállni - jegyeztem meg egy kis idő után, amikor visszatérni láttam vendéglátóm szemében a rémületet, és a háta mögött valami egy pillanatra eltakarta a kandalló tűzét. Sötétebb lett a szoba egy másodpercre.

- Megfizetem érte - felelte. - Nem tudom elviselni. Nem bírom látni. És nem bírom hallani sem a...

Itt elharapta a mondatot, én pedig visszafogtam magam attól, hogy kitaláljam a folytatást, hogy megfejtssem a rejtvényt. De nem tudtam nem megkérdezni.

- Tulajdonképpen miért nem mer az arcába nézni?

Magázódtunk. Így kérdésemet lehetett így is érteni: *Miért nem mer a saját arcába nézni?* Nem tudom, hogy mit értett, de válaszolt.

- Nem szeretem a tükröket.

Aztán távoztam.

Éjszaka nem jött álom, nem engedtem.

De a reggel izgatottan talált.

- Persze hogy ismerem - mondta informátorom a telefonban. Akkor szoktam felhívni, ha szükségem van némi adatra valakivel kapcsolatban. Fogalmam sincs, hogy milyen kapcsolatai vannak, netán egy komplett lexikon vagy telefonkönyv bújik-e meg a fejében, a lényeg az, hogy eddig még sohasem kért egy napnál többet, hogy tudakozódjon. Most sem. Megbízatásom reggelén hívtam fel, huszonnégy órával később pedig már közölte is híreit, miszerint:

- A fickó menő nőgyógyász. Specialista. Tudod olyasféle, aki...

Hallgattam, közben észrevétlenül belém csusszant valami nyálkás, hideg és kellemetlenül életidegen féreg, körbenyalta gerincemet, és a torkomban telepedett le. Gombócot formált, de előtte még keserű szorongást hagyott a gyomromban. Hallgattam, majd megköszöntem az információkat, és letettem a kagylót. Aztán pár percig bámultam magam a tükörben.

Szürkés arcú fiatalembert láttam, olyasfélét, aki belépett már az öregedés éveibe, a haja fényén már látszik, hogy fogy az ideje, és gyanakodva kezdik szemlélgetni, ha egyedül él, ha nem egy jópofa kisgyerekekkel, netán nagyobbacsakával mászkál az utcán, és akit pont ezért érdeklődve néznek meg a nők. De a lényeg az arcom mögötti tekintet volt, amelyet csak én vehettem észre. Soha nem szoktam álmodni, és ez valahol nyomot hagyott lelkemben. Ott bújtak meg álmaim a homlokom mögött, ott feszültek a kitörni képtelen energiák, a lefojtott képek és hangok, ott tobzódtak, szaporodtak, sokasodtak a meg nem született gondolatok, a pusztulásba küldött ideák. Láttam, és tudtam, hogy komolyan kellene vennem az Árnyék figyelmeztetését, akivel először hatéves koromban hozott össze a sors, és aki akkor csak annyit mondott: *Tudd meg, hogy valóban élsz-e, vagy csak álmodsz!*

Aznap követtem megbízómat a munkahelyére, egy elegáns magánklinikára, és beültem a váróterembe. Végignézttem a várakozók során, néztem a fiatalasszonyokat, akik feszülten, kemény elszántsággal ajkukon gyűrögették kezükben zsebkendőjüket, akik már meghozták végleges döntésüket, és megbízómtól várták a megoldást, mert ő volt képes megtenni helyettük azt, amire ők nem voltak alkalmasak. És a váróban ott volt az Árnyék. Velem szemben ült egy kényelmetlen műanyag széken, felette a falon egy bájos gyerekrácz, egy kicsiny sündisznót ábrázoló kép. Az Árnyékot persze senki sem látta, ő pedig kacér volt, provokatív és gúnyos, mint mindig.

- Dolgozik - mondta büszkén. - Végzi a dolgát.

Bólintottam, de nem méltattam válaszra. Nem törődött vele.

- Tudod hogy miről híres ez a klinika? - folytatta. - Ide a legvégső stádiumban jönnek már csak a nők. Amikor rájönnek, hogy mégsem tudják vállalni azt, amire előtte hónapokig váraoztak. Tudod? Ez a bűvös szó: *mégsem*. A döntés szava, a meggondolás szava. A teremtés nevetséges paródiája, a *legyen* paródiája. *Mégse legyen*.

- Fogd be a szád - mondtam. Nevetett.

- Mi nem tetszik? Az, hogy egyáltalán itt vagy? Pedig te is voltál itt. Nem rémlik valami?

Nem akartam belebonyolódni különböző filozófiai eszmefuttatásokba egy olyan lényvel, akinek nyilvánvalóan jobban vág a nyelve, mint nekem. De ez az utolsó megjegyzése szöveget ütött a fejembe.

- Még sohasem jártam itt - feleltem. Ismét csak nevetés volt a válasz.

- Dehogynem - mondta. - Nemlétező álmaid egyikében.

Nyílt az ajtó, egy kisírt szemű hölgy lépett ki, majd bement egy másik. Kisvártatva ő is kijött, és átadta helyét a következőnek.

- Futószalag, öregem - mondta az Árnyék. - És tudod miért vagyok én itt? Mert a fickónak legalább öt éve nem igazán fülük a foga a dologhoz. Amióta filmre vette, hogy mi történik közben... érted? Azóta tudja, mit cselekszik, és napi egy liter borral tud csak szemet hunyni fölötte. Csak fölöttem nem tud szemet hunyni.

- A tükör - mondtam.

- Igen. A tükör. Észrevetted, hogy nincs a lakásában tükör? Kicsit mindig kócos, mindig rosszul áll a ruhája. Mert nincs tükör. Csupán én követem kitartóan, és velem sem mer szembenézni. Már most vissza kéne adni a megbízatásodat, öregem. Nem neked kell itt lépni, neki kellene. De amíg ez az épület áll, amíg ő odabent teszi a dolgát, addig én is itt leszek. Akarsz beszélni velük?

Felocsúdtam.

- Kikkel?

- Hát velük - mutatott felfelé. És ekkor észrevettem, hogy a mennyezetet teljesen befedi valami puha, takarókból összevarrt és folyton hullámzó anyag. Majd kitisztult a kép, és megláttam őket. A meg nem született lelkeket. Apró, vattaszerűen széteső kicsiny gombolyagok voltak, fehérek és tovatűnők. Felfelé haladtak, egy láthatatlan csövön keresztül egy másik világba.

- Indiába mennek - közölte az Árnyék. - Meg Kínába. Ott megszülethetnek. Nekik csak egy kitérő, de neki... - mutatott befelé. - Minden ilyen kis pihe egy újabb érvényes jegy a pokolba. Ők is álmodnak, tudad te ezt? Előre megálmodják életüket. Azt is, amelyet elvesznek tőlük, és azt is, amelyet majd meg fognak élni. Neked hol vannak az álmaid? *Valóban élsz, vagy te is álmodsz?*

Ekkor kijött a doki. Megvetően végigmért, majd magára erőltetett mosollyal betessékelt. Furcsa volt a tekintete, mintha nem is rám nézett volna, hanem valahova fölém, én pedig megbabonázva követtem. Hamarosan egy fehér ágyon találtam magam, és ezzel egyidőben érzékeim elkezdtek elveszteni élességüket. Először a látásom tompult el, mintha víz ment volna a szemembe, majd tapintásom lett bizonytalan, végül heves

szédülés fogott el, és megfordult körülöttem a szoba. Még láttam az Árnyék arcát (most volt arca!), amint szigorúan megcsóválja a fejét, majd így szól: *Tehetséges nyomozó lettél volna*, aztán sötétség zuhant rám, és én ott lebegtem magzatként egy anyaméhben.

Anyám a rendelő vizsgálóasztalán feküdt, a doktor megvizsgálta, és közölte, hogy nincs ellenjavallata a terhesség-megszakításra. Anyám egy pillanatra még belegondolt - éreztem, hallottam -, hogy mi lehetnék, ki lehetnék, talán tudta is egy röpké másodpercre, de aztán döntött. Aláírta a szükséges papírokat, és másnap befeküdt a klinikára, a műtétre. Én csak arra emlékszem, hogy egy átretegett óra után beszippantott egy fényes alagút, és sok ezernyi társammal együtt Kínában születtem újjá.

Egy szegény földműves lánya lettem, nyolcéves koromtól egy idegennél kellett dolgoznom, aki éhbérért alkalmazott engem és kilenc testvéremet. Akkortájt kezdtem el álmodni. Akkor jutott eszembe az is, hogy ki lehettem volna, ha egykori anyám másképp dönt. De csak tizenkét éves koromra tanultam meg annyira írni, hogy mindezt lejegyezhettem. Kemény munkával kikecmeregtem a szolgasorból, és egyetemre mehettem. Filozófus lettem. Évekig elszánt harcokat vívtam a terhesség-megszakítások ellen, szószólója lettem milliónyi anyának, akik nem kértek erre a képviselőre, aztán feladtam. Egy élettel, egy álommal kevesebb, vontam le a végső konzekvenciát.

Persze nem kerülhettem el a tükröket. És nem kerülhettem el árnyékomat sem, aki egy szép napon megjelent - hatvanötödik születésnapomat ünnepeltem éppen -, és az arcomba suttogott:

Valóban élsz, vagy te is álmodsz?

(2002)

FIÚ A SZOBÁBAN

*Imádkozz kicsi gyermek
Ne feledd szeretedet
Mindenki legyen veled
Imád takaród legyen
Így élj büntelen
Míg eljön az álomhozó...*

(James Hetfield)²

Az egyik sétálós este volt a sok közül. Ősz volt, de még biztatott a meleg levegő, hogy nem jön el még a hanyatlás, a pusztulás, még reményt hazudott a zöldellő fa az út szélén. De sötét volt, a környék majdnem néptelen, és a régi utcánkban sétáltam.

Panelházak, sárgás utcai lámpák, minden ablak más árnyalatúra festve, ugyanolyan szín, csak más árnyalat. Mert az itt lakók egyaránt megvesztek azért, hogy különbözzenek a többitől, és ugyanakkor igyekeztek görcsösen megfelelni egymásnak. De mindez rég volt, csak az ablakok maradtak olyanok. Az emberek már régen nem törődtek ilyesmivel.

Itt laktunk, ebben a házban. Felnéztem a harmadikra, halovány fényt láttam az egyik ablakban, ilyen volt, amikor a televízió kékesen bekente az ablaküveget, és ringató fényt biztosított az alváshoz. Most is tévét néz valaki, gondoltam, legalábbis megy a készülék. A másik szoba sötét, a konyha szintén. Hiszen későre jár.

Megálltam, néztem, majd beléptem a lépcsőházba. Az sem változott. Bár mintha legutóbb még elektromos kapucsengőt láttam volna, de most nem volt semmi ilyesmi. Az ajtó nehézkesen nyílt, a falak szürkék voltak, az első emeleten még zöldelltek a muskátlik, és a földszinti bácsi dohányfüstjét is érezni véltem. Persze csak nosztalgikus érzékszalódás volt, hiszen a bácsi, aki mindig a fordulóban dohányzott, már régen elment. Maradt a füst, a szag, és a rekedt köszönések emléke. Felértem a harmadikra, ott volt az ajtó, a régi lakás, ahol nevelkedtem, amit szerelmeim is ismertek, ahonnan elindultam

² Göbolyös N. László fordítása

valamikor, és ahonnan egy kétségbeesett visszatérés után végleg elmenekültem. Lakók váltották egymást azóta, mintha elátkozottak lennének a szobák, régi hangok, meghalt kis állatok szaladgálnának a folyosón, és folyton kísértene az a húsz év.

Nem fogtam fel, mit látok. Nem fogtam fel, hogy ott az a jól ismert névtábla, a régi zár, és a koszos lábtörlő. Nem foghattam fel, hogy mit teszek. Hogy előveszem megörzött kulcsomat, zajtalanul a zárba illesztem, és benyitok a múltamba. A nyolcvanas évekbe, a függöny mögé, az eltagadott évek mögé.

A nagyszoba ajtaja csukva volt, mögüle fojtott hangok, indulatos szavak hallatszódttak ki, és a génjeimbe ivódott félelem megszapora azta lépteimet. Balra fordultam, ott volt a kyszoba, ajtaja szintén csukva, és meggondoltam volna, hogy éjjel belépjek egy alvó kisgyermek szobájába, ha nem tudtam volna, hogy...

... nem alszik.

A kyszoba más volt, mint ahogy emlékeztem. Istenem, akkor nem tudtam, hogy ez ilyen meghitt! A nagyság szerint sorba rendezett mesekönyvek a polcon, a hatalmas játékvár a sarokban, a magnó a polcon. A szekrényben a rajzok, képregények, újságok. Az ablakpárkányon saját kezűleg termesztett virágok egyforma cserepekben. Az ágyban a kisfiú...

Szőke, nem hozzáértéssel nyírt rövid haja volt. Az ágyneműn kék elefánt, az egyik oldalon előlről, a másik oldalon hátulról festve. A fiú szinte fejbűbig betakarózva. Óvatosan leültem az ágy szélére, észre sem vette. Éreztem, hogy remeg, és tudtam, hogy a másik szobából kiszűrődő hangok rémisztik halálra. Úgy tesz, mintha aludna, tudtam, hogy semmilyen körülmények között nem merne megmozdulni, és jelzést adni szüleinek, hogy fent van, mindent hall, és legalább rá legyenek tekintettel, ha már egymásra nem tudnak. És magyarázza meg valaki, hogy miért történik mindez.

Megsimogattam a fejét, összerezte, és kicsit megfordult. Azt hiszi, álmodik, gondoltam. Suttogtam.

- Ne félj!

Jobban megfordult, hogy lásson. Szürke szeme volt tele rémülettel és... kíváncsisággal.

- Szia - mondta. Nem többet.

- Csak álmodsz - mondtam. - Ahogyan én is. Egymást álmodjuk.

Elmosolyodott picit, és úgy igazította karját, hogy hozzám érjen.

- Ki vagy te?

Visszamosolyogtam.

- Én? Én te vagyok. Felnőttként.

Tágra nyitotta szemét, hogy jobban szemügyre vegyen. Micsoda alkalom, gondoltam. Micsoda lehetőség. Azon kaptam magam, hogy fürkészem arcát. Tetszem-e neki? Tetszik-e önmagának? Halk hümmögés volt a válasz, amit vehettem elismerésnek is.

- Hány éves vagy? - kérdezte. - Vagyok?

- Harminc - mondtam. - Még csak harminc.

- De öreg vagy - mondta vigyorogva. - Milyen öreg!

Megbántódtam, és meg is hatódtam. Öreg!

- Nem annyira - próbáltam szabadkozni, de ártatlan szemében megpillantva önmagamot, bólintottam. - De. Tényleg öreg vagyok.

- Ühüm - mondta, majd összerezzen. Indulatos szavak kaparták az ajtót, és a fiú szeméből eltűnt a derű. Nem szólt, csak közelebb húzódtott hozzám. Nem mert segítséget kérni. Dühöt éreztem, haragot, mindazt, amit a fiú nem mert akkor.

- Ez így nem jó - mondtam.

A fiú halkán válaszolt.

- El akarok innen menni. És vinni anyut is.

- Nem viheted - mondtam. - Neki itt van dolga.

- Meg fog halni - mondta. Megrémültem a szavak határozottságától. A bizonyosságtól, ami már gyökeret vert a fiúban.

- Figyelj rám - fogtam meg a kezét. - Nem fog meghalni. Én tudom. Elhiszed, hogy tudom?

Rám nézett, de tekintete üres volt. Eszembe jutott, hogy pár napja találtam egy képet anyámról, és valamiért beraktam a tárcámba. Miért? Akkor nem tudtam. De most kapóra jött, elővettem a képet.

- Nézd.

- Anyu - mondta, és elmosolyodott. - Milyen öreg!

- Igen. Látod? Öreg. Nem halt meg. Nem hal meg.

- De a másik szobában...

- A másik szobában két ember veszekszik - mondtam. - Soha nem hagyják abba, sem érted, sem egymásért. Vannak ilyen emberek. De te elmész innen, boldog leszel, és saját életed lesz. Látod? - magamra mutattam.

- Ilyen leszek? - kérdezte. Nem tudtam, gúnyolódik-e.

- Ilyesmi.

Vizsgálgatott egy darabig. Megnézte kezem vonalait, megtapogatta az arcomat.

- Csak akkor hiszek neked, ha elviszel az életedbe. Most.

Igen, erre vágytam, jutott eszembe. A kiságyban, a gyermektestben, a kisszobában. Erre vágytam. Most valóra válthatom ezt a kívánságomat - valaki másnak. Másnak?

- Gyere - álltam fel.

A fiú villámgyorsan pattant ki az ágyból, és magára kapta a széken heverő ruhákat. Kócos volt, izgatott, és reménykedő.

- Nem fognak észrevenni? - kérdezte.

- De - mondtam. - Mert elköszönünk.

- Mi?

Kimentünk az előszobába, a fiú szorította a kezemet. A nagyszoba előtt mély lélegzetet vettem, és beléptem. A fiú biztonságban volt mellettem, és tudtam, hogy ezt ő is érzi. A nagyszobában két ember feküdt az ágyon, a fiú szülei. Rám meredtek, talán ők is azt hitték, hogy álmodnak. Nem szóltak, én kezdtem. Fiatalok voltak és zavarodottak.

- Most elmegyünk - közöltem. - Elég volt. Ne hiányozzunk.

Az apa feleszmélt, és felpattant. Nem engedtem szóhoz jutni. Magasabb volt nálam, nem féltem tőle.

- Elmegyünk - ismételtem, és már sarkon is fordultam. A fiú hozzám simult, én pedig úgy csaptam be a nagyszoba ajtaját, hogy beleremegett a lakás. A lépcsőházi villanyfény olyan volt, mint a napsütés, az utcai lámpák pedig vidáman kacsingattak ránk. Távolodtunk, a fiú csak egyszer nézett vissza a kisszoba ablakára.

- Nem vagy már egyedül - mondtam, és ő bólintott, hogy tudja. A folyóparton álltunk meg, kellemes szellő kócolta hajunkat. Az ő szőke, vékony fürtjeit, és az én őszbe fordult tincseimet. Leguggoltam hozzá, mert mintha kisebb lett volna, majd még kisebb,

és kisebb. Valami történt. A végén már elfért a tenyeremben, onnan nézett rám, onnan küldte hálóját felém. Majd nem kisebbedett már tovább. Közel hoztam arcomhoz, és megismételtem, amit utoljára mondtam neki.

- Nem vagy már egyedül.

- Köszönöm - felelt, korához képest nagyon komoly volt az arca. Majd széttört a felnőtt álarc, és visszatért a vidám gyerekarca. Tiszta szemek. Gyengéden megfogtam a fiút, és mintha láthatatlan kéz vezérelte volna karomat, felemeltem, és szívembe költöztettem.

A padon ültem a ház előtt, és régi szobám ablakát bámultam. Majd lassan felálltam, megfordultam és hazamentem.

(2002)

AKI ÁTVETTE A BŰNÖKET

*Ha kíváncsi vagy, mit rejt e hideg szempár,
Tíz körmöddel tépd le rólam
Az álcát...*

(Roger Waters)³

Tízéves volt, amikor először megtörtént velem. Aztán újra meg újra. Nem is vette észre, nem keresett összefüggést, csak tréfásan jegyezte meg: *Elkapok mindenféle fertőző betegséget!* Valahogy így volt, igen. Csak éppen akiktől átvette a kórt, azok valahogy jobban lettek.

Újságíró vagyok, és ez az írás csak egy hevenyészett vázlat, egy cikk, amely sehol nem fog megjelenni. Alkoholtól gőzös fejjel írom, ám ez egy pillanatra se kérdőjelezze meg a hitelességet, ha szabad kérnem. Minden részlet valós, itt esett meg a közelemben. Hogy honnan ismerem a történetet? Mert a fiú történetesen az egyik legjobb barátom volt, tudják? Egy „rendes srác”, ha használhatom ezt az elavult, manapság egyáltalán nem klasszikus jelentésében használt szót. Egy jó fiú, aki soha nem ivott, nem dohányzott, sőt a kurvákat is elkerülte. Legalábbis addig a napig, tudatosan. Aztán persze minden megváltozott, de erről még korai... inkább nézzük a kezdeteket.

Mint említettem, a fiú gyerekkorában sűrűn betegeskedett. Elég volt ránéznie egy náthás iskolatársára, és szinte nyomban tüsszögni kezdett. Másnapra belázasodott, és ágyban maradt. Az orvos elintézte egy legyintéssel és egy recepttel, édesanyja szintén nem izgatta magát túlságosan, ám senki sem láthatott a fiú fejébe éjszaka. Ott idegen, a fiú számára idegen démonok kergetőztek, miközben valahol a város túlsó felén végre nyugodtan aludt valaki. Mert a fiú tudta azt, amit sokan már elfelejtettek, hogy minden betegséget démonok okoznak, és hogy ezek a démonok elűzhetők, lecserélhetők, eladhatók, akár el is költöztethetők.

A fiú olyan volt, mint egy szemétegető, ha szabad ezt mondanom. Átvette mások démonjait, éjjel álmában legyőzte őket, és pár nap múlva már új démonokra vadászott.

³ Sarodi Tibor fordítása

Persze sokáig mit sem tudott az egészből, fogalma sem volt róla, hogy ő olyan a világ számára, mint a levegőtető az akváriumban, mint a növények ezen a bolygón - tisztítja környezetét. És a démonok tudták ezt, elkerülték a fiút. Tiszta volt, és nem létezett evilági lény, aki birokra mert kelni vele. Más démonjait persze könnyűszerrel becserkészte, gúzsba kötötte és száműzte az ismeretlen tartományokba. Tartott mindez a kamaszkoráig, körülbelül tizenhárom évig. Aztán történt valami.

Illetlenség beszélni róla, mégis szóba kell hoznom, hiszen azt ígértem, hiteles képet festek a történeletről. Szóval a fiú tizenhárom éves elmúlt már, amikor életében először úgy ébredt fel az éjszaka közepén, hogy valami új érzés bizsergette, mintha kigyulladt volna az ágy, és forróság borította el testét. Merevedése volt, és keze tétován mozdult, mintha habozna, aztán lába közé tévedt. Az érintés kellemes volt, izgató és kapkodó. Tenyere hamarosan síkossá vált, mozdulatai határozottabbak lettek, és a fiú átélte férfikora első magömlését. Egyedül, a takaró alatt, a kishálóban. Meglepett volt, kicsit rémült és zavart. De szégyene némi büszkeséggel is vegyült, ezt ő csinálta! Először, férfiként és végig! És rögtön tudta azt is, hogy kinyílt egy kapu. Szinte látta, hallotta nyikorgását, orrát megcsapta a hűvös doh szaga, és a fiú azon kapta magát, hogy összekuporodva bújjik meg a takaró alatt, hasa és a lepedő ragacsos, és kívülről valami hullószerű lény próbál közel férkőzni hozzá.

Aztán reggel lett, és a fiú iskolába ment, mint mindig. Jól tanult, jól viselkedett, mint mindig. És lelkének mágnese gyűjtötte a démonokat, mint mindig. Csak most már nem álmában számolt le velük.

Amikor elkövette azt a gyilkosságot, a pszichológus nem értett semmit, ahogy általában a pszichológusok nem értenek semmit. Persze ezt a világeért sem vallotta volna be, hátrébb tolta orrán szemüvegét, és mélyen belenézett a fiú szemébe. Közben azon tűnődött, mit is mondjon. Fürkészte a fiút, ezt a tizennyolc éves kölyköt, aki nyugodtan nézett rá, akinek arca szeplőtelen volt, sima és tiszta, mint egy kisgyereké. Csupán a tekintetében volt valami, ami szétzilálta a gyermeki bájt, a tekintete mintha egy öregemberé lett volna. A fiú csak bámult, a pszichológus csak bámult, a fiú pedig érezte, hogy lelke kapui megnyílnak, a monumentális mágnes működésbe lép, és a pszichológus legnagyobb belső démona pedig már kifelé bújjik a férfi testéből, mint a darálóból

előkészítő húsmassza. De azt is tudta, hogy még időbe telik, mire megérzi homloka mögött a zizegést, ahogy agya új lakója elfoglalja helyét, és férgek hangján beköszön.

- Megtervezted? - kérdezte a pszichológus.

- Mit? - bámult bambán a fiú.

- Hogy bántani fogod. Azt a nőt - tette hozzá a férfi magyarázatképp. - Megtervezted?

- Nem - mondta a fiú, mintha nem értené a kérdést. - Mondtam már, hogy nem ismertem.

- Nem ismerted - tűnődött el a pszichológus. - De tudtad, hogy hol lakik, hogy hol tartja a kulcsát, és hogy mi a volt férje neve. Mindent tudtál, mégsem ismerted.

- Így van - mondta a fiú. Nem volt fontos, hogy vallatója elhiggye, amit mond. Nem volt fontos, mert tudta, hogy a férfi legalább olyan romlott, mint az a másik volt. A démon nem tesz különbséget, a szándék soha nem az ember fejében születik meg. Ha nem ez követi el, akkor megteszi más. Így kerek a világ, így teljesül be a Rend. Most sem lesz másképp.

- Elmondom, ha akarja még egyszer. Ha akarja. De ugyanazt tudom csak mondani. Az a férfi ölni akart.

- A nő volt férje.

- Igen. Ő gyilkolni akart. A belső démona elhitette vele, hogy oka van rá, és hogy képes megtenni. Pedig nem is a volt feleségére haragudott, hanem az anyjára.

- Hogy? - hajolt közelebb a pszichológus.

- Az anyjára - ismételte a fiú. - Magának kell ezt magyaráznom? A férfi az anyját gyűlölte. Azt a nőt, aki terhessége harmadik hónapjában még azon kísérletezett, hogy elhajtsa magzatát, aki aztán képes volt pár hónapos gyermekét kitakarva magára hagynia télen nyitott ablak mellett, és aki mindezeket túlélve még védte az anyját a világ és az emberek előtt. A férfi ezt a nőt gyűlölte... ha merte volna vállalni ezt a hagyományosan nem helyénvaló érzést. De mivel nem merte, ezért olyan társat választott, akit gyűlölhettek az anyja helyett.

- Olvastál pszichológiát, fiam?

- Olvastam. De nem ez a lényeg. Amit elmondtam, nem olvastam, *éreztem*... a férfi helyett is. A cserére egy délutánon került sor, a kávéházban...

- Ahol dolgozol - bólintott a pszichológus, majd miután felfogta a fiú mondatát, visszakérdezett. - Cserére?

- Igen. Ez a férfi a hatos asztalnál ült. Kivitettem a kávéját, és ahogy megköszönve rám nézett, már láttam. Ahogy szoktam...

... és ahogy most is látom - tette hozzá a fiú gondolatban. A démon kéjesen elnyújtózott, ahogy kiszabadult a pszichológus testéből. Óvatosan megkerülte a férfit, majd a fiúra nézett. Észrevette a világító pontot a fiú homlokán. Olyan volt, mint egy ragyogó drágakő. A démon megbabonázottan közelebb úszott.

- A férfi tele volt vágyakozással - folytatta a fiú. - A volt feleségére gondolt, arra, hogy mit tett vele, és a normális esetben fellépő kontrollt teljesen megsemmisítette a démon, ami a tudatát uralta. A férfi nem tehetett ez ellen semmit, ahogy a démon sem, miután szembenézett velem. Rögtön tudta, hogy nyitva a kapu, hogy én fogom beteljesíteni, amit kell. Tudja, a démonnak mindegy. Neki nem személyre szól a feladat, csak a cselekvés számít.

A pszichológus visszahúzódva töprengett. Egy kukkot sem értett abból, amit a fiú mondott, de egy jól megfogalmazható diagnózison törte a fejét. Skizofrén, gondolta. A fiú súlyosan paranoid skizofrén tüneteket mutat. Azonkívül súlyos hallucinációk gyötrik, amelyeket képes megmagyarázni. Súlyos személyiségzavar. Az bizony. Mind a mellett a bíróság nem fogja elfogadni, hogy nem beszámítható.

- Aztán mi történt? - kérdezte. Más nem jutott az eszébe.

- Ami szokott. A démon átjött, aztán én egy pár órára megszűntem önmagam lenni. Csak arra tudtam gondolni, hogy elintézem azt a nőt, aki miután megcsalt, elvette a gyerekeimet, a vagyonom nagy részét, a házamat, és aki miatt elvesztettem az állásomat. Tudtam, hogy hol van, mikor ér haza, és hogy mikor nem zavar senki. Aztán odamentem és megöltem. Ha nem teszem meg, akkor most a férj ül itt, és ugyanúgy nem tudja majd, hogy miért csinálta, ahogyan a legtöbben nem tudják. Mert addigra a démon már továbbáll. Ehelyett a férj most már boldog ember, megkönnyebbült, és éli az életét. És valószínűleg holnap megdöbben értesül arról, hogy mi történt.

- Azt akarja mondani, hogy maga tette meg *helyette*?

- Valahogy így. Ahogy szoktam. A mérleg ismét helyrebillent.

- Ahogy szokta?

- Igen. Ez a sokadik már. Persze nem mindig ez a feladat. A démonok egy-egy érzés megtestesítői. Én pedig átélem őket, ha engedik. Általában engedik. Voltam már autótolvaj, kisstílű szatír, és piti betörő is. A világ tisztul, a bűnök összegyűlnek, összetorlódnak. Bennem. A maga bűne is.

A pszichológus hátrébb húzódott. Fotelje mélyéből szúrósan nézte a srácot. Furcsa megkönnyebbülést érzett, mintha kilélegzett volna valami nehezet, valami mérgezőt. S mintha a fiú homloka is fénylett volna. De ebben nem volt biztos.

- Igen - mondta a fiú. - Most már magának is könnyebb. Bizonyára nehezen viselte már el azt a vissza-visszatérő érzést, hogy legszívesebben soha nem akar felébredni reggelente, hogy ha lenne hozzá bátorsága, kiugrana az ablakon, vagy fejbe lőné magát. Pedig az élete rendben van. Csak a démona nem hagyta nyugodni. Ő nem engedte, hogy élvezze az életét, hogy meglássa a szépet maga körül. Ő akarta az öngyilkosságba hajszolni. És meg is tette volna. Három hónap múlva, szerdán, pontosan este tizenegykor. Egy üveg whisky után, miután felfogta, hogy kirúgták az állásából. De vége. Majd én elbánok az érzéssel.

A fiú biztatón mosolygott. A pszichológus döbbenetesen meredt a koravén kamaszra, aki vele szemben ült, és akit öt perccel később a hátsó kijáraton át futni engedett. Aztán hónapok múlva meglehetősen higgadttsággal vette tudomásul, hogy bár nem sikerült rábizonyítani, hogy ő engedte ki a fiút, mégis lejáratták a közvélemény előtt, és állásából is elbocsátották. Aznap megitta azt az üveg whiskyt, majd mámorosan eldőlve egy utcai padon nézte a csillagokat, amíg elnyomta az álom.

Amikor másnap megtudta, hogy megtalálták a fiú holttestét, nem akarta tudni, mi volt a halál oka. Azt sem, hogy mit érzett a fiú közvetlenül előtte, és hogy érzett-e valamit egyáltalán. Nem is fogja megtudni, mert a fiú mindezeket csak egy levélben osztotta meg a legjobb barátjával, vagyis velem. Én tudom, hogy mit érzett. Azt, amit Jézus érezhetett a keresztfán, amikor kimondta utolsó szavát:

Beteljesedett...

(2002)

A VÁMPÍR

Talált-e már ébren a hajnal?

Talált-e már tétlenül a nap?

Hát tudd meg végre, hogy igazán

Ki is vagy...

(Greg Lake)

Az idősebb fiú megpróbált közönyös maradni. Nagyokat, bölcseket hallgatott, s amikor megszólalt, igyekezett, hogy hangja magabiztosan csengjen. Akkor is, amikor ezt mondta:

- Vámpírok nincsenek.

Meg ekkor is:

- Te hülye vagy.

Öccse már nem volt ilyen határozott. Félve bújt nagytestvére háta mögé, és onnan leste a homályos folyosó végén lévő ajtót. Szőke volt, haja össze-vissza nyírva, ahogy anyja sebtiben megigazította a frizuráját a régi, életlen ollóval. Már egy hete is elmúlt.

- Akkor ez micsoda? - mutatott befelé a homályba. - Ez mi?

Bátyja nem válaszolt. Türelmetlenül vakarózott, legalábbis így próbálta leplezni azt a furcsa érzést, amely már percekkel azelőtt elindult a gyomrából, és megállíthatatlanul kúszott felfelé. Most a torkánál tartott, és a fiú ugyanazt érezte, mint amikor anyja félresikerült szilvás gombócát falta, és toroka kétségbeesetten kiáltott vízért, annyira fojtó volt a száraz étel. De most nem volt a közelben gombóc, csak az öreg, omladozó bérház, a sötét udvar, és a gang, amelynek egy baljós zugában egy titokzatos öregember lakott.

Legalább annyira kellemetlen volt, mint titokzatos. Még egyikük sem látta őt szemtől szembe. Néha valamelyikük belebotlott a lépcsőfordulóban, az öreg összegörnyedve köhögött, és a fiúk szinte látták, ahogy rájuk köhögi, rájuk tüsszenti végzetes betegségének nyálcseppjeit, és a láthatatlan kórokozók attól fogva mind

mélyebbre ássák magukat fiatal bőrükbe, hogy aztán egyszer éjszaka felébredve egy ugyanilyen gyűrött, fakéregre emlékeztető arcot lássanak meg a tükörben.

Azután sikoltva ébredjenek fel a rémálomból.

Az öreg olyan volt, mint egy korhadt, ősöreg fa. Göcsörtös törzse, girbegurba karjai, amelyeket mintha a végtelenségig körül tudott volna fogni testén, a bozontos haj, amely folyton hullott, mindig kócos volt, mindig hatalmas, és sohasem látták tőle az arcot... csak a mögötte rejtő világos szemeket, a nedves, beteg pillantásokat, és olykor a fogakat.

Igen, ez volt az első és a legfőbb ok, amiért a kisebbik fiú egy nap ezekkel a szavakkal állított haza: - Egy vámpír lakik a szomszédban!

A szülők mosolyogtak, a nagymama a szívéhez kapott, a vendégeskedő szomszéd pedig megpróbált diszkréten másfelé nézni. A nagytesó meg röhögött. A kisfiú tudomásul vette a reakciókat, de nem tágított, bátyja pedig hosszas huzavona után beadta a derekát.

- És hogyan képzeled? - kérdezte.

A kisfiú roppantul élvezte, hogy ő kovácsolhatja a tervet, nagytesója bamba, kíváncsi szemei pedig még inkább fokozták önbizalmát, hogy most ő a főnök.

- A bácsi minden másnap lemegy a boltba cigarettát meg tejet venni - mondta a kisfiú izgatottan. - Holnap lesz a nap. Ő lemegy, mi pedig megnézzük a lakását.

- Jó vicc - mondta a nagytesó. - És a kulcs?

A kisfiú vigyorgott.

- Ne mondd, hogy még nem próbáltad ki a lakáskulcsunkat más zárokban! Ezek régi egyenkulcsok. Talán tíz-tizenöt különböző lehet az egész házban. Idesüss!

Egy hatalmas kulcsosomó került elő az ezer zseb egyikéből. A nagytesónak leesett az álla.

- Egyenkulcsok - nyögte. - Ne mondd, hogy az egyik nyitja a zárat!

Öccse komolyan bólogatott, de szeme pajkosan csillogott.

- Nem-e? Megnéztem az öreg ajtaját. Ugyanaz a zár van rajta már talán száz éve.

Biztos, hogy nem lesz nehéz kinyitni.

A nagytesó csak nézett. Ez az öcsém, gondolta.

A zár nyikorgott ugyan, de a kisleány igazán volt. Már a második kulcs nyitotta az ajtót, és a nagytesó szorítást érzett a gyomrában. Nem félek, végül is ez csak egy öregember lakása, gondolta, de teste mást jelzett. Pedig az előszoba sem igazán különbözött attól, amilyennek az ember egy magának való öregember előszobáját képzelné. Ócska, barna papucs, amely talán soha nem látott vizet, és egy ezeréves óra a falon. Persze nem járt. És persze az idő is megállt a lakásban vele együtt, gondolta a fiú. De öccse már el is tűnt a konyhában...

(Korábban persze nyomoztak kicsit. Egyszerűen becsöngettek az idősebb lakókhoz. Volt, aki be sem engedte őket, s volt, aki gyanakvóan méregette a két suhancot egy darabig, majd kényszeredetten beljebb invitálta őket, és volt, aki süteményes tálat hozott. Aztán nevetni kezdett.

- Min töritek a fejeteket, fiúk? Felcsaptatok Sherlock Holmesnak? Higgyétek el, nincs ott semmi keresnivalótok. Az csak egy szerencsétlen öregember!

És volt, aki osztotta a srácok rejtélyre éhes kíváncsiságát.

- Lehet... Igen... Én itt lakom hatvan éve, de ott sohasem láttam látogatókat... És mindig ott lakott... igen... Persze sohasem beszéltünk, de... Mintha mindig is öreg lett volna... Persze ki emlékszik már azokra az időkre...?)

...és csak lépte csusszanását hallotta, ahogy jótékonyan oldotta a csendet. A konyha mocskos volt, sötét, és az odaégett ételek szaga már-már elviselhetetlenül belepte a helyiséget. A kisleány kíváncsian emelgette a rozsdás fazekak tetejét, és mókásan fintorgott. Bátyja inkább kifelé igyekezett volna. Pisszegésére öccse csak türelmetlenül legyintett.

A nap csak félősen, arcát eltakarva kukucskált be a pókhálószerű függönyön keresztül. De ami a legfurcsább volt, és amire először nem is figyeltek fel a fiúk, a levegő hőmérséklete volt. Merthogy meglátszott a leheletük a levegőben. Augusztusban. És délután.

- Olvastam ilyet - suttogta a kisleány. - Azt hiszem, jó helyen járunk.

Többet nem szólhattak. Mert az öreg aznap nem ment le a boltba. Akkor sem, ha a fiúk látták, ahogy bekanyarodik a sarkon. Akkor sem, ha nem hallották az ajtó hangját,

amikor visszajött. Mert az öregember valóban vámpír volt. És a fiúk ezzel az egy dologgal akkor sem számoltak, ha egyébként valahol biztosak voltak benne. Most ott állt a küszöbön. A levegő hideg volt, a fiúk arca sápadtabb, mint a megalvadt tej az ablakpárkányon, az öreg pedig feléjük nyújtotta a karjait...

A fiúk soha többé nem látták a folyosót, a megfogyatkozott vakolatot a lépcsőfordulóban. Látták viszont az öregember múltját, egy elfelejtett faj évszázadait, és eltűnt korok farokként visszacsapódó perceit, halálkiáltásait. Soha többé nem mozdultak ki az állott levegőjű szobából, és az öreg vámpír megkímélte őket attól, hogy saját pusztuló testük látványával szembesüljenek. A fiúkat csak a gyengeség, a belső sápadtság, és a meg-megújuló éhségérzet kerülgette, hol közelebb érezték az elmúlás csípős leheletét, hol távolabbról áramlott feléjük.

De vérükért cserébe az öreg megajándékozta őket az álommal. Láthatták, amint valahol a messzi múltban, egy kicsiny faluban megszületett egy gyermek. Egy gyermek, akit nem lehetett szoptatni, mert véresre harapta anyja mellét, és aki mohón szürcsölte a véres tejet. A gyermek, akinek nem lehetett háziállata, mert gyengéd simogatásai napnyugta után karmolásokká és vérengző harapásokká változtak, és aki vézna volt, mindig beteg, és mindig vérszegény. A gyermek, akin nem segítettek a tápláló ételek, a mozgás, és aki tizenöt évesen tűnt el a faluból. Aki a hullaházban találta meg élete hivatását, és aki olyan viszonyban állt a holtak világával, mint a közönséges emberek a reggeli napfényvel. Ő volt az, aki a háborúban önként jelentkezett a legveszélyesebb feladatokra, és ő volt, akit soha nem láttak aludni. Őt nem fogta a golyó, ő tudta szeretni ellenségeit, és nem volt soha barátja, mert szeretete az éjszaka folyamán birtoklássá változott, és barátai, szerelmei egy idő után nem bírták, és nem akarták táplálni őt. Ő volt az, aki hosszú létezése alatt soha nem találkozott hozzá hasonlóval, ő volt az, aki már soha sem látta magát a tükörben, és ő volt az, aki valamikor réges-régen befészkelte magát abba a belvárosi bérházba, a folyosó végére.

És ő élt a fiúk véréből hetekig, míg nem a szomszédok gyanúja miatt a két eltűnt fiú után nyomozó rendőrök végül is behatoltak a lakásba. Két összeaszott testet találtak a kamrában. Öregek voltak, cserzettek, mintha az évszázadok testükből táplálkoztak volna, hogy abból építsék fel a történelmet. Elporladt korok szaga áradt belőlük, halottak voltak.

A lakásban nem volt semmi, ami elfogadható magyarázatot adott volna a történetekre. Csak egy ócska bérlakás volt, mint kiderült, hivatalosan már évtizedek óta lakatlan. Az önkormányzat elfeledkezett róla. Valami dosszié megsemmisült a hivatalban, vagy hasonló jelentéktelen dolog történt, a rendőrök nem is voltak rá igazán kíváncsiak. Sokkal jobban érdekelte őket, hogy a lakónak nyomát sem lették. Csak régi ruhák, összetört tükördarabok, és a falakba beívódott ragadós szag utalt rá, hogy a lakásban évtizedekig lakott valaki.

Iratok sem voltak.

Ujjlenyomatok sem.

Csak a szag.

A mindent elborító szag, hosszú, hegyes karmokkal.

(2002)

RITMUSÉRZÉK NÉLKÜL

*Nem tűntem el,
Nem hátráltam,
Csak vártam-vártam.
Ugyanaz a vér kering
Tovább a családomban*

(Ian Anderson)

A szokásos fa, és országút. A fa az égbe nyúlt, és jóval nagyobb árnyékot vetett, mint amekkora önmaga volt.

A halál, gondolta a Jelölt.

Aztán egy pillantást vetett a szemközti fogadóra, amely csak órákkal később nyitotta meg éttermét. Zárva volt a kapu, csak egy barátságtalan kutya ugatott, de hangját szétforgácsolta a reggeli szél.

A halál, gondolta a Jelölt.

A távolban már fel is tűnt egy autó, sebesen közeledett, mintha még nem vette volna észre a stoppost, vagy előre eldöntötte volna, hogy nem fogja felvenni.

A halál, gondolta a Jelölt.

Fehér Volkswagen volt, nem túl új, és nem úgy tűnt, mintha lassítana. A Jelölt kinyújtotta ugyan jobb karját az út fölé, de látta már, hogy ketten ülnek az autóban, és már eldöntötte magában, hogy a két rohanó fiatalember bizonyára nem fog megállni, hogy felvegye az ágrólszakadt stoppost, aki már előre feladta a reményt, hogy célhoz ér. Nem is lassított, ellenben...

Végül csak-csak felvették. Mire felocsúdott, már az anyósülésen ücsörgött, a sofőr éppen a fűtést tekerte feljebb.

- Lehetne melegebb - mondta.

- Hideg a reggel - mondta aztán. Nem tűnt normálisnak. Egyszerűen valami baj volt vele, legalábbis ez a tudat vert gyökeret a Jelöltben. Pedig egyszerű fiatalember, bizonyára üzleti úton, erre utalnak a feltornyozott dobozok a hátsó ülésen és a csomagtérben. De van benne valami furcsa. Nem tessékelt be, nem is állt meg talán. És ő mégis itt ül. Nem kérdezte meg, merre megy, mintha tudná. És bár beszélgetni próbált vele, mégsem tűnik úgy, hogy észrevette volna. Furcsa. Most felnevetett. Mint kiderült, egy dal szólalt meg a rádióban. Kellemes, mégis félelmetes dal volt, fuvolás, és dörmögő énekhang. Üzletemberek nem szoktak ilyesmit hallgatni. Más emberek sem. De most ez szólt, a fiatalember ismerte, és valami különös fény gyúlt a szemében. Oldalra nézett egy pillanatra, és elismerően hümmögött.

- Jó ez - jegyezte meg a Jelölt. - Igen.

Válasz nem jött, fák húztak el kívül, és a mellettük elrohanó kamion kicsit megdobta az autót. A Jelöltnek valamiért megeredt a nyelve.

- Egyszer hazastoppoltam Németországból. Tudod, nem volt pénzem, várt a családom, és én rohantam. Majdnem a vesztembe egyébként. Egyszerűen képes voltam az autópályán stoppolni, pedig tudnom kellett volna, hogy tilos. Nemegetszer frászt kaptam, ahogy szinte feldöntött a hatalmas levegőhullám, ami a kamionokat kísérte. Azt mondják, ez olyan, mint amikor a metró tolja a szelet maga előtt, csak itt visszacsapódik a légáramlat a jármű mögé, ahogy szinte beéri saját magát. Tudod? Bár nem voltam valami jó fizikából...

Megcsörrent a sofőr mobiltelefonja, és a Jelölt udvariasan elhallgatott. Kibámult az ablakon, és úgy tett, mintha minden figyelmét lekötne az út menti szegényes házikók látványa. Életek, gondolta. Persze nem tudta nem hallani a sofőr hangját.

- Sietek hát... Legszívesebben el se jöttem volna... ja. Csak rosszat álmodtam... nem, nem a szokásos, szívem. Csak vezettem, és egyszer csak, de mindegy, majd otthon... egyébként minden rendben. Nem, lassan megyek, tudod... ezt te sem mondod komolyan. Tudod, hogy nem szeretem, ha túlzottan aggódsz értem. Pár kilométer, és már indulok is vissza. Nem, ne hallgasd a híreket... Na, szia.

- A feleség... - bólogatott megértően a Jelölt. A sofőr mintha nem is neki válaszolt volna.

- Ezt nem hiszem el.

Aztán nem beszélgettek. Ismeretlen vidéken autóztak, és ezt a Jelölt nagyon furcsának találta. Nem jöttek eléjük a megszokott kanyarok, a vágóhíd, és a jól ismert fogadó sem, viszont egy tábla jelezte, hogy kompátkelőhely következik hamarosan. Onnan indultam, gondolta a Jelölt. Nincs itt még egy komp, nem is volt, nem is lehet...

- Elkések... - mondta a sofőr.

- Akárcsak én - felelte a Jelölt, és szívesen hozzátette volna, hogy ezt nem sértésnek szánta, hiszen örül, hogy egyáltalán felvették, mintsem hogy sürgesse a tempót, de az autó felgyorsított, és a Jelöltnek a lélegzete is elakadt. Sohasem tudta jól megtervezni az idejét, és sohasem tudta, mikor ért valaminek a végére. Valaki egyszer azt mondta neki, hogy nincs ritmusérzéke. Nem úgy értette, hogy botfűlű, hanem hogy képtelen a helyes időzítésre.

- Ez mindig így van - tette hozzá, de nem kapott választ. A sofőr el volt foglalva a saját rohanó idejével, az éppen újra megcsörrenő mobiltelefonnal, illetve figyelmét egy út szélén álló alak is magára vonta, a kompátkelőhely tábla mellett. A fa épp olyan, mint az én fám, gondolta először a Jelölt. Aztán az alak is ismerős volt, holott korábban megesküdött volna, hogy nincs a Földön még egy olyan szakadt hátizsák, mint az övé.

- Még valaki próbálkozik - motyogta a Jelölt, és nem merte elhinni, hogy az út szélén álló fickó a megszólalásig hasonlít hozzá. A kocsik ekkor defektet kaptak, a Jelölt megragadta, majd elrántotta a kormányt, a mobiltelefon pedig csörgött. Elszakadt a táj, a sofőr egy pillanatra oldalra nézett, szemében érthetetlen rémület születte, ahogy most először meglátta utasát, mert tudta, hogy ez ugyanaz a stoppos, akit most a kisodródó autó halálra fog gázolni, valahogy odakerült, valahogy ő is oka, hogy nem figyelt, valahogy ő maga csinálta...

Most már emlékezett. Ott állt az út szélén, és lassan feltűnt a fehér autó. Arra gondolt, hogy nem fogják felvenni, mert a kocsi sebessége nem csökkent, ahogy közeledett feléje. Ketten ültek benne, igen, ebben biztos volt, két fiatalember. A volán mögött egy öltönyös srác, bizonyára üzletember, az anyósülésen pedig egy lezserebb, zöld pólós fiatalember, hátizsákkal az ölében, és a rongyos, szakadt táská ugyanolyan volt, mint az övé. Talán pont ezért vesznek majd fel, reménykedett egy másodpercre, de aztán egy durranást hallott, valami távoli telefoncsörgést, és akár egy lenyűgöző filmben,

látta, hogy a kocsi meglódul, a sofőr meredten az arcába bámul, és tekintetében ott az esdeklés: nem akartam!

Aztán halálra gázolta a kisodródott fehér Volkswagen.

Csak egy ütést érzett, mint amikor gyerekkorában a tornaórán rosszul mérte fel a lécz magasságát, és hasával leverte a műanyag rudat. Nem volt se fájdalmasabb, se váratlanabb. De még látta a sofőrt, ahogy kiszállt, ahogy térdre esett, és aztán valahogy visszapergett minden, a szülinapi torták, az ölelések, és az a dal az autóban. A pillanat, amikor valahogy odakerült az autóba, ahogy ő maga rántotta meg a kormányt, és az éjszaka, talán évtizedekkel azelőtt, amikor mindezt megtervezte, és megálmodta.

Ritmusérzék nélkül, de pontosan így...

(2002)

NINCSEN RÓZSATÖVIS

*Ígérd meg
Ha fehér rózsát látsz
Eszedbe jutok majd
Úgy szeretlek
Soha nem engedlek
Én leszek majd
A te rózsád szelleme...*

(Candice Night)

Évekig csak nézte őt. Hajlékony alakját az ablakon át, ahogy a lehullott gyümölcsöket szedegette fel a kertben, vagy a rózsabokrokat metszette. Lebbenő haját, és a napfényt, ahogy fényük el-elveszett, majd pironkodva újra előbújta a tincsek közül. A lány fiatal volt, és tinédzser ártatlansága mögött ott lapult valami fékevesztett fenevad, ami - és ezt a gróf biztosan tudta - egy napon előbújik majd, palackból szabadult szellemként megmártózik a létezés gyönyörében, és ekkor a lánynak vége... nem marad más életéből, mint füstölgő romok, és csak az öregedés fogja ráborítani az utolsó vödör vizet mindarra, ami a szenvedély martalékává vált.

Majd egyszer.

De a gróf sokáig csak csodálta a lányt, csodálta Júliát, és a lány sohasem sejtette, hogy minden mozdulatát mohó szemek lesik, és hogy egyszerű cselédlány mivoltával megigézta a ház urát, a grófot, akit oly ritkán lehetett nőtársaságban látni, mint szomorúságot a lány arcán. A grófot, akinek ifjú évei úgy szálltak tova, hogy tükörképe is fiatalabbnak tűnt immár, mint önmaga, az egykori vitéz, aki végigharcolta a nagy háborút.

De történetünk nem itt kezdődik, hanem évekkel később, amikor a lány már viselte első ráncait, haját csapzottá tépázták az éjszakák, és kék szemét szürkévé edzették a be nem tartott ígéretetek, és a taposó férfinép lábnyomai. A gróf hatvanöt éves volt, a lány huszonkilenc. Nem illettek egymáshoz, nem szerették egymást, a gróf lángoló szenvedélye is kihunyott már, de úgy érezte, a lány és az élet tartozik neki a megannyi

titkos pillanatért, amelyet szíve szerelmének áldozott, és bár a lányból utca koldusa, kiéhezett matrózok olcsó prédája lett, ő mégsem habozott kinyújtani kezét, és lenyúlva a sárba, kiemelni onnan egy elveszett kis lelket.

Összeházasodtak, és az ódon kastély női kéz puhaságával telt meg, a bútorok élvezték a gyengéd simogatásokat, a lépcsők a lágy talpak érintését. Csupán a gróf ült szomorúan a szobájában, fülelt, hallgatta kedvese szöszmötölését a folyosókon, és azon tűnődött, vajon hol maradt el a jutalom. Vajon ott rontotta el, hogy jutalmat várt? Díjat egy soha el meg nem hirdetett versenyről? Mindenesetre egy szép napon erőt vett magán, lement kedvenc rózsakertjébe, és a hatalmas vörös virágokkal próbált vigasztalódni. Simogatta a lágy, ám határozott formát öltött kecses bimbókat, mígnem...

A tüske úgy hatolt a hüvelykujja körme és a lágy hús közé, oly kíméletlenül, ahogyan torreádor adja meg bikájának a kegyelemdöfést. A gróf felszisszent, szájába kapta sérült ujját, és dühösen bámult a rózsabokorra. Dühé azonban hamarosan átalakulni látszott, valahonnan a mélyből tiszteletteljes félelem érzése kúszott elő, a gróf kicsit hátrébb lépett, és onnan figyelte a gonosz rózsabokrot. Első pillantásra semmiben sem különbözött a többitől, ugyanolyan szerteágazó volt, mint társai, ám a vörös bimbók és szúrós ágak között volt valami megfoghatatlan tudatosság, ami megrémisztette a gróft. Úgy érezte, mintha a bokor rá várt volna, mintha létezésének egyetlen célja az lett volna, hogy kivárja ezt a percet, az öregember közeledését, sőt mintha ő vonzotta volna oda ezt az ismerős férfit, hogy elcsábítsa, egy óvatlanul gyengéd pillanatban beléhatoljon, és megízlelje vérét.

Mire a gróf mindezt átgondolta, a fájdalom már jócskán csillapodott, mégis a nyugtalanság úgy erőt vett a férfin, hogy megtántorodott, és le kellett ülnie a közeli padra. Nem értette a helyzetet, megbántottságot érzett, kitörni gyáva haragot, és valami reménytelen érzést, amelyet talán sebezhetősége indokolt leginkább, és az a kiszolgáltatottság, amely nem óvta meg a sérüléstől.

Képek és gondolatok ábrákat karcoltak agyába, mint gyémánt az ablaküvegre. Hangok, mint fájdalmas kiáltás, és egy rohanó alak képe. Aztán csend, és ez a csend rémisztőbb volt, mint a korábbi némaság. Ez már a megtörtént dolgok némasága volt, a

csend, amely jóváhagyta a múltat. Valami elkezdődött, ezt tudta a gróf, és aznap este olyan dolgok jutottak eszébe, amelyek már nagyon régen foglalkoztatták.

Mindenekelőtt a múlt. Azok az órák, amikor lopva figyelte a lányt a kertben, a felfedezés izgalmát váró percek, amikor követte őt titkos, majd egyre nyilvánosabb találkáira, a fájdalmas, ám éltető kín a mellkasában, ahogy megleste őt egy másik férfi karjában. A féltékenység mardosó ereje, ahogy fantáziájával erőt adott neki újra meg újra. Aznap kérette hölgyét.

Júlia kíváncsisággal vegyes hüvösséggel érkezett, és ahogy belépett, a gróf ösztönösen összébb húzta magán a házikabátot. Udvarias volt, mint mindig.

- Foglaljon helyet, kérem - kínálta a kedvest. - Bocsásson meg nekem, hogy ily késői órán bátorkodtam kéretni, de egy fontos dolgot kell megvitatnom önnel.

A lány felhúzta a szemöldökét, mókás volt ez a gyermeki tekintet, ahogy felnézett férjére... mint csínytevő gyermek a szigorú apára. - Nem követtem el semmit - mondta arckifejezése, de szavai mélyen meghajoltak a gróf előtt.

- Parancsoljon velem - szólt, és tisztelettudóan meghajtotta térdét.

- Kérem, ne - mondta a gróf, felkelt, és az asztalhoz kíserte a nőt. - Csak kényelmesen.

Leültek. A gróf szivarra gyújtott, Júlia feddő tekintettel húzta el kissé a fejét. A gróf egy pillantással bocsánatot kért, és hátrébb húzódott. Közelebb már nem kerültek egymáshoz sem aznap este, sem a későbbiekben, és a grófnak az jutott eszébe, hogy mennyivel közelebb érezte magához a lányt azon a réges-régi napon, amikor először leste meg őt a bezárt ablak mögül.

- Az esküvőnk előtt egy héttel, tudja... - kezdte a gróf, de nyomban torokköszörülésbe menekült. A mutatóujjában kísértő délutáni fájdalom emlékeztette, hogy gondolatban már végigjátszotta a mai estét.

- Arra gondol, hogy... - próbálta kiségetni a hölgy, de ő is elhallgatott, mielőtt még szabadjára engedte volna emlékeit. Az első kísérlet kudarcra végződött, csendben ültek egy darabig, majd a lány húzta szét először a közöttük egyre sűrűsödő függönyt.

- Azt ígérte, hogy nem említi többet azt az estét.

Szemrehányó volt és szomorú. Úgy volt, hogy a múlt nem nyúl vissza értünk többé, gondolta.

- Vannak dolgok, kedvesem, amik újra és újra életet követelnek maguknak - szólt a gróf. - Bevallom, nem hagy nyugodni az az éjszaka. Ma megszúrtam az ujjam, tudja, és...

A lányt nem érdekelte a gróf délutáni balesete. Nem érdekelte a férfi udvarias szabadkozása, mert tudta, hogy mi jár a fejében. Tudta, hogy újra erőt vett rajta a gyűlölet, a féltékenység és a fájdalom, amelyet ő okozott, amelyért már keservesen megszenvedett, és amely újra és újra megzsarolja.

- A tövis - mondta most a gróf, nem tudva, miért.

A lány nem felelt, kérdőn nézett a grófra, aki elszégyellte magát.

- Évekig álmodoztam magáról - mondta később. - Tudja? Az érintéséről, az illatáról. Azt reméltem, hogy egyszer az enyém lesz, csak az enyém.

A lány nem tudott mit mondani. Gyűlölte magát, az elvesztegetett, elpazarolt éveket, az elpazarolt érintéseket, és a könnyelműen elajándékozott fiatalságát. A gróf beszélt ugyan, de ő nem látott mást, mint egy megfáradt öregembert, amint démonaival küzd. Úgy hagyta el a szobát, hogy nem is nézett hátra.

A dajka mindig ugyanazt a mesét mondta, és a gróf csillogó szemmel hallgatta. A mese ijesztő volt, a dajka lágy hangja azonban biztonságot nyújtott, a kisfiú biztos lehetett benne, hogy ez az egyenes hátú ősz öregasszony képes rá, hogy megfékezze a mesében rejtőző szörnyeket. A történet egy gazdag nemesúrról szólt, aki boldogan élt feleségével egy hatalmas várkastélyban, temérdek cseléd leste óhaját, és messze földön híres volt jóságáról és bölcsességéről. A gróf aznap éjjel ezt a mesét hallgatta, belül, valahonnan, ahová szeretett dajkája költözött évtizedekkel azelőtt.

- A nemesúr egy szép napon korábban érkezett haza a vadászatról, és ahogy belépett a hatalmas várkapun, rögtön érezte, hogy valami történt. Kedvenc inasa, és a személyzet többi tagja is szemlesütve állt a folyosón, kerülték tekintetét, és a máskor beszédes lakáj is csak hebegni tudott, amikor megszólalt. Pedig a ház ura csupán az után érdeklődött, hogy merre van kedves felesége. Az emberek némán álltak, a nemesúr lelkében pedig szörnyű sejtelem lett úrrá. Mintha bezáródott volna egy kapu, és ő csak kétségbeesetten próbálná felfeszíteni a zárat, de hiába, a visszaút eltűnt, és tudta, hogy ezentúl semmi nem lesz olyan, mint régen volt.

A nemesúr megragadta a lakájt, és erős kezével addig szorította, mígnem az elárulta titkát. Elmondta, hogy a ház úrnője nemrégiben kikocsizott, mégpedig egy ismeretlen fiatalember társaságában, aki délben érkezett. A lakáj eléggé sápadt volt ahhoz, hogy a nemesúron halálos rémület legyen úrrá, nyomban lóra pattant, és megérzéseit követve egyenesen a birtok végébe, a hatalmas tóhoz hajtott. Lovát hátrahagyva futva tette meg az utolsó pár métert, és még éppen időben érkezett, hogy lássa, amint kedvese megízleli annak az ismeretlen fiatalembernek a csókját a bokrok sűrűjében.

A nemesúr esztét vesztve rontott közéjük, kardja előbb a fiatalemberrel végzett, majd hölgye ellen fordult. Az aggódva érkező lovászok már csak a véres fináléra értek oda, mikor is a nemesúr önnön életének próbált véget vetni. A markos lovászok lefogták a férfit, és visszavitték a kastélyba. Később remegve mesélték társaiknak, hogy démoni zöld fényt láttak uruk szemében, és ez a fény képes lett volna valamennyiük elemésztésére, hogyha az úr szabadon bocsátja. Ám a nemesúr fejet hajtott, magába zárkózott, és engedett a segítő kezeknek.

Hónapok teltek el, mire az úr először előjött önkéntes magányából, és sétát tett a kertben. A pázsit sárgán haldoklott a késő nyári forróságban, mintha így osztogna a nemesúr bánatában. A fák szomorúan gyászolták urukat, a hajdan vidám kastély most átkozottá vált. A nemesúr végigtekintett sivár birtokán, és elméjében elhatározás kélt. Megparancsolta kertészeinek, hogy a száraz mezőt rózsabokrokkal ültessék be, vágjanak sövényt az udvaron, emígyen állítsanak emléket mindazon szörnyű eseményeknek, amik egy szerencsétlen napon itt lezajlottak.

Úgy is lett. Nem telt belé pár hét, és vörösbe borult a birtok. A nemesúr ekkor látta, hogy mit tett. Mert a szúrós ágak kíméletlen kardjának élét, az elhanyagolt rózsák a freccsenő vért, és kedvese arcát idézték elé minduntalan, ahogy végigsétált a bokrok között. A nemesúr lerogyott a földre, elővette törét, és így kiáltott. - Legyen átkozott a démon, aki megvert ezzel a fájdalommal, tisztuljon meg elmém, temesse el átkom ebbe a rózsabokorba! - Azzal megragadta fegyverét, és szíve közepébe döfte.

Némán hanyatlott el, vére a bokorra fröccsent, és amikor megtalálták, minden rózsabokor a földre hajlott, mintha így búcsúznának uruktól.

A dajka mindig azt mondta, a mese híd, amely a valóságba vezet, és a gróf azon az éjjelen könnyet ejtett a néhai idős asszony bölcsessége előtt. Gyerekként hatalmasra tágult szemekkel hallgatta a mesét, nem értette a zöld szemű démon történetét, csak annyi jutott el nyiladozó tudatáig, hogy a nemesúrnak bizonyára nagyon fáj a szíve. Azon az éjjelen pirosra festette párnáját az a csepp vér, ami ujjából szivárgott. A seb nem tudott begyógyulni, ahogy a gróf elméje is egyre megújuló erővel vetítette elő a régi képet, kedvese arcát, ahogy arra a fiatalemberre néz, szemében azt a szerelmet, amit ő sohasem tapasztalt, és ami felé sohasem sugárzott. Újra átélte azt a szégyent, amit tükörképe fintora táplált, és a pillanatot, amikor azt kívánta, hogy bár sose engedte volna közelébe a lányt, akiről tudta, hogy le nem vetett rongyokat hurcol magával.

A lány a másik szobában csupán álmodott. Álmodott gyermeki létezésről, szüzességről, pirongató versekről, és egy soha meg nem valósult jövőről. És nem látta, hogy a gróf az éjszaka közepén lemegy a kertbe a rózsákhoz.

Nem tudta, hogy a férfi lefekszik a rózsabokor alá, és megadja magát annak a démonnak, aki mindig is ott fészkel a közelben, aki nem csillapuló étvágygal várt áldozatára, és aki ama nemesúr lelkében született, aki most is ott pihen a bokor alatt.

A gróf elaludt, és nem ébredt fel többé.

Amikor felesége reggel megtalálta, a rózsák mellette feküdtek a földön. Mind lehajolt mellé, mind felé nyújtotta ágait, és mind elhervadt, mire véget ért a nyár.

(2002)

APA, GYERE, VIGYÉL HAZA!

*Decemberi hideg este volt,
A hó beterítette a földeket
Ő az iskolából jött haza
A város túlsó végéből...*

(Greg Lake)

Decemberi hideg este volt, a hó beterítette a földeket. Sűrűn hullt, és a kislány nagy szemekkel bámulta a hóesést: soha nem látott még ennyi jeges csillagszórót hullani az égből. Nyújtogatta a nyelvét, és nagyokat kacagott, amikor a szűrős szemcsék megcsiklandozták a száját. Lassan haladt, körbe-körbetáncolta a fagyott pocsolyákat, és azt is elfelejtette, hogy bizony már régen otthon kéne lennie.

Nehéz volt a táskája, ő mégis kecses szökkenésekkel haladt, és kacéran csalogatta a hópihéket. Élt akkor, nagyon is élt, és talán épp ez a sugárzó energia csalta oda azt a férfit, aki a halált hozta el a kislánynak. Olyan volt, mintha fekete és fehér talált volna egymásra: fény és sötétség találkozott, és ezúttal a sötét kebelezte be a fényt. A hó és az égbolt összetapadt, és nászukból halál született.

Az óra ketyegése - úgy tetszett - lelassult. Mintha elmélyült volna a hangja, s mintha a mutatók is - meghazudtolván természetüket - egyenetlen tempóban masíroztak volna. A férfi percekig némán állta felesége könnyörgő tekintetét, majd így szólt:

- Telefonálok.

A nő lehajtotta a fejét, és megkönnyebbült sóhajt hallatott. A férfi a telefonhoz lépett, és bejelentette kislánya eltűnését. A kislányt Susannak hívták. A férfit Ronaldnak. Este kilenc óra volt. A kisháló az emeleten üresen tátongott. A telefonhívás pár percet vett csak igénybe, majd a férfi visszaroskadt a fotelba.

- Jönnék - mondta. - Jönnék már.

Van abban valami megnyugtató, ha baj esetén hatósági személyek ülnek a nappaliban, gondolta Roland, amikor a középkorú, csontos nyomozó jegyzetelni kezdett. A kérdések csupán azt a célt szolgálták, hogy minden rovat megteljen a bejelentőlapon, és nem sokkal növelték a kislány megtalálásának esélyeit, Roland mégis úgy érezte, tett valami értelmeset. Tudta, nem a fűtött szobában kellene ülnie, hanem az utcán lenne a helye, az erdőben, és fennhangon, ordítva kéne szólíthatnia kislányát, mígnem ő is csonttá fagy, és a reményvesztés haza nem kergeti. Persze nem ezt tette, és nem is biztos, hogy helytelenül cselekedett. A nyomozó nem sokáig maradt, és nem is biztatta semmivel.

- Jelentkezni fogok - mondta, majd elment.

Roland és felesége pedig némán bámulták egymást még két órán át, amikor először megcsörrent a telefon.

Most, gondolta a férfi, és még sohasem érezte oly nehéznek a feladatot: közelebb lépni a telefonasztalhoz, megragadni a kagylót, és belehallózni. Mert nem az ajtón kopogtak, nem a kislányt hozták haza, aki legörbült szájjal kér majd bocsánatot a csavargásért, nem, a kisszoba még mindig üres, viszont csörög a telefon, a vonal túlsó végén pedig valakinek híre van...

- Igen, tessék - szólt Roland, izzadt tenyere szorosán markolta a kagylót. Felesége pedig az arcáról olvasta le, hogy...

... feszülten hallgat, nem, nem látom arcán a megkönnyebbülést, nem oldódik az izmok feszessége a járomcsonton, és szemében sem látok változást, némán hallgat, figyel, nem mer rám nézni, csak egyre fehérebb, egyre tanácstalanabb, és látom, meg akar szólalni, de nem tud mit mondani, nekem sem, a hívónak sem, majd mégis...

- Értem - mondta Roland. - Indulunk.

- Elfogtak valakit - szólt, miután letette a kagylót. Mondott volna még mást is, mert már többet tudott, mint amit fel bírt fogni, el bírt mondani, és agya még kereste a magyarázatot, a kifogásokat, és a bizonyítékot, hogy ez csak egy álom, a kislányt nem támadta meg senki, nem hurcolta el, nem ölte meg, nem rejtette el az erdőben a holttestét, nem, ilyesmi mindig másokkal történik, a filmekben, távoli helyeken, és nem itt, nem velem, nem a kislánnyal, aki reggel elfelejtette letörölni tejbajszos száját, és amikor

édesanyja rászólt, csak bájosan nyávogott egyet, és félrehajtotta fejét... Nem, a nyomozó nem mondhatta azt, hogy...

- Mindent bevallott - mondta a nyomozó. Nem próbált úgy tenni, mintha együttérezne, ő maga nem ismerte az érzést, nem volt kislánya, nem volt gyereke, se háziállata, nem tudta, mi a veszteség. Így nem játszott szerepet, nem akart egyszemélyes részvétnyilvánítás lenni, maradt nyomozó, és a tényeket sorolta.

- A férfi negyvenöt éves. Nem tudjuk még, hogy hol követte el tettét, azt sem, miért. Egy biztos, hogy elkövette, mert megtalálták nála a kislány zokniját és cipőjét. Megmutatnám, ha most képes rá... úgy értem, azonosítani.

Roland felesége már rég nem volt ott. Félig önkívületben ült a folyosón, egy ápolónő vigyázott rá. Ő most nem tér magához vagy két napig, aztán jön a zokogógörcs, a hitetlenkedés, a harag, a düh, és a világ gyűlölete. Aztán a depresszió, a kislány játékainak rendberakása, némelyik széttépése, majd a temetés, ahol végleg felfogja, hogy a kisszobát a temető váltotta fel. Addigra már férje is túl lesz a „mi lett volna, ha...” korszakon, az önbüntetésen és a heveny alkoholizmuson is. Addigra már egymás szemébe tudnak majd nézni, és szeretkezni is tudnak talán... anélkül, hogy arra gondolnának, hogy lesz-e még egy, lehet-e még egy.

De most még csak a halál tombol a folyosón, és Roland szorongatja pár szobával arrébb a jól ismert cipőcskét és a vértől ragacsos zoknit. Csak az egyiket. A másik ott lapul valahol a hómezőn, vagy az erdőben, az erdőben...

- Az erdőben rejtette el, azt mondja. - A nyomozó próbálta kivenni Roland kezéből a zoknit, sikertelenül. - Nem emlékszik, hol, azt mondja, részeg volt. Nem tudni, hol. De elő fog kerülni.

- Fázik a lába - mondta Roland. - Fázhat a lába ilyen hidegben.

- Igen - mondta a nyomozó. És nem engedte, hogy Roland találkozzon a gyanúsítottal, nem engedte, hogy akár üvegablakon keresztül is megnézzék. És nem válaszolt, amikor Roland megkérdezte, lát-e még esélyt arra, hogy a kislány életben van.

(... egy negyvenöt éves férfi aludt a priccsen, aludt, aludta ki részegségét, és rosszat álmodott, egy kislány szaladt előtte, kergette a hópihéket, és zavarta őt, nem kellett neki ez a kép, a fürge lábak, a sikongatások, az élet, a vidámság, a hó, a hó, az istenverte hó, vágyta a sötétet, az árnyékot, a havat nem szerette, és a kislányokat sem, akik csúfolták, majd elszaladtak, mint ott ez, most ez itt a hópihéek között, és nem ő irányította kezét, amely megfogta a kis nyakat, ő csak a szemet látta, ahogy rémülten néz, a sírást hallotta, és szorítania kellett, szorítania, mert meghallották volna, elvitték volna megint, és megint, és megint, de a nadrágját sem ő húzta le, és nem fogta meg a vékony combokat, nem, valaki más volt, és nem tudja, miért vérzett, mert nem szokott vérezni, soha nem vérzett, félt a vértől, félt tőle, és a hó is megrémítette, mert a piros hó rossz jel, rossz jel, de hamarosan felébred, és emlékezni fog az erdőre, a fákra, amik bámulták őt, és elmondja majd, jó fiú lesz, és elmondja, hogy nem tehet róla, ne büntessék meg, és jöjjön vissza az a szemtelen lány, kergetse megint a havat, és ő megígéri, hogy soha többet, soha többet...)

Susant két nappal később találták meg az erdőben. Olyan volt, mintha aludna, nem látszott rajta a szenvedés, inkább mintha kicsit megsértődött volna. Durcás tekintete láttán apjának eszébe jutott, hogy ilyen volt, amikor megszületett. Először nem sírt, hanem csak nézett, és lassan olvadt el arcán a sértődött álarc.

Mint a hó a tavasz kezdetekor, ami végleg eltüntette a vérnyomokat a tisztáson.

A kislány pedig nem szólalt meg, nem sírt fel, vagy ha igen, azt már mások hallották, valahol messze, ahol talán nem is esik a hó télen, és ahol talán nincsenek emberek, akik ölni vágnak, ha életet látnak.

(2002)

EGY ÓRA UTÁN HÁROM PERCCEL

Fárasztott már a puszta várakozás?

Fárasztott már a puszta jelenlét?

Nem kell félned már többé

Senkinek sem része az öröklét

(David Gilmour)

Ismét itt van...

Becsukom a szemem, és várok...

Aztán hozzám ér, forrón, ahogy szokott, és nyögés szakad fel a mellkasomból. A kéj végighullámszik testemen, és úgy érzem, hogy máris elragad a robbanás, messzire repít, szétszakít, és megsemmisít.

Persze mindez sokkal régebben kezdődött...

Mondhatni, akkor már visszavonultam. Leáldozóban volt paramágus karrierem, az ezredforduló után az emberek már nem rohangáltak hozzám hasonló szellemirtókhoz, ha véletlenül leesett egy kép a falról. Becsukhattam a boltot, és hónapokon át a kutya sem kérdezte meg tőlem, miből élek, élek-e még egyáltalán, vagy csak a szél emelgeti olykor a függönyt szobám ablakán. Nem tagadom, alamizsnából tartottam fenn magam. Még nem járogattam ugyan le a sarki aluljáróba, de segélyből és kölcsönökből_éltem akkoriban. Meg persze sajnáltam magam rendesen. Csak a tükörképem volt őszinte, ő kíméletlenül kiröhögte gyermeki viselkedésemet.

Egyszer aztán bekopogott hozzám az a fickó. Ideális ügyfél volt, tanácstalan, halálra rémült, és mivel fogalma sem volt róla, milyen utakra tévedt, még némi tiszteletet és alázatot is véltem felismerni a szemében, ahogy zavartan ült asztalomnál, és dadogva próbálta kifejezni magát. Ötvenöt éves lehetett, esküdni mertem volna, hogy agglegény, és arra is, hogy rengeteg pénze van. Ez utóbbi érdekelt jobban először, aztán a sztori is felcsigázott.

- Nem is tudom... - kezdte a fickó. - Soha életemben nem találkoztam hasonlóval...

- Ahogy lenni szokott - próbáltam bölcselkedni, de a rémült pillantás értésemre adta, hogy fogjam be a szám.

- Igen... Szóval vettem egy házat.

Mindig így kezdődik, gondoltam. Még a filmekben is. Új ház, új lakó, aztán kiderül, hogy a régi még nem is költözött el igazán. Hogyan is gondolhatják egyesek, hogy az egyazon helyen eltöltött évtizedek nem hagynak kitörölhetetlen nyomot a térben, ahogy az odaégett hús szagát sem lehet egykönnyen kimosni a függönyökből?

- Első látásra minden rendben volt, örültem, hogy közel a tó, és hogy a szomszédok sem zavarnak. Tudja, egy tudományos munkán dolgozom már nyolc éve, és ott szándékoztam befejezni.

Bólintottam.

- A ház régen épült. Nem tudom, pontosan mikor, de bizonyára utána lehet nézni valahogy. Nem is ez az érdekes. A lényeg, hogy...

Itt elakadt a szava. Bátorító tekintettel néztem rá, mire kinyögte.

- Kísértet van a házban.

Vártam, hátha mond még valamit, de szemlátomást azzal volt elfoglalva, hogy leolvassa arcomról az érzelmeket. Gyorsan megnyugtattam, hogy nem nézem örültnek, és részleteket kértem. Folytatta.

- Tulajdonképpen egyszer láttam csak, és nem is mondhatnám, hogy kristálytisztán. Olyan volt, mintha fehér füst lett volna, ami nem oszlik szét, hanem megtartja a formáját, és így közlekedik. Tudja, mire gondolok. Semmi szokatlan nem volt benne, úgy értem, mindig így ábrázolják a kísérteteket... mármint azokban a tudománytalan könyvekben.

Arcán ott volt az a kétség, az a döbbenet, amit számtalanszor volt alkalmam megfigyelni olyan embereken, akiknek életükbe beköszönt a megmagyarázhatatlan, vagy akár a nagybetűs Váratlan Esemény, és egy másodperc alatt összeomlik az a bizonyosság, amit addig sajátjuknak éreztek, vagy legalábbis megpróbáltak elhiteni környezetükkel. Ez a fickó most félt, mégpedig nagyon. Voltak elvei, amelyek most köddé váltak... mint a kísértet, amelyről társalogtunk.

- Hallott valami hangot, érzett valami szagot esetleg? - kérdeztem.

Töprengve összekulcsolta kezét az arca előtt.

- Nem - mondta. - Illetve... mintha hűvösebb lenne abban a szobában, ahol láttam azt a valamit. Igen... szinte látszott a leheletem.

- Klasszikus eset - feleltem. - Ilyenkor kinyílik egy kapu, és amíg az be nem záródik, addig huzat van... hogy így mondjam.

- Igen... tud nekem segíteni?

Komor, felhős tekintetet produkáltam, kifejezendő, hogy rendkívül nehéz esettel kerültem szembe. Másodpercekig csak simogattam államon a borostát, ez idő alatt az utolsó cseppig kiélveztem ügyfelem kétségbeesett tekintetét, ahogy csüngött leendő szavaimon. Majd nagyot sóhajtottam, és így szóltam.

- Elvállalom az ügyet, és megnézem a terepet. De ezzel kapcsolatban kiadásaim merülnek fel.

A fickóval madarat lehetett volna fogatni.

- Természetesen állom a költségeit. Előleget parancsol?

- Hogyne - dűnnyögtem, és igyekeztem másfelé nézni. - Ez úgy működik, hogy pár napra odaköltözöm a műszereimmal, és aztán meglátom, mit tehetek. Addig bizonyára talál valami olcsóbb hotelt, vagy ilyesmit.

- Nem probléma - sugárzott a fickó.

- Jól van - mondtam.

Megmutatta a házat, aztán lelépett. Nem kívántam rögtön szellemvadászatba fogni, inkább lepakoltam a bőröndjeimet, és sétáltam kicsit a ház körül. Nem nagy, de szép épület volt. Vörös díszteglából épült, és kívülről meghagyták eredeti színét. A falakat néhol sötétzöld borostyán futotta be, és még egy kis medence is volt a kertben, noha nagyon elhanyagolt állapotban. A késő őszi napfény sárgás pókhálót szőtt a tető cserepeire, és bearanyozta az égboltot is, amely - esküdni mertem volna - a házhoz tartozott. A talajt sárga és zöld falevelek borították, a kertben álló négy kopár fa pedig szomorúan bámulta a nyár romjait. Meleg levegő borzolta a hajamat, ahogy becsukott szemmel hallgattam a csendet egy padon. Aztán eltaszítottam magamtól ezt a szépséget, és visszamentem a félhomályba.

Ahol is a kísértet fogadott.

A lépcsőfeljárónál állt, olyan volt, mint egy gejzír, amely kénesen, kékes színnel tör fel a föld mélyéből, és még percekig vár, míg tovaillan. Engem nézett, éreztem. Kíváncsiságot véltem felfedezni, és apró megszeppenést is, merthogy én nem szedtem nyakamba a lábam, mint azt bizonyára a ház gazdája tette. Ehelyett összefontam a karomat mellkasomon, és derűsen figyeltem a jelenséget. A kísértet vett egy nagy levegőt, legalábbis úgy tűnt, ahogy térfogata kitágult egy pillanatra, aztán mintha puskából lőtték volna ki, felszáguldott a lépcsőn. Nem rohantam utána, gondoltam, lesz még alkalmam vele találkozni.

Azt a szobát választottam, amely a „kísértetszoba” mellett volt, bármennyire is eltökélt voltam, hogy szembenézzek a furcsasággal, azért nem volt szándékomban egyenesen a tűzfészekben megágyazni. Szobám puritán volt, kicsi, de barátságos, és nem éreztem, hogy bárki - vagy bármi - zavaró fészkelne benne. Általában megérezttem az ilyesmit, merthogy kevés az olyan korábban lakott helyiség, ahol ne maradna valami az előző lakók érzéseiből, gondolataiból, főleg, ha nem épp pozitív dolog történt ott velük. De itt minden rendben volt, enyhe virágillat lengte körbe a szobát, ablakom pedig a kertre és a naplementére nézett.

Kicsomagoltam.

A műszerek, melyeket nagyképűen megemlítettem megbízómnak, mindössze egy összecsukható ventilátorból, némi tömjénporból, gyertyákból, egy üres füzetből és egy tollból álltak, az volt a tapasztalatom, hogy ha ezek nem elégségesek céltom eléréséhez, akkor nem marad más hátra ügyfeleimnek, mint hogy más hajlék után nézzenek.

Megkaptam a feljegyzéseket a ház előző tulajdonosairól, lakóiról. Nem volt túl részletes, de amire szükségem lehetett, az ott volt. Bizony történt egy s más a házban az évek alatt, derült ki, ahogy lapozgattam a dossziét.

Maga az épület nem volt túl régi, századik születésnapját ünnepelte alig pár hónapja. Egy jobb módú nemesember építtette annak idején, egyfajta nyári rezidenciaként szolgált, távolabb a nyüzsgéstől, a poros országúttól. Kerti partik, piknikek, darazsak zsongása tölthette be a teret számos tavaszon és nyáron át, mígnem egy balfék betörő pont ezt a házat szemelte ki egy őszi éjszakán, és nem számított rá,

hogy a házigazda és vendégei odabent alszanak, merthogy hosszúra nyúlt a vénasszonyok nyara, és tovább tartott a jómódú semmittevés.

A betörőt a házigazda kapta rajta, amint épp a hallban lévő egyik szekrényt feszegette. A fickó rémületében megragadott egy masszív fém gyertyatartót, és azzal szállt szembe a tulajdonossal, aki balszerencséjére hiába kiáltozott segítségért, a vendégek a ház egy távolabbi részében aludtak, bizonyára alkoholtól kábultan, és túl mélyen. A betörő fejbecsapta a házigazdát, aki még eltántorgott az ajtóig, aztán összeesett, és meghalt.

A szerencsétlenség után a rokonok nem kívánták fenntartani a házat, és eladták egy bevándorló családnak, akiknek sikerült majd' negyven évig zavartalanul ott lakni, aztán meghaltak vagy szétszéledtek. A következő lakó egy magányos festő volt, munkája zavartalan műveléséhez választotta ezt a lakóhelyet, ami be is vált... amíg le nem esett festőlétrájáról, és ki nem törte a nyakát műterme padlóján. Ezt követően a falubeliek körében megindult a pletyka, hogy kísértet lakja a házat, ami nem vitte feljebb az eladásra váró ingatlanok slágerlistáján.

Mégis akadt vevője, egy fiatal lány, aki rengeteg pénzt örökölt, és úgy gondolta, hogy jó ötlet megvenni egy ekkora házat. A lány írónak készült, aztán hasztalan próbálkozott, évekig nem ért el kimagasló sikert, a pénze elfogyott, így végül élete virágában öngyilkos lett. Felakasztotta magát abban a szobában, ahol megbízóm először vélte látni. Érthető, hogy ez az utóbbi történet ragadta meg leginkább a figyelmemet.

És főleg... igen, bevallom, a lány szépsége fogott meg legelőször. Gondos kezek mellékeltek ugyanis egy fotót a néhairól, bizonyára valami buzgó tolvajnak sikerült megmenekítenie egy képet, amikor elárverezték a házat, és a lány ingóságait máglyára küldték. Az új tulajdonos pedig értékelhette a fotót, mert megőrizte a papírok között.

Kicsit megfakult már, a lány szeme mégis úgy csillogott rajta, mintha ott állna velem szemben, és kacéran, ajkán kiismerhetetlen mosollyal fürkészné arcomat. Csábító volt, igen, és rendkívül vonzó. Fekete, hosszú haja finoman keretezte be arcát, elrejtette homlokát, és kiemelte szép ívű szemöldökét. Orra kicsi volt, majdnem pisze, és valami olyan kislányos bájt kölcsönzött arcának, ami ellágyította a felnőtt szépség iránt természetesen fellépő férfiúi vágyat, ez az arc simogatást kívánt. Szája vékony volt, ajkai feszesek, és olyan határozottságot sugalltak, hogy az jutott eszembe, ez a lány csak az

igent és a nemet ismerte életében. Soha nem tétoázott, döntései véglegesek voltak, ha élni akart, százszázalékosan élt, ha meghalni akart, nem habozott véget vetni az életének, és...

Ha vissza akar térni, semmi nem állhatja útját.

Merthogy ő volt a kísértet, ehhez kétség sem fért, láttam a képet, és láttam őt a lépcsőn. Bár vonásai nehezen voltak felismerhetők, jelenlétével mégis megjelent az a kisugárzás, ami a fényképnek is sajátja volt. Helyben vagyunk, gondoltam, ideje valami harapnivaló után nézni.

Megvacsoráztam, és vártam. Tudtam, hogy ő jön el hozzám, nem sürgettem, nem számolgattam türelmetlenül a másodperceket, tudtam, hogy jön. Így is történt. Éjjeli egy óra után három perccel szobám hűvösödni kezdett, és a tér egy pontján ködszerű képződmény jelent meg. Pillanatokkal később már ott állt előttem teljes életnagyságban, és én azon kaptam magam, hogy levegőért kapkodok.

Most sokkal láthatóbb volt, és bár könnyű füstfátyolba öltöztette testét, mégis kivehető volt alatta vékony, lágy teste, kebleinek vonala, csípőjének izgató formája. Mindez hol jobban, hol kevésbé látszott, a teremtés incselkedett velem, és láttam, hogy tudja, érzi, hogy hatással van rám. Különös pillanat volt, egy nem e világi lény ébresztette fel érzékeimet. Egy másodpercre közel hajolt, és mélyen a szemembe nézett, elmosolyodott, kivillantotta apró, fehér fogait, és nyelvének hegyét is láttam, ahogy remegve lapult szája belsejében. Jázminillat csapta meg az orrom, és önkéntelenül nyúltam a lány felé, hogy megérintsem, de ő játékosan tovalibbent, mint egy galamb, és hagyta karomat lehanyatlani. Ekkor hirtelen eltüntette a kékesfehér leplet, ami takarta, láthatóvá tette testét, de csak egy másodpercre, hogy eszemet veszítsem, lélegzetem bennszakadjon, és veríték lépje el tenyeremet.

Majd eltűnt, én pedig ott maradtam ágyamon ülve, kalapáló szívvel, és gyomromban valami nyugtalan melegséggel.

Másnap furcsa rosszullet kerülgetett, mint zsákmányra éhes, de lecsapni nem merő denevér. Fájt a fejem, és émelygést éreztem. Alig ettem valamit, de folyamatosan kívántam a vizet, akár ha láz kínozna. Nem találtam a helyem, sötétedés után már fel s alá járkáltam, vártam, vártam és vártam. Kínomban kétszer is megfürödtem, majd a második tusolás közben röhögőroham fogott el, mert észrevettem, hogy ugyanúgy érzem magam,

mint ifjúkorom első randevúi előtt. Holott sem kamasz nem voltam, sem szerelmes, sem kézzelfogható tárgya nem volt érzelmeimnek.

Pontos volt, ugyanakkor érkezett. Egy óra múlt három perccel, és megjelent. Ágyamban feküdtem, félig betakarózva, ő pedig fölöttem jelent meg, szinte hozzám ért, ahogy lebegett. Mint a csipke, olyan volt öltözéke, ami testét borította, vagy inkább sejtetni, látni engedte feszes, gyönyörű hasát, hosszú lábait, ágaskodó mellbimbóit. Megfogni próbáltam, és talán egy lélegzetvételnél időre kezem tapintott is valami lágyat, de aztán csak úgy éreztem, mintha meleg fénybe nyúltam volna. Így becsuktam a szemem, és hagytam, hogy ez a forróság kerítse hatalmába testemet. Elborította nyakamat, mellkasomat, hasamat, és egyre lejjebb kúszott, mint mohó száj, amely érzékeny pontjaimat keresi. Testem megfeszült, nyögés hagyta el ajkamat, a forróság már belémhatolt, én öbelé, és egyre szenvedélyesebb erővel igyekeztem érezni őt, testem minden négyzetcentiméterével megragadni, elringatni, és magamévá tenni a gyönyörűséget.

Mire kinyitottam szemem, ő már eltűnt, ágyam nedves volt, én pedig testetlennek éreztem magam, mintha helyet cseréltünk volna, és én lebegnék az ágy felett fél méterrel. De csak feküdtem, légzésem lassan lecsendesült, aztán elaludtam.

Reggel visszacsomagoltam szelleműző eszközeimet, és hosszabb levelet írtam megbízómnak. Délután vettem a fáradságot, és besétáltam a postára feladni a borítékot. A postáskisasszony az ablaknál megjegyezte, hogy feltűnően sápadt vagyok, csak legyintettem, és valami közhellyel válaszoltam. Aztán a következő sarkon iszonyú émelygés fogott, el, percekig csak összegörnyedve öklendeztem, és gyomromat szorítottam. Megkönnyebbülvén, megéreztem arcomon az ott fészkelő rémületet. A járókelők csak egy pillantást vetettek felém, de senki nem jött oda segíteni. Az jutott eszembe, nem is látnak talán, de persze ez nevetséges gondolat volt.

Megnéztem még a naplementét, aztán befeküdtem az ágyba. Kezemmel tétován megsimogattam magam, majd erőt vettem vágyaimon, és vártam az egy óra utáni három percet.

Most a szőnyegen öltött alakot a kedves. Furcsa volt, mintha láttam volna besüppedni lábait a vastag kárpitba, de mire felfoghattam volna a gondolatot, már ledobta fátylát, és meztelenül mellém ült az ágyra. Barna bőre csillogott a kislámpa fényében,

szeméremszőrzete izgatón rejtegette kincsét. Megfogta kezemet, és ágyékához vonta. Szinte felsikítottam a gyönyörtől, mert éreztem testét! Éreztem melegét, bársonyos tapintását, és a nedvességet, amelynek érintésébe beleborzongtak ujjaim.

Óvatosan, majd egyre erősebben simogattam, ő pedig elnyújtózott ágyamon, és becsukta szemét. Húzott magához, de nem a karjaival, hanem igéző pillantásával. Szeme feketén izzott a félhomályban, mint a macskák szeme. Forró lehelete nyakamat csiklandozta, majd megemelte csípőjét, és engedte, hogy testem eggyé olvadjon vele. Érthetetlen szavakat sugdosott fülembe, a kék hangjait, egyre élénkebben, hangosabban, és követelőzőbben. Magába szippantott, elnyelt, levegőért kapkodott, és testem minden idegszála megfeszült a szeretkezés gyönyörében. Hideg nedvessége, ölének forrósága, a minden karmolás hátamon egy-egy apró tűzijáték volt, amely testemben robbant, és áradt szét, agyamat ingerelte a végsőkig, és végül palackba zárt szellemként távozott torkomon keresztül, ahogy hörögve beleharaptam a vállába.

Majd vége lett.

Sötét volt, valamikor kialudhatott közben a lámpa. Nem tudtam, fekszem-e, lebegek-e, egyáltalán a szobámban vagyok-e még. Nem éreztem, hogy hűvös lenne, de meleg sem volt. Nem tudtam, merre van a fent és lent. Nem tapintottam semmit, nyelvem sem ízlelt semmit. Aztán persze megtudtam, hogy mi ez.

Most itt lakom. Pár nap is beletelt, mire felfogtam, hogy ez a szikrázó teremtés elszívta az életerőmet, és abból építette fel testét. Láttam, amikor megfésülködött, és elégedetten szemlélte magát a tükörben. Újra élt, fiatal teste szebb volt talán, mint annak idején életében lehetett. Persze, hiszen olyan volt, mint egy csecsemő, aki csak most született. Nem tudom, hová ment, csak egyszerűen elhagyta a házat. Én végig ott álltam mögötte, nem tudom, észrevett, észrevehetett-e. Egyszer megfordult ugyan, és úgy tűnt, mintha kíváncsian méregetne, de tekintete fókuszán láttam, hogy valahová mögém néz. Túl gyenge voltam, hogy látható legyek, igen, bizonyára még időre van szükségem.

Ez a ház olyan lehet, mint egy átmeneti szállás. Itt megpihennek az eltávozottak, aztán várják a lakókat. Mikor elegendő energiát gyűjtöttek, akkor folytatják. A lány a szexualitását használta fel, hogy elszívja életemet, én mi a fenét használjak? Talán várnom kell a következő női lakóra. Nem tudom, valamikori megbízom mikor adja el

végre a házat, és ki lesz az a bátor nő, aki megveszi. Egyébként nincs időérzésem, nem igazán tudom, hogy napok, hetek, vagy évek teltek el azóta, hogy először megcsodáltam a naplementét a kertben.

Most valami zajt hallok.

Kicsit hátrébb húzódok, az ajtó mögé, óvatosnak kell lennem. Egy nő lép be a szobába, majd utána három férfi, szemlátomást teherhordók. A nő csomagjait hozzák. Új lakó, döbbenek rá. Elnézegetem formás lábait, úgy harmincöt éves lehet.

Szeme ugyanolyan fekete, mint neki volt...

(2002)

A SZÁNKÓ

*Nagyon kell figyelned
Mert a megértés jön majd el
Egy lesz minden és minden abban:
Kösziklaként mozdulatlan*

(Robert Plant)

A szánkó úgy siklott, mintha nem is hó lenne alattunk, nem is jég, hanem valami fantasztikus jövőbeli járművön ülnénk - légpárnáson természetesen -, és láthatatlan energiák repítenének lefelé a völgybe. Az előttem ülő kislány, aprócska unokahúgom kacagott, kinevette az arcába vágódó fagyos szelet, az elmosódó tájat, ami elrohant mellettünk, és velem ellentétben eszébe sem jutott, hogy bármi bajunk eshetne ródlízás közben.

Nem érdekelte, van-e fék a szánkón, miért is érdekelte volna, hiszen minden hatéves gyerek tudja már, hogy a szánkó nem bicikli, és az sem izgatta, hogy ez esetben ugyan hogyan fogunk megállni, ha netán valami az utunkba kerül. Persze igaza volt, hiszen mi is kerülhetett volna az utunkba. A szánkópályán kevesen csúszkáltak, előttünk az út hófehér volt, legközelebb talán tíz méterre rohanhatott egy másik szánkó, rajta egy rettegő apukával és egy önfeledten visító kisfiúval.

Mi is rohantunk, a táj is, csak az idő állt meg egy pillanatra. Merthogy józan számítással körülbelül tíz másodperc alatt leértünk volna a völgybe, ahol a szánkónak fokozatosan lassulni kellett volna, majd könnyű farolással végre megállapodnia. Nem ez történt. Percek teltek el számomra. A csípős szél miatt be kellett hunynom a szememet egy pillanatra, de ez a pillanat elhúzódhatott, mert mire kinyitottam, már megálltunk. Még egy utolsó gondolat rebbent tova a térben, utánanyúltam volna, de csak arra futotta, hogy elkaptam egy foszlányt, amit nem is igazán tudtam értelmezni, aztán más kötötte le a figyelmemet.

Nevezetesen az, hogy eltűnt a szánkó, eltűnt a völgy, és eltűnt az unokahúgom is. Érdekes módon ez a tudat nem töltött el különösebb rémülettel, noha önmagában elég rémisztőnek kellene lennie annak a ténynek, hogy egy hatéves gyerek, akit a felügyeletemre bízta, egyszer csak beleolvad a fehérségbe, és nem marad utána más, csak érintésének emléke, ahogy szorítja karomat és kapaszkodik.

Minden fehér volt, a fagyos csönd lassan belém kúszott, és ez keltette fel bennem az igazi rettegést. Tökéletes némaság ereszkedett rám, érzékeim szinte követelték a zajt, a szél fúvását, a hópelyhek alig hallható, mégis reményt adó súrlódását a kabátomon, a távoli autózajt, a gyerekzsivajt. De nem. Néma volt minden, akár egy halott ember ajka. A mindent elborító fehérség vakítani kezdett, olyan volt, mintha egy hatalmas, vég nélküli vásznat húztak volna körém, és ez a vászon egyre fogyott, egyre közelebb került hozzám, egyre kisebb lett a szabad tér, és azt vettem észre, hogy levegő után kapkodok. Aztán mindent fény burkolt be, és én éppen hálásan felkiáltottam volna a meleg adományért, ám egy kellemetlen pukkanással kiélesedett hallásom, és egy hívogató hangocskát hallottam, amely a nevemen szólított. Ösztönösen fordultam a hang irányába, meg is kellett fordulnom, de jól tettem, mert az a valaki a hátam mögött állt, és alaposan rám is ijesztett hirtelen felbukkanásával.

Furcsa öltözetű öregember volt, alacsony, nyakig bebugyolálva valami szövetkabátba, aminek azonban nem láttam se az elejét, se a végét. Hunyorogva nézett rám, mintha bizony őt is bántaná a fehérség.

- Hát maga? - kérdezte mindennemű bevezető nélkül. Furcsa akcentussal beszélt, mintha problémái lennének a nyelvvel.

- Eltévedtem - mondtam, mielőtt más eszembe jutott volna. - Szánkóztam, és...

- Ühüm - bólintott az öreg, és nem is volt kíváncsi elharapott mondatom végére. Én pedig nem akartam felesleges és érthetetlen magyarázkodásba fogni mindenféle eltűnt ródlipályáról meg kislányról. Előbb-utóbb úgyis minden kiderül, gondoltam.

Az öreg gyerekes módon megrángatta a kabátom ujját, így jelezve, hogy kövessem, nekem pedig jócskán igyekeznem kellett, mert a szerzet úgy szedte a lábait, hogy egy távgyalogló is megirigyelhette volna kitartását, egyenletes és meglehetősen gyors sebességét. Ekkorra már oszladozott a fehérség, és a távolban feltűnt egy kicsiny házikó. Mire közelebb értünk, azt is kivehettem, hogy fából épült, és azt is, hogy a

masszív gerendák bizonyára szebb napokat is láttak már. Az öreg beljebb tessékelt, így hamarosan egy barátságos, szegényes szobában találtam magam, és tiszta, ám foltozott takarót boríthattam fázós lábaimra. Vendéglátóm begyújtott a kandallóba, és nem telt belé öt perc, valami ismeretlen eredetű teával is megkínált, ami ízre olyan volt, mintha teát, kávé és tejet innék egyszerre, mindezt nagyon kellemesen elkészítve.

- Mi ez? - kérdeztem, de az öreg csak türelmetlenül legyintett, mintha azt mondaná, hogy nem ez most a legfontosabb kérdés. Szó, ami szó, valóban nem ez volt az.

- Maga itt lakik? - próbálkoztam tovább szintén egy nem túl eltalált kérdéssel. A kifejező tekintet értésemre adta, hogy hallgatni arany, így csendben megittam a teát, és várokoltam, hogy a fura bácsinak végre megeredjen a nyelve, és elmondja, merre vetődtem. Erre is sor került. Miután letettem az üres bögrét, az öreg a kezembe nyomott egy vaskos könyvet, fényképalbumnak tippeltem elsőre. Nem csalódtam, valóban az volt, jókora, régimódi, zsírpapíros, és mindjárt az első képen...

- Ez én vagyok! - kiáltottam fel meglepetten, mert ismertem ezt a képet. Pár hónapos lehettem, a fotelben ültem... ültem, szóval, próbáltam ülni, és vigyorogva bámultam a fényképezőgépre, közben bőszen folytattam nyálamat a ruhámra. Az öreg kedvesen megfogta a karomat.

- Csak nyugodtan - mondta. Én pedig kíváncsian lapozgattam az albumot. Olyan képekkel is találkoztam, amikre nem is emlékeztem. Mégis ott volt, időrendi sorrendben életem minden nagyobb, vagy akár elhanyagolhatóbb eseménye is, az első önállóan megtett lépésemtől az első szerelmes csókiig, az első ajándéktól az...

... az öngyilkossági kísérletemig...

Emlékeztem, ott állok a tetőn, alattam a mélység, és úgy éreztem, egyetlen vágyam lefelé! Persze nem tettem meg, mert túl gyáva voltam, tériszonyom volt, és... közben megszólalt a mobiltelefonom, amin egy kedves barátom közölte, hogy felugrik hozzám egy percre, ha nem zavar. Mit mondhattam volna? Hogy éppen leugrani készülök a szomszéd házról? Jót mulattam utólag a szituáción, de azért élénken emlékeztem arra a mélységes mély bánatra, amely marcangolt. Egy lány miatt, aki elhagyott... és akit én hagytam volna el pár hét múlva, ha nem előz meg. Bámultam arcomat a fényképen, ahogy lenézek a mélybe, közben majd' frászt kapok a tériszonytól, aztán megláttam mögöttem azt a nevető embert, azt a derűsen mosolygó szempárt, ami a sajátom lett

hónapok múlva, amikor felfogtam, hogy mennyire rosszul játszottam a csalódott hősszerelmemmel. Ott volt a fényképen, holott akkor aztán bizonyosan nem készült rólam fotó. Kérdően tekintettem az öregemberre, de az csak intett, lapozzak tovább.

Szót fogadtam, így hamarosan viszontláttam utolsó társaságban ünnepelt születésnapomat, a szüleim késői válását, első könyvem megjelenését, és viszontláttam magam, amint szánkóra ülök, és a húgom kislányával nekiindulok a völgynek. Olyan volt a fotó, mint egy sorozat. Láttam, ahogy elindulunk, ahogy a kislány kacagva húzza be a nyakát, én hátul rettegek, és ahogy...

Egy felborult szánkó.

Egy fekvő test.

És egy rémült arc az örület szélén, ahogy ezt a testet próbálja megmozdítani, betakargatni és...

ÉLETRE KELTENI!

Kis híján kiejtettem kezemből az albumot, irtózatosan lassan néztem az öregember arcába, és halálra rémülten vettem észre, hogy megölném, igen, azonnal megölném, ha most nem adna rögtön választ, magyarázatot, hogy mi ez az egész, mi ez a fénykép, mi történik, mi történt, vagy mi fog történni.

Kivette kezemből a könyvet, letette az asztalra, és leült velem szemben a fotelben. Derűs volt, nem kavarta fel bizonyára hófehér arcom, remegő szám, és a pánik a szememben.

- Most is jól játssza a szerepét. Úgy, ahogy fent a tetőn, emlékszik? Mennyire elhitte, hogy le fog ugrani, hogy vége lesz, és hogy megoldódhat minden, csak azért, mert maga úgy gondolja, hogy így meg tudja oldani.

Megráztam a fejemet. Nem ez érdekelt, nem erre voltam kíváncsi, és nem kaptam választ. Nem is követeltem a választ.

- Elhiszi? Most elhiszi? Elhiszi, hogy ez fog történni, hogy a szánkó megbillen egy fadarabon, és miközben felborulnak, a kislány a szánkó alá kerül? Elhiszi, hogy maga felkel, kábult még a zuhanástól, és az első, amit meglát, az unokahúga lesz, olyan pozícióban fekvő, ami kizárja, hogy életben van? Elhiszi?

- Van más választásom? - kérdeztem erőtlően.

- Mindig van - mondta. - És mindig van előjel is. Emlékszik, amikor egyszer egy üvegpalack kinyitása közben elvágta az ujját, majd amikor ijedtében elejtette az üveget, a szanaszét repülő cserepek a lábát is megsebeztek?

- Nyár volt... - tűnődtem.

- Igen! És félórával később motorbalesetet szenvedett az országúton. Még fel is tette magának a kérdést, miért történt az eset a palackkal. Alig pár perccel később megkérdezte a szomszédja, nincs-e kedve menni egy kört a motorjával. Akkor a helyes válasz a nem lett volna. Pontosabban az a válasz, ami által elkerülhette volna a balesetet.

Tekintetem a könyvön pihent.

- Értem a dolgot - szóltam, bár sokkal inkább azt akartam mondani, nem hiszem, hogy a múlt tanulságait kéne leszűrniük, sokkal inkább érdekel a mai nap, a ma reggel, amikor...

Torkomon akadt a szó.

Világosan láttam magam előtt a képet. A délelőtti nap besütött a nagyszoba redőnyeiben, furcsa, poros csíkokat rajzolt a levegőbe. Húgom kislánya az előszobában játszott, egy hatalmas, kerek, műanyag teknősbékát tolt maga előtt, és szájával utánozta a motor hangját. Majd gondolt egyet, és ráült. A szerkezet veszélyesen billegett ugyan, de csak egy pillantást vettem rá, aztán nem is törődtem vele. Pedig láttam. Láttam, hogy a hátsó kerék nagyon furcsán mozog, a műanyag tengely bizonyára már elfáradt, és csak pár fordulat kell, hogy eltörjön. Észrevettem, de akkor jobban érdekelt a tévében futó vetélkedő. Már csak a hatalmas puffanásra, a gyereksírásra és a húgom kiabálására lettem figyelmes, amint alaposan leszidja lábáról a kislányt. Ahogy felugrottam, és kirohantam a szobából, a pulóverem beakadt egy kiálló szögbe - fogalmam sem volt, miképpen kerülhetett az ajtófélfába -, és egy reccsenéssel elszakadt. A kislány maszatos arccal állt az előszoba közepén, és panaszosan nézett rám. „Feborútam, mer’ nem vigyáztam”, mondta. Majd mosolyra húzódott a szája, és lelkesen megkérdezte: „Elviszel szánkózni?”.

- Mit válaszolt? - kérdezte az öreg.

Eltűnt a délelőtt, az előszoba, maradt a kérdés és a válasz.

- Igent mondtam - suttogtam.

- És elment szánkózni a legmeredekebb domboldalba egy olyan reggel után, ami a felborulásról, a sérülésről és egy szögről szólt, amiről nem is gondolta volna, hogy az útjába kerül.

Mit mondhattam volna? Ültem csak, és végre megkérdeztem, ami kezdettől fogva foglalkoztatott.

- Hol vagyok?

Az öreg felnevetett, és ekkor kezdtem reménykedni, hogy talán mégsem kell olyan komolyan venni ezt az egészet.

- Szóval, tudja már a helyes választ a kislány kérdésére?

Ekkor eltűnt a szoba, ismét a szánkón találtam magam, legalábbis repültem valami fehérségben, majd a zajok, képek összeálltak, mint a porszemcsék a fény sávjában, amely bevilágított az ablakon. A kislány hatalmasat zuhant az előszobában, húgom hangos léptekkel rohant ki a konyhából, én pedig felszisszentem, ahogy a szög beleakadt a pulóverembe, mintha egy kéz ragadott volna meg, hogy megállítson, pillanatnyi megfontoltságra intsen, és az unokahúgom már ott állt előttem, könnyes kék szemében szaladt tova az esés emléke, és kinyitotta legörbült száját.

- Elviszel szánkózni?

Nagyot dobbant a szívem, de éreztem, hogy semmit nem ronthatok el. Megsimogattam göndör fürtjeit.

- Persze - mondtam. - Keresünk valami kisebb lejtőt. De jobb lenne, ha csak húználak, jó?

Megvonta a vállát, majd boldogan rohant öltözni. Húgom közben észrevette a pulóveremből kilógó szálakat, és a szöget is felfedezte az ajtófélfában.

- Hogy kerül ez ide? - kérdezte csodálkozva.

(2002)

A SZOMORKÁS SZOMBAT

*Életem olyan miattad
Mint könyv egy szomorkás szombatról
És választanom kell...*

(John Wetton)

Megállt az ajtóban, és azt mondta:

- Ez az én életézés dalom. Olyan a ritmusa, mint az életemnek. Áramlik fel-le - és mutatta a kezével. - Szomorú és vidám egyszerre. Mint a levél, ahogy hull le a fáról. Én is így hullok... vagy emelkedek - tette hozzá tünődve. Majd kiment. A dal utolsó sorait hallottam a szobából.

Augusztus huszadika volt, egy meleg fővárosi lakás és *Sangria*. Tudják, gyümölcsbor. Amit abban a dalban is emleget Lou Reed. De erre is egy barátomnak kellett felhívnia a figyelmemet, mert magamtól soha nem érdekelt volna, hogy milyen dalok voltak a *Trainspotting* című filmben, mint ahogyan az a világ, az az életézés is távol volt tőlem. Én máshogy menekültem, máshova, másokkal.

Stoppoltak már órákat, hogy láthassák a kislányukat? Ilyen is van, én stoppoltam. Kérdezhetnék, miért? Miért nem akartam menni busszal? Elfogadják a választ, hogy bizonyára később akartam ott lenni? Ugye, hogy nem? Így inkább azt mondom: azért stoppoltam, mert a sorsra bíztam, hogy odaérek-e aznap abba a házba, ahol nem kívánt vendég voltam. Rossz idők jártak akkor, hideg szelek, sötét fellegek törtek az életemre, és mindennaposak voltak a viharok. De ahogyan az lenni szokott, egy nap az elemek elvesztették erejüket, lábamhoz dörgölöztek és megadták magukat. Kisütött a Nap is.

De ez már régen történt. Az a kislány felnőtt, és egyszer megismerte az igazságot, amennyire az igazságot úgy egyébként meg lehet ismerni. Mindenesetre én már messze voltam, ahogyan ő is, és az az életézés lány is, aki egyszer megállt az ajtóban, és összehasonlította életét egy dallal. Dalok sem voltak már, és zene sem, legalábbis nem abban a formában, ahogyan az még emberinek nevezhető, hallgatható, és életformává

tehető. Pontosabban az életforma az megmaradt, igen. Csak épp az emberi veszett el majdnem mindörökre. Ez a mindörökre azon a napon kérdőjeleződött meg, amikor kikerültem a bolondokházából.

2035-öt írtak ekkor, és ha agyonütöttek volna se tudtam volna megmondani, hogy milyen évszak van, milyen hónap, vagy hol vagyok. Tudják, a magamfajta hajlamos megfélekezni az időszámításról, ha naponta különböző gyógyszerekkel, vegyi anyagokkal tömik, amelyek oly módszeresen pusztítják el az élő energiákat, mint a korabeli digitonok. Tudják, hogy mi az a digiton? Ha létezik még a világ, és önök csak összeráncolják szemöldöküket a szó olvastán, akkor eredményes volt mindaz a küzdelem, amit vívtunk, és vívunk a mai napon is. Ha pedig bólintanak, és nem értik, hogy miért beszélek erről a remek dologról úgy, mint egy életellenes eszközről, akkor itt hagyják abba az olvasást, égessék el ezt a könyvet, töröljék le a hordozót, és forduljanak el ezektől a szavaktól. Mert akkor ez azt jelenti, hogy elveszett a Paradicsom, és meghaltak az istenek.

De persze ne szaladjunk előre. Azt írtam az imént, hogy a bolondokházából szabadultam azon a reggelen? Igen, valahogy így. Hatvankét éves voltam, de nem lehettem büszke se koromra, se megéltésemre, egyedül a hallásommal voltam elégedett, és azzal a szürke masszával, aminek mélyén még megmaradt valami abból, amit oly kitartóan szívtam magamba gyermek- és ifjúkoromban.

Dallamokról beszélek. Igazi dallamokról.

Még visszanéztem az épületre. A nevét meg sem említem, ki tudja fejből rokonainak, vagy akár saját leendő sírhelyének parcellaszámát? Meg kell hagyni, impozáns börtön volt a maga futurisztikus tornyaival és napfénygenerátoraival. Nyelvet öltött rám az óriási kupola is, mint megmosolyognivalón együgyű öregúrra, aki futurisztikusnak nevez egy húsz éves épületet. Nem számításba véve persze, hogy mióta idekerültem, egyetlen percre sem láttam kívülről ezt a monstrumot.

Amikor behoztak, egyébként, 35 éves voltam, hosszú hajú, lázongó öregdiák, aki hasztalan feszegette magán a szoros dupla zubbonyt. Megfigyelésre tartottak bent. Először. Azután kivizsgáltak, majd diagnosztizáltak, kisvártatva pedig elkezdtek gyógyítani. Itt kezdődött a betegségem, a leépülés és az elsorvadás. Aztán jött a rehabilitáció. Kissé eltartott a dolog, hangos digitonnal, és tortával ünnepeltük meg

benntartózkodásom tizedik, majd huszadik évfordulóját. A huszonötödiken öngyilkosságot kíséreltem meg, így a parti elmaradt, a harmincadikhoz közelítve pedig egyszerűen kitétek.

Hasonló történt, mint a régi viccben, ahol nyuszika lekéredzkedett a medve halállistájáról. Egyszerűen felvettem szabadlábba helyezésem ötletét, és a Testület elfogadta. A Testület hat emberből állt, egy érzelemmentes főnökből, és öt talpnyalójából, akik képtelenek voltak önálló döntést hozni, vagy felelősséget vállalni bármivel kapcsolatban. A főnök pedig unottan odébb tolta az aktámat, és megvonta vállát.

Másnap reggel kint voltam. Az első gondolatom az a lány volt a dallal az ajtóban. A második egy fiatalember, aki ordítva és sírva a dühtől káromolja az elsuhanó autókat az út szélén, és öklét rázza a flegma sofőrök felé. Ez én voltam, előbbi pedig valahavolt kedvesem, aki szeretett zuhanva emelkedni.

Először a kiutalt szállásra mentem. Két hetem van itt, mondták. Aztán elfogy a pénz, a támogatás, és mehetek Isten hírével. Az utcára is akár. Addig vagyok csak szem előtt, utána majd a boncasztalon, illetve a hamvasztáson jegyzik a nevemet legközelebb és utoljára.

Remek kis szoba volt, vagy öt négyzetméter. Sokáig kerestem a lámpát, mire rájöttem, hogy csak meg kell simítanom azt a kicsiny négyzetet a falon, ami alig ütött el a borítás színétől, és máris kivilágosodott a mennyezet. Igen, nem egy villanykörte gyulladt ki, mint akkoriban, hanem maga a plafon kezdett fényleni. Bámulatos, de hát önök bizonyára csak mosolyognak mindezen. Én még elismeréssel adóztam a tudomány előtt, amely megteremtette az emberiség fizikai értelemben vett jólétét. A háború kellős közepén ez nem is volt elhanyagolandó tényező.

Merthogy háború volt.

Nem említettem volna?

No hát, akkor előlről. Amennyi információ eljutott hozzánk a diliházba az annyi volt, hogy végül is senki sem úszta meg az atombombát. Persze soha nem vetették be, annyira nem ment el az emberek esze. De miután a világ három részre szakadt, értsd ezalatt, hogy maradt az egységes Európa és szövetségesei, ott volt Amerika és az általa bekebelezett keleti országok, és maradt Ázsia, a maga elmaradottságával, milliárdnyi

porban térdelő szelíd és fásult, a vallás jótékony homályába burkolózó szerencsétlenjeivel, akikhez nem jutott el a világító mennyezet remek találmánya.

A nyugati ember végleg beleőrült az akaratelvű társadalom megannyi követelményeibe, és sikerült az egyént annyira beolvasztani a tömeg masszájába, hogy egy idő után mindenki művésznek és "sztárnak" számított, aki egy kicsit is kitűnt a nagy átlagból. Ezek az emberek, akik hol külön bolondként, hol második messiásként tűntek fel, hogy aztán nyom nélkül tűnjenek el a semmiben, ők képviselték azokat a tanítómestereket, akikre az egyre gyökértelenebbé váló ifjúság mint példaképekre tekintett fel, és kritika nélkül másolta őket.

Nem kellett sok idő, hogy az értékrendek, a társadalmi morál olyannyira megváltozzon, hogy hamarosan kisebb háború tört ki a generációk között, és újfajta, életkor szerinti gettósodás következett be a modern nyugati országokban. Ezek a szokások, fajok és életkor szerinti csoportok külön kis államokat hoztak létre, hamarosan a közigazgatás is alkalmazkodott a megváltozott határokhoz, és ezen kerületek külön törvények szerint éltek és tartották fenn magukat.

Mindebből szinte törvényszerűen következett a különböző ellentétek kiélesedése, amely ha nem is véres, de mindenesetre hosszan tartó, és az emberek életére nézve meglehetősen kellemetlen csatározásokba torkolt. Kicsiny polgárháborúk voltak ezek, az utcai verekedések szintjén meg is feneklettek, ámde pont azt a biztonságérzetet vette el az emberektől, amire oly nagy szükségük volt, hogy merjenek felkelni és létezni a mindennapokban. Így tömegessé váltak az öngyilkosságok és egyfajta modern népvándorlás is kezdetét vette akkoriban. Családok, csoportok, hordák lepték el az utakat, és próbáltak szerencsét más vidékeken, ahol reményeik szerint nem kellett rettegniük a más elveket, életformákat magukénak valló emberektől.

A főutak mentén új települések jöttek létre. Kicsiny menekültszállások, ahol a békét remélő földönfutók bámulatos ötletgazdasággal igyekeztek átmeneti lakhelyüket otthonossá tenni. Így találkozhattam én is a későbbiekben olyan hevenyészett táborral, ahol kenyérsütő kemence működött agyagból megépítve, és szépen gondozott, dísznövényekkel beültetett, igazságosan felparcellázott földdarabok kerítették be a sátrakat.

Amikor kikerültem a "gyűjtőből" (egyik betegársam nevezte így találóan az intézetet, ahol gyógyítással valóban nem igazán foglalkoztak), semmi útmutatót nem kaptam arra nézve, hogy merre induljak el, és hogy melyik társadalmi csoport lenne a számomra megfelelő. Tudni illik, hogy senki sem lehetett tisztában azzal, hogy hova tartozik, és hol a helye. Ezen a folyton vándorló, vagy éppen valahol gyökeret eresztett és erődítményeiket fegyverrel védő galerik semmilyen információt nem adtak ki magukról, és fanatikusan vigyáztak arra is, hogy elveik, szokásaik ne jelenjenek meg külsőségeikben. Csupán az egységességre törekedtek, így ruháik színéről lehetett őket megkülönböztetni.

Voltak a fekete ruhások, akikről a szín alapján feltételezni lehetett, hogy valami sötét, negatív vallást gyakorló csoportról van szó, holott vegetáriánusok voltak, mint a nácik a huszadik században, és ennyi, amit lehetett tudni róluk. A zöldruhásokat természetvédőknek hihették volna, ha nem lett volna majdnem köztudott, hogy egyfajta modern Robin Hoodként az útszéli vándorok kirablására szakosodtak, és egyáltalán nem óvták az egyébként főleg általuk lakott erdős területeket.

Én azon az első magányos estémen azon tűnődtem, hogy miképpen vessek véget az életemnek. Hovatartozásom nyilvánvaló volt. Egy más korban születtem, egy emberibb, ám emberi voltát éppen elvesztő világban láttam meg az akkor még látható, élvezhető és életet adó Napot. Később a vékonyodó ózonréteg miatt veszélyessé vált napsugár lett az emberi faj fő ellensége, és a gyerekkoromban még mosolygó napocskát rajzoló gyerekek későbbi utódai már tűhegyes, vércseppekkel borított, vicsorgó szörnyként ábrázolták ugyanezt az égitestet.

Szóval, én a múlthoz kötődtem, az volt az én otthonom. A diliház jótékony menedék volt, kabin egy időgépben, ahová nem jutottak el hozzám a kihülő világ erősödő zajai, és bár a hírek átszivárogtak a fehér, gumiréteggel borított falakon, tudatom mélyén egy zöld parkokkal meghintett kisváros lapult, ahol szüleim és nagyszüleim is éltek, és ahol néha kislányommal sétáltam.

Hallottam persze a változásokról, hogy a város tönkrement, elsüllyedt, és a régi lakótelepeket most csavargók és patkányok lakják, hogy a folyópart mérges mocsár csupán, de mindez rosszindulatú, hangulatrontó pletykának tűnt. Első utam persze ide vezetett, hogy megtapasztaljam a hallottak ellenkezőjét.

Buszjárat? Kinevettek.

Stoppolás? Óva intettek, ám én mégis kiálltam az út szélére. Mint amikor újra érzem egy régi szagot, és kíméletlenül előbukkan agyadban az egész emlék, ami kötődik hozzá, kép, hang és érzés. Ahogy meglegyintett a délelőtti szél, eszembe jutottak azok a nyári és tavaszi napok, amikor ugyanígy ott álltam a betonon, és kinyújtott karral szuggeráltam a közeledő autókat. Aztán ha szerencsém volt, pár perc múlva kislányom szaladt elém.

Most is hamar felvettek. Nem ismertem a modern autókat, és így azt sem tudom megmondani, hogy mi volt a márkája annak a meglehetősen rozzant kocsinak, ami felvett. Az én szememben mérhetetlenül futurisztikus volt áramvonalas, régi fegyvergolyóra emlékeztető külseje és fényre sötétedő ablakai, de a jármű állagán mégis látszott, hogy nem új szerzeményről van szó. A sofőr pedig olyan volt, mintha hozzám hasonlóan egy másik világból lépett volna elő.

Hosszú haj, barázdált vonások, és egy olyan ráncok a szája körül, mintha folyton valami remek vicc járna a fejében, amit rögtön meg is oszt társaságával, és mindezt már meg is előlegezi apró szeme mosolyával. Ruhája neki is egyszínű volt, majdnem fekete, de ha közelebről megnézte az ember láthatta, hogy kék. Talán ezt hívták régebben hollókéknek.

- Hm - köszönt, vagyishogy inkább így fejezte ki meglepetését, hogy egy stoppoló embert lát az úton. De megállt, és félreérthetetlen jelét adta annak, hogy fel is kíván venni.

- Elvisz? - kérdeztem.

- Elvisz? - lepődött meg valamiért, talán nem értette jól szavaimat. Aztán elmosolyodott. - Hát persze - mondta.

Beszálltam, ő pedig indított. Először némán száguldottunk, majd pár kíváncsi pillantás után így szólt.

- Aztán honnan?

Nem volt bőbeszédű.

- Bentről - válaszoltam hasonlóan tömören. Elnevette magát.

- Na jó. Szóval mi szél fújta erre?

Engem a kifejezés lepett meg.

- Még most is használják ezt a kifejezést?

- Nem.

Mentünk tovább. Esküdni mertem volna, hogy mindjárt elneveti magát.

- És milyen volt? - kérdezte inkább.

- Odabent? Hosszú.

- Látom.

És ez így ment egész addig, míg elunhatta magát, és elkezdett dúdolni egy dalt. Ez azért volt meglepő, mert az elmúlt évtizedek változásai alatt a dallamok, és az énekelhető dalok az elsők között vesztek ki a kultúrából. A zene, akár könnyű, akár az úgynevezett komoly, ritmuscentrikussá vált, és az ütős hangszerek vették át a főszerepet. Tudósok szerint ez illet leginkább a modern kor zaklatott idegrendszerű, később pedig menekülő emberéhez. Erőt adott, tempót és alapot biztosított egy tervszerű meneteléshez, amely a pokol kapui felé vezetett. Akár az őskor emberei, bódulatot, mámort merítettek a zakatoló ritmusokból, és az agy elfelejtette a hangsorokat, a harmóniákat és a verseket.

Mindezen én csak nevettem a fogság éve alatt, merthogy elképzelhetetlennek tartottam, hogy mindez bekövetkezzen egy olyan világban, ahol valamikor Mozart és Goethe alkotott, de a tévéadások és a dokik beszámolója megerősítette, hogy egyes művészetek ugyanúgy eltűntek, kihaltak, mint számos divatjamúlt találmány. És ez a fiatalos ember most dúdolt.

- Mi ez? - kérdeztem.

- Azonnal elhallgatott, és gyanakodva nézett rám.

- Micsoda?

- Amit az imént hallottam.

- A dalra gondol? Csak egy dal. Mi ezt őriztük meg.

- Mi?

- Mi. A Társaság.

Persze akkor még nem tudhattam, hogy nagybetűvel érti, de az nyilvánvalóvá vált, hogy a fiatalember is tartozik valahová. De megérkeztünk.

- Megérkeztünk - mondta.

Nagyon nem akaródzott kiszállni. Pedig helyben voltunk. Az erdő, amely megdöbbenően kopárnak tűnt, és az út a házak között. Igen. Én itt születtem.

- Még találkozunk - hallottam. Visszakérdeztem, de sofőröm csak értetlenkedve megrázta a fejét, és már indított is. Én pedig ott maradtam a kísértetvárosban.

Merthogy tényleg az volt. Laktak persze emberek itt, hogyne. Gyűrött arcú öregek, akik behúzódtak a kerítések, ablakok mögé, és elhúzták a függönyt. Lélek nélküli hajléktalanok, akik fel sem emelték már a fejüket közeledtemre, mert ők már egy másik világban léteztek, ahol csak zűrzavaros víziók kergették egymást a tévedésből ottmaradt démonokkal, és ezen emberi roncsok már nem reagáltak semmire, ami kapcsolatban volt a mozgással, az étellel, a világgal. Fel sem néztek, és én sem mertem rájuk nézni.

Aztán láttam gyerekeket, akik nagyon öregeknek tűntek. Modern ruhájuk volt, modern telefonjuk és modern tekintetük. Arcukon egyenpillantás, ami az idegennek szólt. Egyenpillantás, ami az embernek szólt. Egyenpillantás, ami egymásnak szólt, az összetartozást próbálta erősíteni és aládúcolni hivatott a meglévő hidakat. Ők sem jöttek elélem, ők sem üdvözöltek. A város nem fogadott be, mint megtért gyermekét kellett volna. Nem gyújtott gyertyát, nem ölte le legszebb barmát, nem öntött bort a kancsókba. A tékozló fiú legendája itt megbukott. A tékozló fiú csendben tért haza, csendben kereste meg régi utcáját, és csendben sírt, amikor megtalálta a házat.

Csendben sírtam, amikor megtaláltam a házat.

Négy emelete volt.

Négy ajtó volt minden emeleten.

És négyszer indultam neki, mire végre fel mertem menni a jól ismert lépcsőkön.

Bekopogtam. Egy öreg néni nyitott ajtót. Rögtön észrevettem, hogy nem lát. Szeme mégis egyenesen rám nézett, és csak a hályog árulta el, hogy tulajdonosuk már egy másik világba tekint. Mosolygott.

- Isten hozta - mondta.

Várt engem, ez jutott először eszembe. Nem emlékeztem, hogy megtáviratoztam volna érkezésemet azon egyszerű okból, hogy akkoriban már nem létezett a közlésnek ez a formája. De behívott, örült nekem, és ez több volt, mint bárki emberfia elvárhatott a másiktól egy dallamtalan világban.

Szemben képek voltak a falon - valamikor, most csak málló vakolat. Jobbra könyvespolc, ez most is megvolt, roskadozott a poros kötetektől. A néni sokat olvashatott valamikor. Balra a szoba, félúton a konyha. Sötét volt bent, de sötét volt minden. Nem a

lakás volt fénytelen, a hatalmas ablakok, az erkély valamikor még beengedte a fényt, a Nap maga vált irgalmatlanná, és megvonta tőlünk a világosságot. Állandó borúra ítélte a világot, és az emberiségnek nem volt más választása, mint túrni a megérdemelt homályt. A homályt a térben és az elmében. De a szoba mégis ismerős volt.

Nem nagy, mégis elég hatalmas ahhoz, hogy éveket nyeljen el, és érzéshullámok légióit fogadja magába. Ott voltak, éreztem. Tudják, pár évtizednyi gyógyszeres kezelés egy diliházban meglehetősen átalakítja az ember agyát és vevőrendszerét. Így láttam, érzékeltem mindent. Láttam egy fiatal pár első napját itt, akik ingerülten, fáradtan a költözéstől kísérlik meg a helyükre tologatni a szedett-vedett, ajándékba kapott bútorokat, amelyekkel megalapozhatják közös életüket.

A tétova-boldog tekintetüket láttam, az egymást kereső szempárokat láttam, a kutató kezeket láttam. Ilyen is volt.

Aztán láttam az örvényt, amely úgy működött, mint egy mindent magába szívó tölcser, csak éppen fordítva. Mindent kiköpött magából, és láttam, amint a két ember energiája el kezdi taszítani egymást, míg nem tudtak úgy közel kerülni egymáshoz, hogy ne szikrázott volna fel a határvonal, és ne lökte volna el a két fiataalt. Ilyen is volt.

Majd minden eltűnt, és maradt egy asztal, két szék, és az egyiken egy fiatalember foglalt helyet. Nagyon hasonlított arra a srácra, aki felvett és elhozott idáig. Azzal a különbséggel, hogy ő fiatalabb volt, és komolyabb tekintettel nézett rám az asztal mögül. Úgy intett, azzal a végtelen eleganciával, mégis flegmasággal, ahogy szokott. Merthogy ismertem őt, hogyan, találkoztunk már. Évtizedekkel azelőtt, amikor még én is olyan voltam, mint ő, hosszú hajú, tiszta arcú és öntudatos. De persze rögtön felismertem, és mielőtt leültem, még megdörzsöltem a szemem. Valami belemehetett, vagy micsoda, mert másodpercekig nem láttam a könnyeimtől.

- Végre, végre - mondtam.

- Hát itt vagy - szólt. - Hol máshol is keresnéd a jövőt, ha nem a múltban.

- Ismersz - mondtam.

- Ismerlek - mondta. - Új fejezet jön, és új lecke.

Mindig ilyen volt. Titokzatoskodó, ámde határozott. Világosnak nem mondanám, mert szeretett bölcsekedni, bár ezt olyan flegmasággal tette, ami joggal idegesítette fel a vele beszélőt.

- Új világot élünk - közöltem bölcsen.

- Ja, még ha egy időre sikerült is kivonni magad a forgalomból.

Nem tiltakoztam.

- Sikerült. Nem hiszem, hogy így kellett lennie.

- Ki tudja - tűnődött el. - Én sem látom a sorsodat... Tisztán - tette hozzá.

- Most merre? - kérdeztem.

Mosolygott. Mert szeretett és tisztelt engem. Tudtam, tudtam.

- Amerre mindig is kellett volna. A tieidhez.

Persze nem volt ott semmi. A néni szobája olyan volt, mint amilyen az öreg néni szobája volt az én időmben, és hát igen, az ő idejükben is. Az asztal a fal mellett volt, és nem fért el mellette két ember. Én sem ültem le. És nem beszélgettem senkivel, sem fennhangon, sem magamban. Akik beszéltek, azok nem voltak jelen. Nem volt jelen az a férfi, aki valamikor nevet adott annak a másiknak, aki melleleg őrangyalként mutatkozott be. Már csak azért sem, mert időközben megtanultam, hogy őrangyalok nincsenek, ha pedig vannak, akkor nem láthatjuk, nem hallhatjuk őket, hacsak nem álmainkban, ahová pedig nincs a halandóknak bejárása. És amelyek valódiságát eleve illik megkérdőjelezni.

Nem akartam mást, mint érezni és emlékezni. Mindezek végeztével elkészöntem a világtalan nénitől, és folytattam utamat a világtalan világban.

Kellett volna találkoznom ismerősökkel, régi jóbarátokkal is, ámde nem tettem. Elegendő lett a nosztalgiából. Az évek során elegendő lett abból is, hogy szeretteimet fényképeken, és szinte percre pontosan beosztott, előre egyeztetett találkozókon láthatom csak, amelyeknek kezdő és vége időpontja van, amelyeket ünnepnapnak kell tekintenem akkor is, ha szívem akkor épp nem ünnepel, és testem csupán a másik oldalára kíván fordulni. Megelégettem azt, hogy szeretet spontenitása kiveszett életemből, hogy a kapcsolatom a nekem kedvesekkel csupán a hiány érzése. Ezért nem engedtem meg, hogy látogassanak engem az intézetben. Ezért nem látogattam meg őket most sem.

Érzésekhez, emlékekhez kötődtem. Előbbiek tartósak voltak, utóbbiak kitarthatók és hűségesekek. A helyek pedig mindezeket erősítették. Emberekhez nem tartoztam, nem ragaszkodtam. Ők megöregedtek, eltávolodtak és megváltoztak. Sejtjeik kicserélődtek, testük átalakult, és más emberek lettek. Lelküket pedig sem a múltban, sem a jövőben

nem láthattam. Legalábbis így gondoltam én akkor, amikor nem hittem el, hogy az a bizonyos őrangyal még mindig mögöttem áll, és azt hittem, hogy egyedül indulok el visszafelé az országúton.

De ez már régen volt. És bár számítottam rá, mégis meglepődtem, amikor az a kocsni újra elém kanyarodott, és újra felvett.

Mentem tovább valamerre. Hiszen még nem volt vége.

Semminek sem volt vége.

Milyen szép

Ahogy lebukik a Nap

A horizont mögött

S csillagok, hűvös szellő

Ajtómon át köszönt.

(2003)